

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

5/2014

Цена 150 динара



*У Брајновцу освештана новоподигнута
црква Светог пророка Илије*



ПРАВОСЛАВНА ГАЛЕРИЈА

CURATIO MULIERIS IN PREDIVIO SANGVINIS



CURATIO LANGUIDI PRO PERSONAE BETHSADA



CURATIO CAECI NATIVITATE

CURATIO HOMINIS IN SPIRITU IN MUINDO



Ирина Горбунова Ломакс

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик



*Свети Јован Златоусти
Беседа прва из Тумачења
Посланице Јеврејима
светог апостола Павла*

стр. 2

*Ксенија Кончаревић
Савремено образовање:
постоји ли
алтернатива?*

стр. 6



*Интервју са протојерејем
Кирилом Копејкиним
О физици без одговора и о
највећем чуду*

стр. 8

<i>У Брајновцу освештана новоподигнута црква Светог пророка Илије.....</i>	<i>14</i>
<i>Саша Антонијевић, Владика Валеријан на Светој Гори.....</i>	<i>23</i>
<i>Марко Јефтић, Освећење младеновачке цркве.....</i>	<i>26</i>
<i>Небојша Ђокић, Сима Андрејевић Игуманов.....</i>	<i>28</i>
<i>Негослав Јованчевић, Слово које само себе чита.....</i>	<i>33</i>
<i>Дејан Ђуричић, Светоуспењски Псковско-печерски манастир.....</i>	<i>36</i>

*Из летописа Епархије шумадијске
Промене у Епархији шумадијској
Служења, приједи и посете Епископа шумадијског Г. Јована
Дечија страна*

Главни и одговорни уредник: Никола Миловић, протојереј
Заменик главног и одговорног уредника: Негослав Јованчевић
Редакција: Др Зоран Крстић, протојереј - ставрофор, Милић Марковић, протојереј, Марко Митић протојереј, Рајко Стефановић, протојереј - ставрофор, Драган Икић, јереј, Небојша Младеновић, протојереј, Гордана Јоцић, Владан Костадиновић

Уредништво и администрација: "Каленик", Владимира Роловића број 1, 34000 Крагујевац,
e-mail : n.milovic2@gmail.com
Дизајн и припрема: Дејан Манделц



Издаје са благословом
Његовог преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XXXIII,
Број 5, (215), 2014.

Издавач:
Српска православна епархија
шумадијска

Издаје:
шест пута годишње

Тираж: 2000 примерака

Штампа: ГРАФОСТИЛ,
Крагујевац

271.222(497.11)
ISSN 1820-6166 = Каленик
COBISS.SR - ID 50771212



Свети Јован Златоусти

БЕСЕДА ПРВА ИЗ ТУМАЧЕЊА ПОСЛАНИЦЕ ЈЕВРЕЈИМА СВЕТОГ АПОСТОЛА ПАВЛА

Ове Беседе светитељ је изговорио у Цариграду, при крају свог живота, око 404. године по Христовом рођењу

Бог, Који је из давнине много пута и разним начинима говорио оцима преко Пророка, у ове последње дане говорио је нама преко Сина, Којега постави наследином свега, кроз Којега је и вјекове створио (1, 1-2).



Заиста, гдје се умножи гријех онде се још већма умножи благодат (Рм 5, 20). Ово изражава блажени Павле и овде, на почетку посланице Јеврејима. Пошто су они вероватно били огорчени и изнурени невољама, и судећи по таквим приликама сматрали су себе нижим од свих других људи, онда апостол напомиње да су они добили много већу и надмоћнију благодат, и на тај начин ободрује слушаоце на самом почетку речи. Зато и каже: *Бог, Који је из давнине много пута и разним начинима говорио оцима преко Пророка, у ове последње дане говорио је нама преко Сина*. Зашто он не супротставља Пророцима себе? Он је био тим већи од њих, што му је било поверено више, ипак он ово не чини. А зашто? Као прво, зато што није хтео да говори о себи ништа велико; као друго, зато што слушаоци

још нису били савршени; и као треће, зато што је хтео да их још више узвиси и покаже им велику предност Новог завета у односу на Стари. Он као да говори: шта је велико у томе, што је Бог слао очевима нашим Пророке? Нама је Он послао Сина Свога јединородног. Добро је он започео реч: *много пута и разним начинима*, изражавајући тиме да и сами Пророци нису видели Бога, а Син је видео. *Много пута и разним начинима*, значи различито. *Ја ћу*, каже Бог, *умножити виђења и даваћу причу преко пророка* (Ос 12, 10). На тај начин предност Новог завета у односу на Стари није само у томе што су онима били послани пророци, а њима Син, него и у томе што нико од њих није видео Бога, а Син јединородни Га је видео. При томе апостол не изражава ово одмах, него објашњава у даљим речима, када говори о Његовој људској природи: *Јер коме од анђела икада рече: Син Мој јеси Ти и сједи Мени с десне стране* (Јев 1, 5, 13)?

Обрати пажњу на његову велику мудрост: он напред доказује ову предност пророчанствима, а потом, када је учинио овакву истину несумњивом, сам објашњава да је онима Бог говорио кроз пророке, а нама кроз Јединородног. А ако је онима (Бог говорио) и кроз анђеле – јер и анђели су говорили са Јудејима – онда и у овоме ми имамо предност, јер је са нама говорио Владика, а са онима слуге, зато што су анђели и пророци подједнако слуге. Добро је рекао: *у последње дане*; ово их ободрава и теши као оне који очајавају. Као што и на другим местима говори: *Господ је близу*. *Не брините се ни за што* (Флп 4, 5-6); и још: *јер нам је сада спасење ближе, него кад повјеровасмо* (Рм 13, 11), тако и овде. А шта означавају његове речи? То да сваки који је изнурен у подвизима, чувши о крају подвига, унеколико се ободрује, видећи да настаје крај трудова и почетак одмора. *У ове последње дане говорио је нама кроз Сина*. Ево опет говори: *кроз Сина*, то јест „у Сину“, насупротив онима који тврде да ово припада Духу. Видиш ли, да се *кроз* употребљава уместо „у“? А речи: *из давнине* и *у последње дане* означавају још нешто друго. А шта заправо? То да по истеку дугог времена, када смо ми били кажњени, када су недостајали духовни дарови, када није било наде на спасење, када смо са свих страна очекивали рђаво, тада смо добили боље. И погледај, како мудро је он ово изразио: није рекао: „говорио је Христос“, иако је Он био „Онај који говори“, али пошто су душе слушалаца биле још слабе и нису могле слушати о Христу, онда каже: *говорио нам је кроз Сина*. Шта ти кажеш? Бог је говорио кроз Сина? Да. У чему је онда преимућство? Овде ти показујеш да и Нови и Стари завет припадају једном истом Богу; дакле, међу њима нема значајне разлике. Затим он објашњава ове речи, говорећи: *говорио нам је кроз Сина*. Обрати пажњу, како Павле ово уопштава и изједначаје себе самог са ученицима: *говорио*, каже – *нам*. Иако Он није говорио њему, него апостолима и преко њих другима, ипак Павле узвисује Јудејце и

сугерише да је Бог говорио и њима, а истовремено са овим, укорава их на неки начин, зато што су скоро сви којима су говорили пророци били порочни и развратни. При томе, он сада још не говори опширно о овоме, већ говори напред о даровима који су ниспослани од Бога. Зато и наставља: *Којега постави наследином свега*. Овде он указује на оваплоћење Христово, слично као што и Давид у другом псалму говори: *тражи од Мене и даћу Ти народе у наследиство Твоје* (Пс 2, 8). Сада више није Јаков удео Господњи, и није Израил наследство Његово, него сви. Шта значи: *Којега постави наследином свега*? То да Га је учинио Господом свих, као што је и у Делима рекао Петар: *Бог је учинио Господом и Христом Овога Исуса* (Дап 2, 36). А назив *наследник* апостол употребљава ради тога да би изразио два атрибута: истинитост синовства и неоспорност Његове власти.

Наследином свега, то јест чиставог света. Затим он опет окреће реч према ономе што се раније догодило: *кроз Којега је и вјекове створио*.

Где су они који говоре: Било је време када Њега није било? Даље апостол постепено изриче о Њему оно што је много важније од овога: *Он који је, каже, сјај славе и обличје бића Његовога и Који држи све моћном речју Својом, пошто Сам изврши очишћење грехова наших, сједи са десне стране Величанства на висинама, и толико се показа већи од анђела, колико је славније име наследио него они* (Јев 1, 3-4). О, мудрости апостолска! Или боље речено, овде није потребно дивити се мудрости Павловој, него благодати Духа, зато што он није ово изрекао из сопственог разума, и није од себе произнео овакву мудрост, јер како ово очекивати од макље, од коже и из радионице за прављење шатора? Него су од божанске силе оваква изрицања. Заиста, овакве мисли нису дошле од његовог разума, који је раније био мали и немоћан, да ни најмање није превазилазио разум неких људи. Него од благодати Духа, која јавља своју силу кроз кога хоће. Слично томе, као када неко хоће да узведе мало дете на неко високо место, које достиже до саме небеске висине, онда то чини постепено и мало по мало узводи га са нижих висина на више; потом, када га постави на врх и каже му да погледа на доле, увиди да се оно снебива, плаши и осећа вртоглавицу, онда га опет спушта на неко ниже место, омогућујући му да предахне, а када одахне, опет га узводи, и затим опет низводи. Тако исто поступа блажени Павле и са Јеврејима свуда, научивши се

овоме од свог Учитеља. Јер и Сам Христос је поступао тако, час узводећи слушаоце на висину, час низводећи их, и не допуштајући им да дуго остану на једном истом ступњу. Онда погледај како апостол, проведши слушаоце кроз неколико ступњева и поставивши их на врх побожности, пре него што су се они збунили и осетили вртоглавицу, опет их спушта ниже и даје им преда: *говорио, наставља, кроз Сина, и потом: Којега је поставио наследином свега*. Име *Син* је опште име, али када се подразумева истинити Син Божији, онда је оно више од свега; и ма како то било, овде апостол сугерише и доказује да је Он – висок.

Онда погледај како их он најпре поставља на нижи степен, говорећи: *Којега је поставио наследином свега*, зато што *поставио наследином* не означава високо дело, а потом на више,

додајући: *кроз Којега је и вјекове створио*, а затим на сами врх,

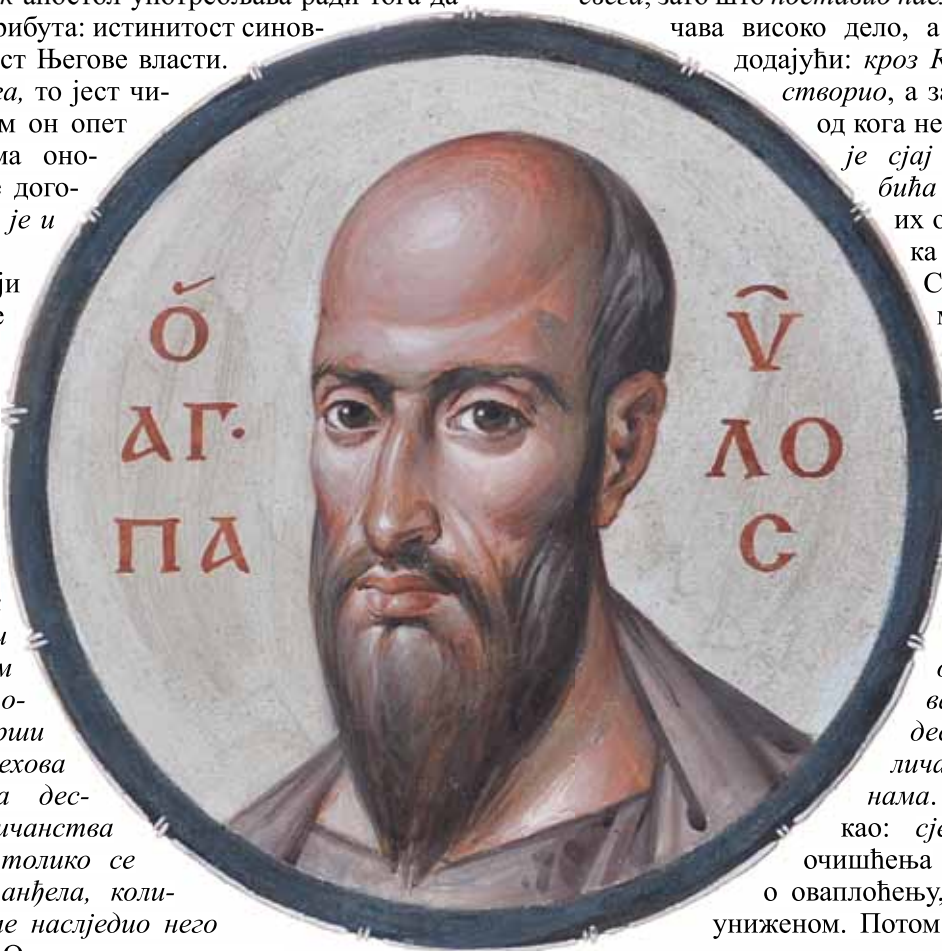
од кога нема вишег: *Он који је сјај славе и обличје бића Његовога*.

Овде их он у ствари узводи ка неприступачној Светлости, ка самом сијању.

Међутим, пре него што се ум њихов помрачио, погледај како их он опет мало по мало низводи: *и држи све, каже, моћном речју Својом, пошто Сам изврши очишћење грехова наших, сједи са десне стране Величанства на висинама*.

Није само рекао: *сједи*, него: *после очишћења сједи*. Напомиње о оваплоћењу, и говори опет о униженом. Потом, поново рекавши нешто високо у речима: *са десне стране Величанства на висинама*, говори опет нешто смирено, додајући следеће: *и толико се показа већим од анђела, колико је славније име наследио него они*.

Овде он говори о домостроју у телу, зато што речи: *толико се показа већим* не указују на природу једнаку са природом Оца, него на природу плоти. При томе он сада не говори о пореклу природе, него слично као што је Јован говорио: *Који за мном долази испред мене је, јер прије мене бјеше* (Јн 1, 15), изражавајући да је Он важнији и славнији, тако и Павле овде речима: *толико се показа већим од анђела*, изражава да је Он онолико већи колико је славније име наследио него они. Примећујеш ли да је ово речено у односу на плот Христову? Име: *Бог – Реч* Он је имао увек, а није га наследио доцније, и није постао већи од анђела када је извршио очишћење грехова наших, него је увек био већи и неупоредиво већи. Дакле, ово је речено у односу на плот. Тако и ми, расућујући о човеку обично говоримо о њему и ниско и високо. Када на пример, кажемо: чо-



век је ништа, човек је земља, човек је прах, онда ово сматрамо у односу на његов нижи део; а када говоримо да је човек бесмртно биће, човек је разуман, сродан горњим силама, онда све ово повезујемо са његовим вишим делом. Тако и Павле говори некад о Христу са ниже стране, а никад са више, желећи да објасни домострој и каже о непропадљивој природи Његовој.



Дакле, ако је Он извршио очишћење грехова наших, онда се постарајмо да останемо чисти и да не примамо никакву нечистоту, него да ону лепоту и оно благољепије, које нам је Он предао, брижљиво чувамо толико неповређеним и неприкосновеним, да код нас не би било никаквих нечистота, или нечег сличног. Јер и мали греси, као на пример клеветање, вређање, лаж, а боље рећи, ни ови греси нису мали, него веома велики, и то тако велики да лишавају царства небеског. Како и на који начин? *А Ја вам кажем*, говори Господ, *ако ли ко рече брату своме: „рака!“ биће крив синедриону; а ко рече: „будало!“ биће крив паклу огњеноме* (Мт 5, 22). А ако је тако крив онај који назива свог брата будалом, што се чини безначајно и својствено дечијим разговорима, каквом ће тек суду и казни бити предан онај који га назива убицом, завидљивцем и засипа га другим безбројним увредама? Међутим, пазите, молим вас, на моје речи. Ако онај који твори *једноме од ове Моје најмање браће*, чини Њему самом, и онај који не чини *једном од ових најмањих* не чини Њему самом (Мт 25, 40 и 45), онда не бива ли исто тако са клеветањем и вређањем? Онај који клевета свога брата, клевета Бога, и онај који указује почаст брату своме, указује је Богу.

Онда учимо свој језик добру: *Уздржи*, каже Псалмопевац, *језик свој од зла* (Пс 33, 14). Бог нам га није

дао да бисмо вређали, грдили и клеветали један другога, него да би прослављали Бога, да би говорили оно што благодат сугерише слушаоцима, што служи на поучу, на корист. Ти си рекао о некоме нешто рђаво; какву онда добијаш корист, причињавајући штету истовремено са њим и самоме себи? Па ти заслужујеш назив увредиоца. Нема, истински нема ниједног зла које

би се заустављало само на ономе који га трпи, а да се не окреће и на онога који га причињава; тако на пример, завидљиви спрема клопку другоме, али унапред и сам окушава плодове злобе, мучи се, изнурава се и подвргава себе свеопштој мржњи; користољубиви лишаваш имовине друге, али истовремено са тим лишаваш и себе самог љубави, или боље речено, заслужује свеопште порицање. Дobar глас је много вреднији од богатства; није га се лако лишити, док је лако изгубити богатство; или боље речено, када нема богатства не трпи се никаква штета, а када није на добром гласу, онда се човек подвргава осуди и исмевању, постаје непријатељ и омражен од свих. Такође гневљиви унапред кажњава себе, мучећи се у самоме себи,

а потом тек страда онај на кога се гневи. На сличан начин и клеветник унапред посрамљује себе самог, а тек потом онога о коме говори рђаво; или чак не може ни ово да достигне, него сам заслужује назив рђавог човека и омраженог, а онога чини још омиљенијим. У ствари, ако му онај о коме он говори рђаво, не узвраћа равном мером, него га хвали и уздиже, онда даје похвалу не њему, већ себи самом. Као што се вређање ближњих окреће одмах, као што сам већ рекао, на саме увредиоце, тако и добро учињено ближњима, доставља унапред радост онима који га чине. И онај који чини добро и онај који чини зло, неизоставно први доживљава последице; као што вода која истиче из извора, било бљутава, било укусна, пуни сасуде придошлих не умањујући извор, који је производи, тако исто зло и добро, од кога долази тога и радује или погубљује. Овако бива овде.

А какво ће тамо бити добро или зло, ко може изразити речју? Не може нико. Тамошња добра надмашују сваки ум, не само реч; а супротно њима, иако се изражава речима уобичајеним за нас, тамо су, каже се, огањ, мрак, окови, црв неуспављиви, но, ове речи не изражавају само оно што се њима означава, већ нешто друго, још много ужасније. Да би се ти уверио у ово, обрати сада пажњу пре свега на следеће. Ако је тамо огањ, онда ми кажи, како је тамо и мрак? Видиш ли

да је тамошњи огањ много ужаснији од овдашњег? Он нема светлости. Ако је тамо огањ, онда на који начин опаљује непрестано? Видиш ли да је он много гори од овдашњег? Он се и не гаси, због чега се и назива неугасивим. Замислимо такође, какво је мучење бити спаљиван непрестано, налазити се у мраку, испуштати безбројне вапаје, шкргутати зубима и не бити услышен... Заиста, мрак и одсуство светлости неће нам дозволити чак ни да распознајемо своје ближње, него ће сваки бити у таквом стању, као да сам страда. Ако овде



човек који је васпитан благородно, допавши у тамницу, само осећа смрад, налази се у мраку и држи се заједно са убицама, што сматра ужаснијим од сваке смрти, онда замисли шта значи бити спаљиван заједно са убицама васељене, ништа не видети и не бити виђен, него се међу толиком множином људи осећати усамљеним. А ако мрак сам по себи оптерећује и смућује наше душе, онда шта ће бити када се мраку присаједине оваква мучења и горења? Зато молим да се стално сећамо овога и подносимо жалост од речи, да не бисмо доживели казну на делу. А све ће се ово неизоставно догодити, и оне који учине дела достојна тамошњих казни, неће

избавити нико, ни отац, ни мајка, ни брат, иако би неко имао и велику смелост и велику силу пред Богом. *Брат неће избавити*, каже Писмо, *хоће ли избавити човек* (Пс 48, 8)? Сам Бог ће узвратити свакоме по делима његовим, а кроз њих се може и спасавати и подвргнути мучењу.

И ја вама кажем: начините себи пријатеље богатством неправедним (Лк 16, 9). Онда ћемо се покорити, јер ово је заповест Господња; сувишке богатства ћемо делити потребитима, чинићемо милостињу док

је то у нашој власти; ово и значи чинити себи пријатеље богатством; поделићемо богатство сиромашнима, да бисмо гасили тамошњи огањ и имали тамо смелост. Тамо нас неће примити пријатељи, него дела наша. А да нас не може просто стицање пријатеља спасити, види се из самог додатка. Зашто у ствари Господ није рекао: *начините (стичите) себи пријатеље*, да би вас примили у вечна насеља, него је додао и то на који начин (ово учинити)? Рекавши: *богатством неправедним*, Он је изразио да је потребно стицати пријатеље посредством добрих дела, и напоменуо је да нас само пријатељство не може заштити, ако не будемо имали добра дела, ако не расточимо праведно богатство, сабрано неправедно. Оваква заповест о милостињи не односи се само на богате, него и на сиромашне; иако би се неко хранио, измољавајући то од других, и на њега се односи ова заповест, зато што нема, стварно нема ни једног таквог сиромаша, ма колико он био бедан, да се код њега не би нашле *две лепте* (Мк 12, 42). Дакле, могуће је да онај који даје од малог мало превазиђе оне који имају много, као што је било и са оном удовицом. Величина милостиње се не мери количином датога, него вољом и усрђем оних који је дају. Тако је свуда неопходна

воља, свуда љубав према Богу. Ако ми будемо све чинили по њеном подстицају, онда иако би давали мало имајући мало, Бог неће одвратити Свога лица, него ће примити и мало као велико и необично. Он гледа на слободно хтење, а не на оно што се даје; ако види да је оно велико, онда обраћа на њега своју одлуку и суд, и чини даваоце учесницима вечних добара, којих нека бисмо се удостојили сви ми да их достигнемо, благодаћу и човекољубљем Господа нашег Исуса Христа, коме са Оцем и Светим Духом нека је слава, моћ, част, сада и увек, и у векове векова. Амин.

Превео са руског Небојша Ћосовић

др Ксенија Кончаревић

САВРЕМЕНО ОБРАЗОВАЊЕ: ПОСТОЈИ ЛИ АЛТЕРНАТИВА?

Кад годину за годином продајете плескавице на киоску код аутобуске станице, када по читаве дане седите за рачунаром укуцавајући непрегледне низове ко зна коме потребних бројева и имена, када по десет сати дневно распакивате и ређате по полицама гомиле робе у загушљивом супермаркету, са досадом која вас обузима и осећањем бесмисла сопственог постојања



лакше ћете се носити уколико имате оскудан ниво образовања и сиромашан унутрашњи свет. Зашто бисте патили, када вас школа може на време припремити за – доживотну отуђеност? Отуђити децу од њих самих како не би добијала снагу из својих аутентичних мотива и афинитета, отуђити их од породице, традиције, вере, културе – то је социјална поруџбина којој треба да удовољи образовни систем епохе либералног капитализма и економије масовне потрошње.

Још почетком 20. века Херис и сарадници, познати у академској философији као „хегелијанци св. Луиса“, школски систем САД конципирали су као оруђе за изградњу глобалног друштва, које се базира на замрзнутим односима где се свака иницијатива и свако незадовољство (а тиме и потреба за мењањем друштва) сасеца у корену. У својој „Философији образовања“ из 1906. Херис пише: „Деведесет девет од стотину ученика јесу аутомати који пажљиво ходају прописаним стазама и пажљиво следе прописане процедуре. Ово није случајно: то је резултат опсежног образовања које је научно дефинисано као класификација појединаца. Велики циљ школе – отуђење од самога себе – може се боље остварити на тамним, ружним местима без ваздуха... Треба покорити физичко биће да би се надвладала лепота природе. Школа би требало да развија снагу за повлачење из спољног света“ (курзив наш).

Макс Ото је у есеју из 1949. („Наука и морални живот“) изнео констатацију да велика заинтересованост бизниса за конципирање школског система (а додаћемо: и породичне, и педагогије слободног времена) уопште не треба да нас чуди. Запањујућа револуција у маркетингу изазвана је експанзијом масовне производње која се није могла ограничити на то

да једноставно удовољи људским потребама, него је потребе производње поставила изнад људских жеља. Било је потребно створити потражњу за било чим што би доносило профит. Да би златна кока и даље носила јаја, требало је поучавати да је потрошња најважнија сврха живота. То је била та нова стварност либералног капитализма која објашњава како бизнис манипулише школовањем и одрастањем уопште.

Стратегија серијског образовања давала је очекиване резултате још пре него што је у танчине осмишљена. Америчка новинарка Хелен Тод у чланку „Зашто деца раде“ објављеном још давне 1913. у *McClure's Magazine* наводи како је фабричка инспекторка 1909. обавила неформално истраживање на 500 деце запослене у 20 фабрика. „Утврдила је да њих 412 радије ради у ужасним фабричким условима него да се врате у школу“. Дана 11. априла 1933. председник Рокфелерове фондације Макс Мејсон најавио је опсежни национални програм за САД који ће, уз помоћ Фондације, омогућити „контролу људског понашања“. Два истраживања за Конгрес – једно из 1915. и друго из 1959. – дошла су до истоветног закључка да се школска политика у новом педагошком поретку намерно креирала далеко од очију јавности, у корпоративним уредима – убачена у школске механизме софистицираном, суптилно разрађеном кампањом утицаја која је јавном мњењу била невидљива.

Две деценије након Другог светског рата, између 1967. и 1974. донети су кључни документи образовне политике, међу којима посебно место заузима вишетомна „Таксономија образовних циљева“ Бенцамина Блума, која, по речима аутора, представља „алат за класификацију начина на које појединци треба да делују, мисле и осећају на основу одређених упутстава“ (обратите пажњу на фрагмент „мисле и осећају“ – у питању је тотална контрола појединца). Све је нормирано, стандардизовано, задато, адаптирано, подложно тестирању. Епилог? Само 31 % високообразованих Американаца, по подацима за 2006, може у потпуности разумети најобичнију причу објављену у новинама, што представља пад у односу на претходну деценију, када је свега 40 % особа са дипломама факултета то било у стању. Или: 35% младих жали због свог искуства на факултету и не сматра га вредним уложеног времена и новца; више од половине изјављује (2006) да на факултету није научило ништа корисно. А свему томе претходили су конкурси, ранг листе, напето ишчекивање младића и девојака хоће ли бити примљени на престижне студије, стрепња како ће се изаћи на крај са финансијама, хоће ли наћи запослење у струци, да ли ће бити лакше „пробити се“ са овим или оним специјализацијама, потврдама, дипломама, титулама.

Животе намењене рутинским пословима најбоље је задржати незрелима. Децу и омладину програ-

мирану по мери креатора нових друштвених односа срећемо свуда око нас: то су апатична створења без животних интересовања и јаснијих циљева, увежбана да организују своје време само око експлозија одушевљења и забаве или избегавања казне (ређе, јер и кажњавање је „кршење децјих права“). Најстрашнији коментар о овој деци јесу хиљаде и хиљаде сати које она проводе у неистраживању, неигрању, нетражењу прилика за своје стваралачко изражавање већ у пасивном гледању музичких спотова (ако се музиком може назвати агресивни ритам), мењању ТВ канала, сурфовању по интернету, игрању компјутерских игрица, куцању стотина СМС порука баналне садржине и крајње осиромашеног вокабулара.

Заглупљеност постаје нарочито опасна за децу из средњих и виших слојева, која су под притисци-



ма, наметнутим њиховим већ ионако несигурним родитељима, успела да дођу до извесних диплома. Кад постану радно способна, та дојучерашња деца осећају да морају нешто знати, јер њихове дипломе јемче да знају и умеју, да су „оспособљена“. У то и остају уверена док неочекивано бруталан развод, отказ или напади панике који настају услед њихове неспособности и несналажења у односима са људима не уздрмају несигурну равнотежу њихових непотпуних и јалових, али већ одраслих живота. Људи осуђени да буду непотпуни, неспособни и застрашени светиће се на онима у својој близини, док ишчезавају из властитог и туђих живота погрбљени испред светлуцајућег монитора. У свим неуспешним друштвима, како показују социолошка и криминолошка истраживања, поштовање према својим обавезама и својој породици пада заједно са саосећањем према својим ближњима, да би било замењено преокупираношћу забавом, а одатле до болести зависности и света криминала није далеко.

Да, превише је драгоценог времена, покушаја и погрешака утрошено седењем у полумраку, у виртуелном свету. Бити зрела особа значи живети са сврхом, својом

властитим сврхом; значи прихватити одговорност; значи борити се са својим слабостима и развијати срце, ум и дух. Покажите младој особи зависној од компјутера и мобилног телефона да је живот занимљивији од електронског сурогата, а сама стварност ће временом учинити остало.

Алтернатива је успостављање критичке дистанце према актуелној парадигми „образовања за информатичко и постмодерно друштво“. Неопходно је трезвено се суочити са утилитаристичким концептом школе и његовим погубним утицајима на развој индивидуалне и друштвене свести, дехуманизацију, релативизацију културних и цивилизацијских вредности. Пошто је, по речима Михаила Кардамакиса, „најважније дело православне духовности у данашњем лудилу нове иконоборачке јереси, то јест у сатирању човека као

иконе Божије, њена борба за очување хришћанске иконе човека, за заштиту и подршку човека и истините човечности, целосног човека и свеукупне људске стварности“, православно образовање призвано је да сведочи и пројављује богатство те духовности, онотологију њеног унутарњег искуства са својственим јој историјско-есхатолошким динамизмом и богочовечанском пунотом, обухватајући, али и надрастајући, преображавајући и оживотворавајући културне, научне, цивилизацијске вредности које се транспонују процесом образовања.

Људи васпитани и образовани на традиционалним духовним и културним вредностима немају потребе да ишчезавају у сајбер простору или да се одају јефтиној забави, јер они ретко доспевају у ситуацију да не знају шта ће са својим временом. Време посвећено приватности таквима је благослов, јер им се свиђа да буду у друштву најближих, а ако су сами – у друштву књиге, музике, природе, у разговору са Богом, у понирању у своју душу.

Људи васпитани и образовани на традиционалним вредностима свесни су своје пролазности и потребе да оплемене сваки свој тренутак.

Такви људи уочавају потребе других и своје аутентичне потребе. За разлику од отуђених, свесни, уравнотежени и одговорни људи никад не постају превише зависни од материјалног богатства, осећајући да се највреднија добра – љубав, благородност, доброта – не купују.

Наше време на земљи строго је омеђено. Немамо времена за бескрајне изборе животних путева и опредељења. Сваки избор искључује неки други – то је стварност са којом се суочавамо у овом привременом животу који увире у вечност. Зато нараштајима који долазе дугујемо избор вредности које су бар једнако добре као и оне које су надахњивале нас и наше родитеље – а ако је могуће и боље.

О ФИЗИЦИ БЕЗ ОДГОВОРА И О НАЈВЕЋЕМ ЧУДУ

У каквој су корелацији наука и библијско Откровење? Признаје ли се чудо у научној слици света? Како живети хришћанским животом у свету савремених материјалистичких стереотипа? На ова и друга питања одговара кандидат богословља и кандидат физичко-математичких наука, директор Научно-богословског центра за међудисциплинарна истраживања при Државном универзитету у Санкт-Петербургу и доцент на богословском одељењу при Санкт-петербургској Православној духовној академији протојереј Кирил Копејкин

ПИТАЊЕ: *Оче Кирило, прошли сте дуг и тежак пут ка Православљу. А сада, не само да служите у Цркви, него и предајете у духовним школама и имате степен кандидата физичко-математичких наука. Реците, молим Вас, основне податке о себи и о томе чиме се тренутно бавите?*



ОДГОВОР: У детињству сам васпитаван у породици, можемо рећи, агностика. Али сам био крштен у раном детињству, бака је била верник, и водила ме је у храм. Након тога, у цркву нисам ишао, тако да сам био васпитаван са убеђењем да је најважније спознати истину. А због тога што сам растао у материјалистичкој средини, за мене је *спознати Истину* означавало да сазнам како је све устројено. Због тога сам одлучио да бих требао да се бавим физиком и да ћу кроз физику ту Истину и упознати.

После осмог разреда, кренуо сам у физичко-математичку школу и завршивши је, уписао сам Физички факултет Универзитета у Санкт-Петербургу.

Касније сам уписао аспирантуру и одбранио дисертацију. Али, још за време студирања на факултету схватио сам да постоје питања на која физика није способна да пружи одговоре. У првом реду, то је питање о души. Зашто душа боли и зашто не можемо да пронађемо срећу и мир у овом свету? Тражећи одговор на то питање, дошао сам до вере. При том, имао сам осећај да се враћам у изгубљени рај, сећао сам се утисака из раног детињства, који су били дубоко, дубоко у мени сачувани, али који су били изван граница моје свести. Они су некако опет испливали... Мирис у храму, играње пламена свећа. И уписао сам богословију, завршио је и постао свештеник. Тренутно сам доцент у Санкт-петербургској Духовној академији, настојатељ храмова Светих апостола Петра и Павла и Свете мученице Татјане на Државном универзитету и директор Научно-богословског центра за међудисциплинарна истраживања Универзитета у Санкт-Петербургу. Проблем који ме је заокупљао читав мој живот, проблем односа науке и религије, стоји директно пред нама. И Црква је свесна да је то један од значајнијих проблема. На сабору, када је Његова светост Господин Кирил постављен за патријарха, био је створен и нови црквени орган – *Међусаборно присуство*. Задатак *Међусаборног присуства* је припремање решења која се тичу најважнијих питања унутрашњег живота и спољашње делатности Цркве, разматрање актуелних тема која се односе на сферу богословља, а такође припремно изучавање тема које се разматрају на помесним и архијерејским саборима, односно припремање решења. Тај орган је подељен на неколико комисија, а ја сам члан оне која се бави богословљем. Пред ту комисију је још 2009. године постављен низ актуелних питања и занимљиво је да се половина од њих тиче проблема односа науке и религије. Једно од питања јесте однос научног и религиозног у светлу богословског знања, а друго богословска интерпретација происхођења света и човека. Ова питања се данас дубоко разматрају у Цркви и брину савремено друштво. Конкретно, ова област се истражује у Научно-богословском центру међудисциплинарних истраживања где се спроводе непрестани семинари и одржавају конференције.

ПИТАЊЕ: *Дали знање, које у себи има Хришћанство, противречи савременим научним погледима?*

ОДГОВОР: Како може да противречи, ако је наука уствари поникла из хришћанства? Ради се о томе да је савремена наука поникла у веома специфичној

богословској културној средини. Сматрало се да Бог човеку даје Откровење на два начина. Прво и највеће Откровење јесте Откровење библијско, а друго Откровење је сама природа. Сама природа јесте Књига Творца која је упућена човеку. И читава наука је израсла из покушаја да се прочита та Књига природе. Таква замисао је постојала само у контексту хришћанске традиције, тако да никаква друга цивилизација није родила науку. А наука се, као што знамо, родила у Европи у седамнаестом веку.

Наравно, можемо поставити питање како је хришћанство поникло пре две хиљаде година, а наука пре свега три, четири века; због чега се наука тако касно појавила? Да бисмо то схватили, треба имати следеће у виду: ако сматрамо да је свет књига која је упућена човеку, онда према свету могу бити примењени исти методи истраживања који важе за изучавање библијског текста. У семиотици (науци која се бави знаковима) постоје три степена истраживања текста. Сви текстови се састоје од знакова, а најелементарније истраживање се састоји у томе да разјашњавамо однос једних знакова према другима, то јест изучавамо оно што се назива синтаксом. Такође, могуће је истраживати однос знака према ономе шта он означава, то јест истраживати његову семантику. И на крају, могуће је изучавати однос текста у целини према ономе ка чему се он обраћа и према ономе од кога је створен (што се назива прагматика текста). Поједностављено говорећи, могло би се рећи да је у периоду прве хиљадугодишњице хришћанства богословска мисао била заузета истраживањем праксе (прагматике) књиге природе, то јест истраживао се однос света према човеку и истраживао се однос света са Творцем. Било је уочено да свет представља послање Божије упућено човеку. Један од највећих византијских богослова, преподобни Максим Исповедник, говори да овај свет представља „циљно изаткани Логосев хитон“. Свети Григорије Палама, у којем православно византијско богословље достиже своје већине, назива овај свет Писмом Самоипостасне Речи. Односно, овај свет јесте текст упућен човеку. И ово је веома важна мисао, која је могла да поникне само у контексту хришћанске традиције. Зашто? Зато што ми, будући да смо део овога света, истовремено имамо претензије на то да смо способни да га прочитамо. Замислите да нам неко каже да Дон Кихот и Санчо Панса разматрају замисао романа Сервантеса *Дон Кихот* и структуру самог дела. То би нас, у крајњој мери, задивило зато што су они јунаци тог текста. Тачно тако и ми, налазећи се унутар света, одједном имамо претензије да тај свет схватимо и да схватимо Творца тог света (можда не у свој пуноћи, но барем делимично). То је могуће не само зато што је свет окренут нама, већ зато што смо ми створени по образу и подобију Творца, Створитеља света, а то значи да можемо тај свет и схватити. У XI веку се појављују први универзитети и условно је могуће рећи да је епоха од једанаестог до седамнаестог столећа, који се још назива *веком научне револуције*, време када се универзитетско средњовековно богословље занимало изучавањем семантике створеног света. Сматрало се да сваки елемент у свету има одређено значење, семантички мисао. То је, такође, веома важна мисао. Мисао да не приписујемо ми симболично значење тим елементима света, већ да је то значење које је у њих поставио сам

Бог. И опет, зато што смо створени по лику и подобију Божијем, ми овај створени свет можемо прочитати. На крају, епоха научне револуције XVII века јесте време када мисао, која је била заузета изучавањем Књиге Творца, прелази са истраживања прагматике и семантике створеног света ка изучавању синтаксиса, односно према изучавању односа међу елементима текста. У чему се састоји лепота објективног познања света? Ми не истражујемо свет из односа према човеку, што би неизбежно носило елемент субјективности, већ изучавамо однос једног елемента света према другом елементу и описујемо форму тог односа на формалном језику математике. Тај начин описивања се показао необично ефективним и, што је најважније, такав начин описивања нам дозвољава да изградимо теоријско знање о свету. А шта то значи? Значи, да када стварамо теорију, онда описујемо не само целовитост неких чињеница, већ описујемо законе који управљају тим чињеницама. Односно, ми не описујемо засебно падање јабуке на земљу, кретање Месеца око Земље, кретање Земље око Сунца... Не! Говоримо да постоји један закон земљине теже, унутар којег су могућа различита кретања. Односно, када описујемо теоријски свет, ми као да стајемо на тачку гледишта Законодавца. Занимљиво је да се у древности реч *теорија* изводила од речи *θεός* што на грчком значи Бог. Етимолошки, то је неправилно. У ствари, та реч произилази од речи *θεα* што значи *поглед* (гледиште, мишљење – *примедба преводиоца*). Али, теоријски поглед на свет нам дозвољава, у извесном смислу, да станемо на позицију, ако не Творца, онда Демијурга. То даје огромну моћ човеку, јер, уочавајући законе створеног света, ми можемо да тај свет мењамо, да га преображавамо. Приближавамо се ономе ка чему нас је позвао сам Бог: требали би да преобразимо овај свет ради тога да би се он поново вратио у јединство са Богом. Да би, као што апостол Павле говори у *Првој посланици Коринћанима*, Бог постао „све у свему“ (Прва Коринћанима 15, 28). Када данас, како нам се чини, израћа нека противречност између науке и религије, објашњење видимо у томе што, са једне стране, наука претендује на то да гледајући на свет са теоријске тачке гледишта, она сама у неком смислу речи стаје на позицију Творца; са друге стране, богословље које покушава да усвоји став Откровења, такође претендује на достижење апсолутне позиције – у крајњој мери, у својој ограниченој форми богословље стреми да достигне поглед Творца на свет. И та два мишљења често долазе у противречност, али та противречност није последица тога што је наука супротстављена религији или тога што се богословље бори са науком, већ је повезана са тим што се код нас још није формирао неокрњен поглед на свет. Ради се о томе што и научне податке и Библију ми интерпретирамо и то је пре свега питање интерпретације. Засад, целокупна интерпретација, нажалост, још није рођена, али, рећи ћемо да је Френсис Бекон, који је оснивач те метафоре о две књиге – Књиге природе и Књиге Творца – сматрао да ће нам схватање природе као књиге Бога омогућити да дубље схватимо Библију као Откровење Божије. Надам се да ће се на крају крајева то и догодити.

ПИТАЊЕ: *Стиче се утисак да се та идеја разумевања света као Књиге Божије пресеца са Ва-*

шим личним путем. Да ли бисте часове физике из школске клупе могли да назовете делом свог духовног пута?

ОДГОВОР: Наравно. Ради се о томе да нам физика веома много даје, због тога што нам пружа могућност да станемо на теоријску позицију у односу према свету и да се отргнемо од свакидашњег погледа на њега. Ево једне занимљивости. Када је пре неколико година универзитетски храм Светих Петра и Павла празновао сто седамдесету годишњицу постојања, покушао сам да саберем свршене студенте Универзитета који су постали свештеници. Тамо је било православних, дошли су протестантски пастор и рабин. Али, највише их је било православних. Наравно, нисам могао све да их окупим, али интересантно је да су међу онима које сам могао да саберем, већи део били физичари. Било је и математичара, биолога, филолога, али је највише било физичара. Мислим да је то повезано са тим што је првобитно стремљење ка разумевању Бога кроз истраживање створеног света у неком тајном виду сачувано у физици.

ПИТАЊЕ: Да ли би могли да се присетите оног тренутка када сте се Ви сами обратили ка Богу, када сте почели ићи у храм? Шта је то „бол у души“, о чему ви говорите?

ОДГОВОР: Ради се о томе да нам физика, као и уопште наука која проучава створени свет, веома много говори о структурама тог света, али нам ништа не говори о смислу стварања. Мада се занимам физиком, код мене увек извире питање смисла... На пример, остварим неко велико откриће, и добијем Нобелову награду. То је предивно. Али и шта са тим?! Увек је лебдело питање зашто је то потребно? Односно, унутар мене је живело стремљење ка познању, али одговор на питање „зашто је то потребно?“ унутар себе нисам имао. Схватао сам да неки смисао у томе постоји, али га никако нисам могао открити. То питање се још више изоштравало проживљавањем крајности живота. Логично је да ћемо сви ми умрети. Па зашто онда нешто радити и ка нечему стремити, ако је живот тако краткотрајан? У реалности, живот научника је веома тежак, због тога што живиш у непрестаном трагању, а то значи у непрестаном незадовољству самим собом. Права просветљења долазе веома ретко, а некоме можда никада и не долазе. Појављује се питање зашто да живимо под таквим непрестаним притиском и у стању постојане унутрашње дискомфорности, ако ће се опет све то завршити? У трагању за одговором на ово питање дошао сам у Цркву.

ПИТАЊЕ: Али Ви сте одабрали не само пут хришћанина, него пут свештенослужитеља. Зашто је за Вас то било тако важно?

ОДГОВОР: То је веома лична ствар, али ћу рећи. Чини ми се да је живот данас уређен на такав начин да покушавамо да не мислимо на смрт. Односно, ми схватамо да ћемо умрети, али свако од нас живи тако као да је бесмртан. И савремена култура читаво време смрт измешта негде изван. Међутим, смрт се у хришћанској традицији доживљава као нешто веома важно. Ако ћемо право, смрт је треће рођење. Наш први рођендан је дан када смо се појавили на свету, други рођендан нам је дан нашег крштења, дан нашег

духовног рођења, и трећи рођендан, колико год да то чудно звучи, јесте дан наше смрти када се ми из привременог живота рађамо за живот вечни. Карактеристично је да су дани сећања на светитеље, дани њихове смрти, дани када су они прешли у тај вечни живот. Ево, за мене, главни подстрек да постанем свештеник је био близак додир са смрћу. Кад је умро мој отац, а он се упокојио веома млад, односно био је нешто мало старији него ја сада, сећам се да сам се буквално дан после његове смрти пробудио и „дошла ми је таква мисао“, као што код нас говоре, односно имао сам утисак да је та мисао стварно однекуд дошла, и да сам је ја чуо. Та мисао се састојала у томе што треба живети тако да то ради чега живиш не би ишчезло са смрћу. И одмах затим ми је на ум пала друга мисао која, како се чини, не проистиче на директан начин из прве, али без обзира на то, доживео сам их као неразделиве, а то је да треба да будем свештеник. И после тога сам предао молбу за пријем у богословију.

ПИТАЊЕ: У пастирској и мисионарској делатности Вама помаже и Ваше образовање? Па, у чему је специфичност служења управо у универзитетском храму?

ОДГОВОР: Сматрам да уколико специјално образовање у нечему помаже у пастирству, онда је то само умеће да нешто другачије гледате на ситуацију. Вероватно је највеће питање које поставља савремени човек управо следеће: ако је свет материјалан, онда због чега Бог и молитва, и како се то уопште сједињује? Ако се молим, зар то може утицати на нешто у материјалном свету? У стварности, физика нас доводи до парадоксалног закључка. На основном степену који истражује физика (рецимо, квантна механика), свет није материјалан у простом школском смислу те речи. Ти објекти од којих се састоји створени свет, електрони, протони, неутрони, сличнији су неким психичким природима, него материјалним објектима у простом смислу те речи. Довољно је рећи да код елементарних честица од којих се све састоји, нека својства стварно постоје независно од нас, објективно. Маса, електрично пуњење... А таква својства као што су положај у простору или на пример брзина, не постоје ако се не мере, при чему је то данас већ и експериментално доказано. Односно, не треба мислити да су електрони или протони честице налик на песак, само веома мале. Не! Ово је нешто принципијално другачије. Показало се да те честице делују једна на другу чак у неким ситуацијама у трену, што није посредовано простором и временом. Тканина створеног света је веома тесно исткана. Добро размисливши, оно што нам даје савремена физика која изучава такву дубину природе, и оно о чему нам говори Откровење, јесте управо то да је свет створен Речју Божијом, да се Бог у Символу Вере назива Творцем, буквално *Песником* створеног света (односно како говори Свети Григорије Палама, свет представља „Писмо самоипостасне Речи“), и ми би морали да дођемо до закључка да је свет психичко дело Бога. Оно што ми називамо материјалним светом јесте психичко. Али то није наше психичко, и ми то доживљавамо као неку сурову реалност. Но, то је психичко Бога. Такође, када стварамо стихове или романе, где се то налази? У том смислу постоји и свет који је створен Речју Божијом. Данас постоји веома популарна

метафора коју разматрају различити физичари да свет у ствари представља једну компјутерску симулацију и да ми просто живимо унутар те симулације коју је створила нека виша цивилизација.

ПИТАЊЕ: *Односно, физика се испоставља не толико материјалистичка колико идеалистичка?*

ОДГОВОР: Да, наравно. Један од истакнутих физичара XX века Вернер Гејзенберг, који је један од творца квантне механике, добитник Нобелове награде, говорио је о томе да нас физика не информише о фундаменталним честицама, већ о фундаменталним структурама, и у нашој тежњи да проникнемо у суштину бића уверавамо се да је та суштина нематеријалне природе.

ПИТАЊЕ: *Да ли су савремене научне теорије о постанку света и човека и теорија еволуције у корелацији са Књигом Постања?*



ОДГОВОР: У корелацији су, али је то веома сложено. Та сложеност је условљена тиме што се лик света који изображава савремена наука, на који смо ми навикли, веома много разликује од библијског доживљаја. Ево, погледајте, за нас је свет – космос. Реч „космос“ произилази од глагола „космео“ што значи „украшавати“, доводи у ред (одавде произилази „козметика“ којом жене себе украшавају). Доживљавање света као космоса по историјским мерилима се појавило у античкој Грчкој, у епохи коју је Карл Јасперс назвао „осовинским временом“, то јест од VI до V века пре Христовог рођења. Да бисмо видели свет као космос, потребно је удаљити се од њега, погледати на њега са стране, погледати на хармонију корелираних делова космоса. Али, за то је потребно стајати изван света. Ми данас на свет тако и гледамо. За нас се доживљај света као космоса чини једино могућим. Али, за библијску свест свет није *космос* већ *олам*. Ова јеврејска реч која је преведена на словенски и руски језик као *свет*, произилази од корена *лм* што значи бити сакривен, скривати се. Човек је сакривен унутар света, он је погружен у ток творевине, као што кап воде бива део тока реке. И управо као што кап воде не може изаћи изван граница реке и погледати је са стране, тако ни човек не може

изаћи из света и погледати га са стране, односно видети свет као космос.

Библијска прича о стварању света јесте прича о стварању олама, као што космологија приказује управо настанак космоса. Рекао бих да се та два гледишта међусобно допуњују. Уколико их упоредимо, видећемо следеће: није случајност да када говоримо о научној слици света, говоримо управо о *слици*, зато што слика подразумева да сам ја одстрањен из ње и да се простор слике налази иза равне површине представе. И директна перспектива слике ствара илузију простора иза површине тог изображења. А супротност директној перспективи слике ће бити обрнута перспектива иконе која као да излази у сусрет ономе који се моли. Па и сама особа која се моли, прилазећи икони, бива увучена у простор иконе. Ако морамо да упоредимо светоназор који је карактеристичан за науку и светоназор који је карактеристичан за Библију, ја бих их упоредио

са погледом на слику и погледом на икону, са директним и обрнутом перспективом. Што се тиче еволуције, одрицати факат еволуције је наивно. Ми можда не знамо све о разлозима еволуционог процеса, али чињеница остаје чињеница, и то је наивно порицати као што би било погрешно на основу библијског Откровења одрицати чињеницу кружења Земље око Сунца. Но, мени се чини да је основни проблем у томе што је Библија веома сложен богословски текст, који такође треба продубљено схватати. И веома често, када читам Библију на руском, а не на језику на којем је створена,

ми и несвесно убацујемо смисао који је својствен нама и који ми позајмљујемо из руског језика. На пример, када се у првој глави Књиге Постања говори о настанку човека, онда ми ту причу читамо у низу прича о стварању свих осталих живих бића. Прво је створена трава, па дрвеће, затим водоземци, птице, рибе, животиње, звери и на крају човек. Када читамо руски текст, нама измиче једна посебност која је видљива само у јеврејском тексту. Ради се о томе да су све речи *трава, дрвеће, животиње, рибе* – употребљене у једнини, такође као и човек. У руском преводу то не можемо приметити. Очигледно је да када Бог ствара траву, дрвеће, рибе и тако даље, да Он ствара не једну травку, не ствара једно дрво, или једну рибу. Он ствара род траве, род дрвећа, род риба, односно неки закон који управља тим створењима. Пажљиво посматрајући контекст приповедања, можемо рећи да се у првој глави Књиге Постања говори управо о стварању људског рода. А лично име *Адам* се појављује тек у другој глави, где се већ, ако погледамо јеврејски текст, Бог почиње називати именом Јахве – са којим се и открио Мојсију у Неопалимој купини. То значи да личносно име *ниче* у другој глави. И тамо се већ говори о томе да почињу личносни односи између Адама и Бога. Тамо

се и појављује оно што се, строго говорећи, и назива човеком, односно личност човека.

Треба имати у виду да је библијски текст као текст Откровења веома сложен, према њему се треба односити са уважавањем и на њега се не смеју пројектовати наивна размишљања, већ се мора тражити то што нам Бог говори, а не оно што ми желимо да чујемо.

ПИТАЊЕ: *А како упоредити например, јеванђелска чуда и савремена научна гледишта? Имају ли чуда место у савременој научној слици света?*

ОДГОВОР: Највеће чудо је, у ствари, људска свест. Ми обично мислимо да је наша свест производ рада можданих вијуга. Но, највећи проблем је у томе што свест влада великом количином унутрашње реалности, оним што ми називамо „унутрашњим светом“. На који начин из објективних процеса мењања потенцијала између можданих вијуга ниче унутрашња димензија бића, то нико не зна. Нико не зна где се та димензија бића налази. Познати савремени аустралијски филозоф Дејвид Чалмерс говори да је сасвим нејасно зашто је у свету потребна субјективна реалност: ако се задатак мозга састоји просто у томе да реагује на неке спољашње сигнале, да их предаје телу да

о апсолутној драгоцености сваке личности појављује се прво у старозаветна времена, када Бог себе открива као Личност, а затим када се Син Божији оваплотио, и као да силази на исти степен са човеком, среће се са њим лицем у лице. Управо тада у историји ниче појам личности. И то је највеће чудо, мени се чини. Што се тиче јеванђелских чуда, о томе је митрополит Антоније Сурожски прелепо рекао да оно што се нама чини као мртва материја, тако изгледа само због оскудности наше перцепције. Митрополит Антоније говори о томе да Бог ништа мртво не ствара. Сва материја је напуњена животом и чудо је просто примећивање тог сакривеног живота обремененог грехом који је унаказио природу створеног света. Владика Антоније говори: ако није тако, онда би чуда била просто магијско насиље над материјом. И то што се дешава у тајни Свете Евхаристије, чудо Христовог Тела и Христове Крви, које се врши на свакој Литургији било би немогуће. У тајни Евхаристије се догађа објављивање онога што је сакривено у материји, објављивање тога да је сва материја способна за сједињење са Богом. И то је управо оно ка чему је у коначном смислу предназначен овај свет, јер ће, по речима апостола Павла, Бог бити „све у свему“ (Прва Коринћанима 15, 28).



би ми могли да се оријентишемо у овом свету, онда је све то могуће апсолутно без репродукције те субјективне реалности. Тај проблем свести је данас за науку један од актуелнијих. Мислим да је тај проблем немогуће решити без обраћања богословској традицији. И то зато што се управо у контексту богословске традиције, традиције старозаветног Откровења, појавио појам о личности човека и његовој унутрашњој реалности. Један од својеврсних познавалаца антике Алексеј Фјодорович Лосев је истицао да антички свет не само да није знао за личност, он чак није имао ни реч која би је означила. У грчком језику класичне епохе нема речи која се може превести као *личност*, зато што је човек био део социума, био је, ако се тако може рећи, сав изврнут спољашности. Код њега није било унутрашњег бића. Тај појам о унутрашњем бићу и

ПИТАЊЕ: *А шта, по Вашем мишљењу, значи истински бити хришћанином за човека који живи у савременом свету, чијем знању нису својствене праве савремене научне идеје, колико површински, околишњи, материјалистички стереотипи? У чему је главни проблем те ситуације?*

ОДГОВОР: Као прво, од стереотипа је корисно да се избављамо, у том смислу и од материјалистичких. Схватим да то није лако, зато што смо од детињства васпитавани по њима. Управо физика, као и свака права наука, помаже да се избавимо од тих стереотипа и приводи нас схватању како је премудро устројен свет. Чини ми се да је најважније за човека да осећа како је сав живот дијалог са Богом. И тај дијалог се не остварује тако што

мислимо да Бог отвара небо и што нам одатле нешто говори! Не! Једноставно, када чиним неки корак у животу, када вршим неки избор, онда ми Бог говори о томе како се мења моја животна ситуација. И онда је читав мој живот, ако се трудим да на њега гледам хришћански, као верујући човек, стварно разговор са Богом. Бог ми одговара на моја деловања.

Беома је важно схватити да у животу нема случајности, у смислу: ако сам се сусрео са неком ситуацијом, то је због тога што сам у ту ситуацију дошао својим избором, одабирајући управо такав животни пут и фактички та ситуација је одговор Бога на то како сам живео до тада. Ако ме је задесила нека болест, нека невоља, неке непријатности на послу или са ближњима, то је Божији одговор на начин мог живота, значи да у нечему нисам у праву. А можда је то нека лекција коју морам да научим ради тога да бих постао другачији. Покајати се, не значи само жажалити због тога што у нечему нисам био у праву. Покајати се буквално означава *променити се*, поставити неко други, ићи другим путем, вршити друге изборе у животу. Ето, то је принципијелно важно. И тада се живот за мене претвара не у низ неких досадних случајности са којима се суочавам, већ постаје осмишљен, претвара се у лекцију коју ми даје Бог, коју ја усвајам. И та лекција ми се даје управо ради тога да бих сазрео и узрастао, ради тога да бих ступио у истински личносни однос са Богом, сусрео се са Њим лицем у лице.

ПИТАЊЕ: *Оче Кирило, Ви предајете апологетику – предмет о заштити вере. Шта је, по Вашем мишљењу, најважније при заштити вере у савременом друштву? И како да говоримо о Богу тамо где господаре идеје постмодернизма са његовим релативношћу, одсуством сржи, јерархије?*

ОДГОВОР: Као прво, ја предајем природно-научну апологетику, то јест ја говорим првенствено о односу те слике света коју даје савремена наука са оном сликом света која нам се даје у Откровењу. На први поглед, те слике једна другој противрече, али је то противречје повезано са нашим несхватањем, можда неправилним тумачењем, али пре ће бити да су оне компатибилне. Зашто? Научна слика света, као што смо већ рекли, описује само структуру, синтаксу књиге природе. Одговор на питање о томе где се налазе закони природе, наука не зна. Ми схватамо да закон који нечим управља мора да се налази на неком вишем онтолошком степену у односу на оно чиме он управља, но наука то не зна. Где се налази душа? По чему се живо разликује од неживог? Код објективне науке не можемо наћи одговоре на ова питања.

И то није само моја тачка гледишта. Наш истакнути академик Виталиј Лазаревич Гинзбург, добитник Нобелове награде, у свом говору приликом доделе награде набројао је, како се он изразио, три велика проблема физике. Први проблем јесте проблем стреле времена, то јест проблем схватања на који начин из обратних закона природе настају непроменљиви закони бића. Сви закони физике су обратни (могуће је да се после одређеног круга развоја врате у првобитно стање); могуће је време усмерити у супротну страну – и у једначинама се добија све исто. У исто време, видимо да у свету нема или готово да нема обратних процеса. Свет се креће у једном смеру. Зашто се то догађа – несхватљиво је. Други проблем који је академик Гинзбург истакао јесте проблем интерпретације квантне механике, односно, проблем

схватања који смисао стоји иза математичких структура које ми откривамо. Чини ми се да тај смисао може бити схваћен само из смисаоног контекста науке, односно из контекста библијског Откровења. И трећи проблем јесте да ли је могуће применити законе живота и свести сагласно законима физике? Сам академик Гинзбург се надао да је то могуће, али то, у суштини, не успева. Фактички, сва три проблема која је навео Гинзбург јесу проблеми непотпуности савремене слике света, која, како ми се чини, може бити попуњена управо кроз обраћање библијској традицији Откровења. Природно-научну апологетику сам предавао у богословији, а у Академији још предајем два предмета: *Богословље твари* и *Хришћанску антропологију* – тражим одговор на питање о настанку света и на питање о настанку човека, о томе по чему се човек разликује од свих осталих живих бића. Што се тиче постмодернизма, не бих говорио о њему као о нечем безусловном негативном. Знате зашто? Ради се о томе да је управо тачка гледишта модерне уопште искључивала могућност вере и религије. Са тачке гледишта традиције модерне постоји рационално објашњење – и то је све. Један једини такав рационални метанаратив који све објашњава. Постмодерна се јавила као реакција на модерну, но, у крајњој мери она је ослободила место за веру која је „за Јелине безумље“. То место у модерни просто није постојало. Да, тренутно целовит поглед на свет није формиран, слика света за нас се јавља као мозаична, сабрана од комадића који често противрече једни другима, не постоји један метанаратив али, у крајњој мери, постоји простор за веру, простор за чуда којег у епохи модерне уопште није било.

ПИТАЊЕ: *Односно, по Вашем мишљењу, сада је у потпуности могућ савез науке и религије?*

ОДГОВОР: У крајности, тај проблем се намеће као актуелан од стране многих истраживача. Рећи ћемо да у Америци постоји *Фонд сер Џона Темплтона* који финансира истраживања посвећена управо приближавању научне и богословске традиције. На то се троши доста новца и довољно је рећи да је Темплтонова награда која се сваке године додељује за истраживања у области односа науке и религије по размери већа него Нобелова.

Извор:

<http://www.pravmir.ru/samoe-bolshoe-chudo-eto-chelovecheskoe-soznanie/>,

разговор водила Јелена Чач
Са руског превео Дејан Ђуричић



У БРАЈНОВЦУ ОСВЕШТАНА НОВОПОДИГНУТА ЦРКВА СВЕТОГ ПРОРОКА ИЛИЈЕ

У дану када Црква Божија прославља свете мученике Трофима, Теофила и друге пострадале са њима, 5. августа ове године, Његово преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован освештао је ново-подигнути храм Светог пророка Илије у у левачком селу Брајновцу. Епископу су салуживали протојереј ставрофор Саво Арсенијевић, протојереј ставрофор Милован Антонијевић, протојереј ставрофор Љубиша Смиљковић, протојереј Миленко Гребих, протојереј Милан Благојевић, протојереј Љубомир Радић, протојереј Бојан Димитријевић, протојереј Огњен Гребих и протођакон Иван Гашић.

Благословом Епископа Јована, а добротинством браће Драгана и Милана Милутиновића, који су поклонили плац за изградњу храма, и средствима Славољуба Николића, изграђен је темељ који је освештан 30. марта 2013. године. Тако је за непуне две године Епархија шумадијска постала богатија је за још једну светињу, храм посвећен Светом Илији. Најпотрбнија срадства за изградњу и завршетак храма обезбедио је Славољуб Николић са својом породицом. За то истакнуто дело пред Господом, Владика Јован одликовао је ктитора орденом Светог Симеона Мироточивог. Остали који су се истакли у изградњи храма награђени су граматом захвалности, а то су протојереј ставрофор Љубиша Смиљковић, протојереј Милан Благојевић, Драган Милутиновић, Милан Милутиновић, Миломир Марковић и Виктор Милићевић.

Након освешћења храма Епископ је служио Свету Литургију током које је у проповеди рекао:

„На здравље и спасење нека буду молитве и причешће, браћо и сестре, нека је срећно и благословено освештавање овог храма посвећеног Светом пророку Илији!

Господу смо се молили да пошаље Духа Светога да освешта овај храм, а Дух Свети, који Црквом Божијом управља и који Цркву Божију руководи, нека увек буде у овом храму и нека бдије над вама који долазите у овај храм да се Богу молите. Браћо и сестре, не припада свакој генерацији част да сагради дом Божији. Ето, овој генерацији је то припало. Треба да будемо радосни и срећни што је ово село са овим храмом добило парче неба на земљи, што храм уствари и јесте. Храм – парче неба на земљи! Молим вас, када дођете у овај храм, сетите се ових речи и знајте да улазите на небо. А не треба вас опомињати да су на небу Бог, Света Тројица, божији анђели и светитељи. А Бог са неба, Света Тројица, као и анђели и светитељи су и у храму, тамо где се свршава Света и Божанствена Литургија. А Литургија коју смо ми данас служили овде јесте предукус Царства Небеског.

Данас овој Литургији нисмо само присуствовали, нисмо само стајали на њој, него смо учествовали, а учествовање на Светој Литургији јесте причешћивање. Они који су се данас причестили, они су учествовали, а они који се нису причестили, они су присуствовали. Молим вас да знате, када уђете у свети храм и када се причешћујете, да се сједињујете са Богом. Да ли је нама

много Бога? Никада! Да ли нам је довољно једном да једемо у току дана? Није довољно! Када је тако са телом нашим, шта да кажемо за душу коју треба непрестано хранити. Чиме? Једино Христом, хришћанским врлинама и добрим делима.



Душа је боголика, богочежњива и она је у телу нашем. То је тело које апостол Павле назива храмом Божијим и рамом душе. Ако човек не мисли на душу своју, на бесмртност, на вечност, на Царство Небеско, затворио је са хиљаду катанаца своју душу која је богочежњива, богожељна, која непрестано тражи Бога, која жели да иде ка Богу. Ми је често својим нехришћанским животом, а на првом месту непричешћивањем, трујемо. А све оно што се од Бога одваја умире, па тако ако и душу не хранимо, ако је не сједињујемо са Богом – она умире, иако је бесмртна, иако је створена за бесмртност. И ми смо створени за бесмртност. Али, када не живимо за бесмртност, ми духовно умиремо и пре телесне смрти.

Овај храм није велики по димензијама. Али, то пред Богом не игра никакву улогу. И најмањи храм је дом Божији и он је увек велики. И овај је храм велики и леп. Али ће бити још већ и још лепши ако будете у њега долазили да се Богу молите, да се сједињујете, да се мирите, да се братимите, да праштате једни дру-

гима, да тражите помоћ Божију, да тражите љубав Божију, да тражите да се зацари љубав у нама.

Нажалост, све је више мржње, све је више себичности, све је више саможивости. Људе са овим особинама Бог не препознаје. Бог хоће слободног човека који ће слободно да служи Богу, који ће слободно да се опредељује хоће ли бити са Богом или ће бити против Бога. То је све у човековој власти. Ми имамо слободу да се опредељујемо какви ћемо бити – добри, лоши, поштени, непоштени, ваљани или неваљали – све то од



нас зависи. А када настојимо да све на добро чинимо, онда је ту благодат Божија, онда је ту Дух Свети који нас води и који нама руководи.

Рекох, ово је место добило парче наба на земљи. Од срца се захваљујем свима који су и најмање допринели да се овај храм сагради и да га данас Духом Светим освештамо. Свако ко је је помагао, себе је у овај храм узигао и преко узидане цигле препознаће га Бог. Свима хвала, али да није било нашег ктитора и његове породице и нашег ревносног свештеника, наравно и свих вас, овај храм би још био незавршен. Али, Богу хвала, саграђен је врло брзо. Овај храм смо данас предали вама да га чувате, а чуваћете га онолико колико будете у њему. Колико ви будете храм чували, толико ће храм чувати вас.

Радујте се сви, а радује се и Црква Божија што је добила још једно молитвено место. Радује се ово село које је добило свој белег, јер по овом храму ће се мештани препознавати. Могли сте ктитор и сви ви да градите неке солитере, али ти небодери прођу, пропадну, нестану, а црква остаје. Она чак остаје и када је непријатељи сруше, она и тада живи у свести свога народа. Имамо о томе много сведочанстава, јер је непријатељ вековима рушио наше цркве, али народ не заборавља да је то место освештано, да је

то светилиште на које се увек одлази. Храм никад не нестаје, ако и физички нестане, у душама народа траје са колена на колено.

Хвала још једном свима, Богу хвала. Ово је добро село, мало нажалост, јер некако копнимо, нестајемо... Али, ово је добро село, из њега имамо и два свештеника. И они су помогли и допринели да се сазида црква. Не мери се дело пред Богом по величини, него по искренности, да ли га чинимо из душе или га чинимо да би то видео неко други. Ако из овог другог разлога

нешто радимо, боље да то не чинимо, јер то није дело из смирења и љубави према Богу, него то радимо због своје сујете... Ако то гледамо, ништа нисмо урадили!

Нека сте срећни, нека сте Богом благословени, нека Бог чува све вас, као и наше ктиторе, Славу и његову породицу. Бог вас благословио и сваким добром даровао!“

Надлежног свештеника Огњена Гребиха Епископ Јован произвео је у чин протопрезвитера, подстичући га да неуморно ради на њиви Господњој.

Трудом и залагањем Снежане Николић и Весне Гребих, после богослужења изведен је културно-уметнички програм, а затим је приређена и трпеза љубави која је спремљена несебичним трудом свих парохијана са својим свештеником Огњеном Гребихом, а посебно добротворством Славиљуба Николића. Епископу, свештенству и верном народу обратио се и надлежни свештеник, протопрезвитер Огњен Гребих, заблагодаривши прво Богу на милости Његовој, а потом и Епископу на благослову и молитвама које су биле подстрекач



да се дође до оваквог благодарног дана. Посебну захвалност је упутио верном народу ове парохије који је у овако тешким временима дао своју жртву Господу и омогућио да ова светиња заблиста у свом пуном сјају.

Слободан Савковић, јереј

ИЗ ЛЕТОПИСА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

ПРОСЛАВА СВЕТОГ ДЕСПОТА СТЕФАНА ЛАЗАРЕВИЋА У МАНАСТИРУ ПАВЛОВЦУ

На дан Светог деспота Стефана Лазаревића, 1. августа, одржан је, можемо рећи традиционално, сабор у манастиру Павловац, задужбини овог славног и благочестивог господара српског. Литургију су служили: протојереј ставрофор Драгољуб Ракић, протојереј Милорад Лазић, јереј Иван Ненадовић и ђакон Марко Јефтић. Литургијско славље увеличао је хор младеновачког храма Успења Пресвете Богородице под вођством професора Стефана Ненадовића.

На крају Литургије пререзан је славски колач и приступило се трпези љубави, коју су припремили свештеници Архијерејског намесништва младеновачког и монах Гаврило из Светониколајевског манастира Павловац. С обзиром на то да је Свети Стефан Високи вишеструко везан за Младеновац, прославу у његовој задужбини увеличали су и највиши званичници ове београдске општине.

Марко Јефтић, ђакон

СВЕТИ ПРОРОК ИЛИЈА СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉЕН У ЦВЕТОЈЕВЦУ

Поводом прославе храмовне славе Светог пророка Илије у Цветојевцу, Његово Преосвештенство Епископ Шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску литургију уз саслужење свештенства архијерејског намесништва лепеничког.



Пред почетак литургијског сабрања Владика Јован је освештао новосаграђену чесму и икону „Живоносни Источник“, као и новосаграђену палионицу свећа. Храм у Цветојевцу био је мали да прими све вернике. Вредно је нагласити да се велики број верника и деце причестио Светим Тајнама.

Након прочитаног јеванђеља Владика Јован се обратио верном народу честитајући храмовну славу: „Драга браћо и сестре, када храм слави своју славу, онда слави и цела парохија. Поред наше крсне славе требамо знати да је и храмовна слава подједнако важна за свакога верника.“ Између осталог Владика је говорио о вери, љубави и односу према ближњима.

Након освешћења славског жита и резања славског колача Владика Јован осветио је просторије свештеничког дома. Дом за становање свештеника у току 2013-2014 године генерално је обновљен и сређен.

Прослава је настављена уз славску трпезу коју је припремио колачар Југослав Крсмановић из Цветојевца.

Мирко Шиљковић, јереј

СЛАВА ЦРКВЕ СВЕТОГ ПРОРОКА ИЛИЈЕ У ГРБИЦАМА

Храмовна слава, Свети пророк Илија, свечано је прослављен у Грбикама. Светом Литургијом је начелоствовао протојереј ставрофор Милан Борота уз саслуживање протојереја ставрофора Животе Марковића, протојереја Милана Томића, јереја Петра Бранковића и јереја Гојка Марковића. Одавно у овом храму се није окупио оволики број верника, што из самог села, тако и из околних места, који су дошли да активним учешћем у Трпези Господњој увеличају славље грбичке парохије и причешћем докажу да су живи удови Тела Христовог. По прочитаном Јеванђељу верницима се обратио протојереј ставрофор Живота Марковић, који нас је подсетио колики је угодник Божији био Свети пророк Илија.

После Светог Причешћа и опхода око храма освећено је жито и пререзан је славски колач, када се окупљенима обратио прота Милан Борота наглашавајући значај вере у нашим животима. Након Свете Литургије у порти храма је изведен пригодан програм, у коме је учествовало неколико културно-уметничких друштава и певачких група из околних места и једна певачка група из Ивањице. После програма прослава је настављена свечаним ручком, који су ове године приредили Жарко Живковић и Зоран Симеуновић из Грбика.

Милан Петровић, јереј

СЛАВА МАНАСТИРА ПЕТКОВИЦЕ

У петак 8. августа Његово Преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Петковици у Страгарима, поводом манастирске славе, Преподобномученице Параскеве – Петке. Епископу су саслуживали Архијерејски намесник опленачки протојереј ставрофор Миладин Михаиловић, парох влакчански протонамесник Дејан Петровић, парох страгарски јереј Јован Биберцић и протођакон Иван Гашић.

Обративши се сабраном народу Епископ је говорио о истинском смирењу без кога нема праве и искрене молитве. Само у срцу смиреног човека има места за Бога и другог човека.

После литије око храма Његово Преосвештенство Г. Јован пререзао је славски колач са овогодишњим свечарима Радишом Вучићевићем и Зораном Миливојевићем из Винче, који су уприличили трпезу љубави за све присутне.

Јован Биберцић, јереј

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У СТАНОВУ

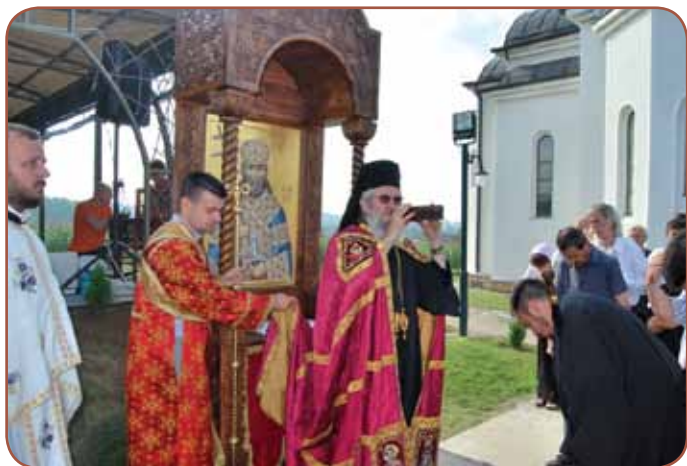
У суботу 9. августа када наша Црква слави Светог Великомученика и исцелитеља Пантелејмона и Светог Климента Охридског служена је Света Архијерејска Литургија у Станову, коју је уз саслуживање свештеника Шумадијске епархије служио Његово преосвештенство Епископ Шумадијски Г. Јован. Том приликом је пресекао славски колач који су припремили домаћини славе са породицама: Љубодраг Максимовић, Мирослав Јаковљевић и Горан Милетић.

У својој беседи Епископ је нагласио да је Свети Великомученик Пантелејмон чији спомен данас славимо велико и васељенско светило Цркве Христове, а у исто време је неисцрпни сасуд милости и благодати Божије. Благодат је сам Богочовек Христос. Када човек има Христа у себи он има благодат Божију, а ко има благодат он има све особине које

припадају хришћанину човеку као икони и слици Божијој. Кад се човек благодати он се лишава свега, нема осећаја ни за светињу, ни за Свету Литургију, ни за добро јер нема Бога. Онај који је у благодати он пребива у милости Божијој и у љубави. Различити су дарови Духа Божијег, а они нам нису дати да их закопавамо, ни да се гордимо њима, него да послужимо свима. У тој благодати је пребивао и Свети Пантелејмон. Још за време свог земаљског живота Господ га је обдарио даром чудотворства и исцелитељства.

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА И ДОЧЕК МОШТИЈУ СВЕТОГ КНЕЗА ЛАЗАРА У РАЈКОВЦУ

У недељу, 10. августа, када наша Црква прославља Свете апостоле и ђаконе Никанора, Прохора, Тимона и Пармена, Његово преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архиепископску Литургију у цркви Благовести Пресвете Богородице у Рајковцу. Преосвећеном Владици су саслуживали, Архиепископски намесник млладеновачки протојереј Жељко Ивковић, протојереј ставрофор Драгољуб Ракић, протојереј Србољуб Марковић, Архиепископски намесник суботички протојереј Миодраг Шипка, јереј Ненад Марковић, јереј Дејан Шишковић, протођакон Иван Гашић и ђакон Марко Јефтић.



У својој беседи на Литургији Владика је истакао да је важно имати праву и искрену веру у Господа, помоћу које можемо и по мору да ходимо, као Свети апостол Петар. Такође је нагласио да је село Рајковац, поред молитвене заштите Мајке Божије, добило још једног заштитника пред Господом, Светог кнеза Лазара, део чијих моштију је Владика положио у кивот, који је за стално изложен у Цркви. Литургијско сабрање увеличао је рајковачки хор Благовести Пресвете Богородице под диригентском палицом Љиљане Миливић.

Богат културно-уметнички програм је водио Миша Бајкић, уз дијалог глумца Горана Султановића и Горице Поповић, са заједничким певањем хора Благовести и етно састава Зора са учитељског факултета универзитета у Београду. Овај велики дан за Рајковац је био обогашен и несвакидашњим спуштањем падобранаца, који су предали Епископу икону Светог кнеза Лазара, крст и заставу Републике Србије.

Орденом Војска Карађорђа одликован је господин Раде Драговић из Рајковца, чијим заслугама и несебичним залагањем је и организована богата трпеза љубави након Литургије.

Марко Стевановић, јереј



СТАНИТЕ У ПОДНОЖЈЕ КРСТА И ПОКЛОНИТЕ СЕ ГОСПОДУ

Овим речима је 14. августа Његово преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован позвао верни народ окупљен на ехаристијском сабрању у Старој цркви у Крагујевцу на истинско прослављање празника Изношења Часног крста. Овај празник је храмовна слава цркве изграђене на месту где се четрдесет година налазио Часни Крст кога су комунистичке власти уклониле 1951. године из центра Крагујевца.



Епископу су саслуживали свештеници: Саво Арсенијевић, Александар Борота, Милан Благојевић, Слободан Бабић, Срђан Тешић и ђакон Иван Гашић. Владика Јован је нагласио да не смемо да се одвајамо од Цркве којом руководи Дух Свети. Никад се не одрекнимо Христа и неће се ни Господ нас постидети. Преко Крста Господњег носимо свој крст у смирењу.

Домаћин славе била је Зорица Симоновић са породицом, која је заједно са хором припремила трпезу љубави у просторијама Црквеног дома.

Милић Марковић, протојереј

ПРОСЛАВА 120. ГОДИНА ЦРКВЕ СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА У ДРАГОВУ

На дан када наша Црква прославља Свету великомученицу Марину (Огњену Марију), 30/17 јула, служена је Света Литургија поводом 120. година од изградње цркве у Драгову. Светом Литургијом начелствовао је Архиепископски намесник лепенички и в.д. арх. намесништва левачког протојереј ставрофор Саво Арсенијевић, уз саслужење свештеника који су некада служили у овом храму.

Градња цркве Светог великомученика Георгија у Драгову, започета је 1893. године, за време свештеника Јована Ђурића, да би се већ следеће 1894. године 4. јануара у њој почела служити Света Литургија.

Након прочитаног Светог Јеванђеља, вернима се обратио прота Саво Арсенијевић и у својој проповеди нагла-

сио да је Литургија заједница и круна нашег живота, да смо у Литургији учесници Царства Небеског. У току Свете Литургије причестио се велики број верника, а нарочито деце, која су све време одговарала на Светој Литургији. По замвној молитви пререзан је славски колач колачара Славољуба Васића, док је колач за следећу годину примио Иван Маринковић. После послужења уследио је културно-уметнички програм, који је приредила Црквена општина драговска у сарадњи са Туристичком организацијом и Центром за културу из Рековца. Парох драговски је како на почетку програма тако и на крају пожелео присутнима добродошлицу и позвао на трпезу љубави и народно весеље које се наставило у порти Храма.

Душко Жујевић, јереј

СЛАВА КАПЕЛЕ У МАНАСТИРУ НИКОЉУ

Поводом славе капеле манастира Никоља, преноса моштију Светог архијакона Стефана, 15. августа, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у летњиковцу манастирске порте.

Епископу су саслуживали Архијерејски намесник опленачки, протојереј ставрофор Миладин Михаиловић, игуман манастира Денковца, монах Серафим, заједно са свештенством опленачког намесништва.

На Светој Литургији су певале манахиње манастира Никоља, потпомогнуте диригентом хора „Опленац“, Маријом Ракоњац.

Обративши се присутним верницима Епископ је истакао важност поста за хришћане. Постом се човек уздиже ка Богу, он подиже нашу боголику и богочежњиву душу. Пост није само уздржање од хране, већ уздржање од греха, од свега што нас од Бога удаљава. Морамо стражарити над собом да не сажрешимо, јер је грех промашај циља. Ако човек не омрзне грех, не може га победити. Пост нам је дан да обуздамо своје телесне прохтеве и греховне жеље. Кроз пост се припремамо за сусрет са Господом у Светој тајни причешћа.

После Свете Литургије пресечен је славски колач, а игуманија Евдокија са сестринством ове свете обитељи је припремила трпезу љубави за сав присутни народ.

Остоја Пешић, јереј

ЦРКВЕНА СЛАВА У МЛАДЕНОВЦУ

У четвртак 28. августа, парохијани младеновачке цркве Успења Пресвете Богородице, молитвено су прославили храмовну славу. Евхаристијским сабрањем верног народа Божијег началствовао је протојереј ставрофор Драгољуб Ракић, уз саслуживање свештеника младеновачког архијерејског намесништва.

Беседу о празнику и о његовом спасоносном значају у животима свих нас произнео је свештеник Петар Лесковац, посебно се осврнувши на догађај из Јеванђеља где Господ хвали Мартино гостољубље али говори да је Маријино слушање речи Господњих и саживљавање са њима „бољи део који се неће од ње одузети“. Отац Петар подсетио је верни народ да је Пресвета Богородица врхунски узор и пример сваком хришћанину у свим временима. С обзиром на то да је безмало пет стотина верника дошло на Литургију и да није било могуће да сви стану у Храм, организовано је озвучење за све оне у порти, а причешћивање је обављано на више места.

Прославу су увећали чланови хора младеновачког Храма под вођством Стефана Ненадовића, који су у порти након Литургије извели више песама посвећених Богородици. Млади младеновачки музичар Богдан Марковић је на флаути извео неколико композиција и тиме још више улепшао прославу овог великог празника. Након евхаристијског сабрања и културно-уметничког програма, заједничарење је

настављено на трпези љубави коју је припремио овогодишњи домаћин храмовне славе протојереј Слободан Кецић.

Испуњен истинском и непролазном радошћу Духа Светог верни народ Божиј пошао је својим домовима молећи се Пресветој Богородици да увек буде усрдна молитвеница и заштитница свих нас.

Марко Јефтић, ђакон

У СЛАВУ И ЧАСТ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

Саборна црква у Крагујевцу је 28. августа прославио своју храмовну славу Успења Пресвете Богородице. Поред многих духовних светковина у многим православним светињама у славу Бога Тројичног, овде у Крагујевцу у првостолном граду слободне Србије, благословом првојерарха Епархије шумадијске Његовог преосвештенства Епископа Јована, братство Саборног храма, уз свесрдну помоћ Скупштине града Крагујевца, организовало је пете по реду, Великогоспојинске духовне свечаности.



Славска радост почела је свечаним празничним бденијем, 27. августа, које је служио Његово преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован уз саслужење крагујевачких свештеника.

На дан славе, 28. августа, звона Светоуспењског храма су огласила сабрање верног народа око Крви и Тела Господњег у Евхаристији. Свету Архијерејску Литургију служио је Његово преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, уз саслужење свештенства града Крагујевца. У својој празничној беседи Преосвећени Владика Јован је између осталог рекао:

„Многи храмови у свету, и свете обитељи широм Православља, као и овај наш Саборни храм славе празник Успенија Пресвете Богородице. Поједини Свети Оци Успење Пресвете Богородице називају другим васкрсењем, јер је на дан Васкрсења Господ узнео на небо своју Пречисту Мајку у Царство Небеско. Ми видимо да се смрт у Успењу није допала Пресвете Богородице, зато нас обузима велика радост. Иако је ово празник Успења, ми уствари прослављамо не смрт, него победу над смрћу Оне која је часнија од херувима, и славнија од серафима, Оне коју славе све небеске силе, која је заштитница и брза помоћница свакоме који јој се искрено, смирено, молитвено обрати. Ми славио Успење Оне која је на сам дан Благовести чула дивне речи Светог Архангела Гаврила: *Радује се Благодатна, јер је Господ с тобом*. Славио Успење Оне која је Духом Светим примила у себе самога Бога, која је родила Богочовека Господа нашег Исуса Христа, Спаситеља и победитеља смрти, поставши тиме Богородица, а оставши Приснодева. То је тајна за наш разум, али, ми и у ту тајну можемо мало да досегнемо са нашом чистом и правом вером. Ми славио Успење Оне која је целим својим бићем примила Бога Живога у себе, и носи-

ла Бога Живог у себи. Славимо Успење Оне која је са жена-ми мироносицама била сведок Васкрсења Христовог и тиме сама постала апостол највећег и најзначајнијег догађаја, Васкрсења Христовог. Славимо Успење Пресвете Богородице, која је мајка Божија, и мајка Цркве и свих нас који јој се молитвено, али искрено и са побожношћу обраћамо...

Ми смо данас сабрани у овом Саборном храму, сабирном храму, који представља и у себи сабира све храмове Епархије шумадијске и Цркве Божије у Шумадији, јер ми данас служимо службу Божију и молимо се Њој да нам помогне, да нас штити, да нас сачува. Потребне су нам њене молитве, потребна нам је њена заштита, потребан нам је њен загрљај и њено крило, јер, где ћемо боље да се огрејемо, него на крилу своје Мајке?"

Радост празника употпуњена је приступањем верног народа Светој Чаши.

После свечане литије око Саборног храма коју је предводио преосвећени Владика са свештенством и верним народом, пререзан је славски колач и освећено жито. Празнично славље је настављено послужењем за верни народ и свечаним славским ручком. Све ово је уприличено захваљујући домаћину ове храмовне славе Петру Гавриловићу са породицом.

У поподневним часовима у порти Саборног храма, са почетком у 6. часова, организовано је Великогоспојинско вече, уз присуство преосвећеног Владике Јована, Славике Ђорђевић, помоћника Градоначелника. Академију је отворио протонамесник Срећко Зечевић, својом беседом о Пресветој Богородици, а сам програм је водио вероучитељ Предраг Обровић.

Учесници Академије су били: Дечији Хор „Свети Симеон Мироточиви“, глумац Милош Крстовић, Драган Којовић Која, виртуоз на фрули Милинко Ивановић Црни, Оркестар хармоника, професор Бојан Шпица, Соло виолине – професор Ана Шпица и професор Љиљана Ранковић, Ступови – Дејан Чекановић, Народни оркестар Крагујевац Концерт, ЦЗНТК Абрашевић.

Срећко Зечевић, протонамесник

СЛАВА ЦРКВЕ У МАЈУРУ

Претстојатељ пуноће Епархије шумадијске началствовао је 29. августа евхаристијским сабрањем у цркви Светог Романа Српског у селу Мајуру у намесништву беличком.

Свог Архијереја у великом броју дочекало је свештенство и монаштво поменутог намесништва, као и благочестиви народ. Окупљени на једном месту, око свог Архијереја, верници су узели активног учешћа у Светој Литургији.

Након јеванђеоске перикопе Његово преосвештество Г. Јован, обратио се окупљеним верницима честитајући им храмовну славу, а затим их је као пастир добри поучио како треба применити речи јевађелисте: „Наша величина се огледа у нашој смирености да служимо другима. Зато се у Цркви све назива службом. Сваки човек шта год да је по занимању, јесте слуга Божији. Свако дело допринеће спасењу, само ако га чинимо од срца и зато што то желимо, а не зато што морамо. Човек сачињен од духа и тела, свагда се налази у тој борби где ће кренути горе или доле?“ Владика је понудио решење свима нама: „Живите Духом Светим и то Вам је потврда да сте хришћани.“

Благодаћу Духа Светога, која дејствује кроз Епископа Јована дипломирани теолог Саша Миленовић из Смедеревске Паланке рукоположен је у чин ђакана. Владика Јован је са пуно љубави посаветовао новорукоположеног ђакана да пре свега остане непоколебљив у вери, јер то једини начин да испуни све оно што Црква од њега очекује.

Након Свете Литургије и опхода око храма Владика је у припрати Цркве пререзао славски колач. Прослављање Светог Романа настављено је за трпезом љубави, коју су над-

лежни парох, колачар и чланови Црквеноопштинског Одбора припремили за све присутне.

Милан Ђорђевић, презвитер

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У РАЧИ КРАГУЈЕВАЧКОЈ

Велика духовна радост се осетила 4. септембра у Рачи крагујевачкој на празник Светог мученика Агатоника, јер је тог дана ова живописна шумадијска варош дочекала свог Архипастира, Епископа шумадијског Јована.



Радост се очитовала у Архијерејској Литургији којом је началствовао Епископ, а саслуживали му свештеници Шумадијске епархије. Црква је, као и увек када се дочекивао владика у Рачи, била пуна верника, нарочито деце са веронауке. Духовну радост је увеличало и литургијско крштење малог Давида, сина рачанског пароха Владе Бранисављевића.

Након обреда крштења и прочитаног Јеванђеља, Епископ шумадијски је одржао богонадахнуту беседу у којој је говорио о значају крштења, као и о Светој Литургији. Он је нагласио да реч Евхаристија значи благодарење и то како за знана тако и за незнана доброчинства од Бога која су далеко већа него ова прва. Говорећи о крштењу малог Давида Епископ је нагласио да је крштење духовно рођење и да бити хришћанин значи обући се у Христа те да своју духовну одећу не ваља да прљамо већ треба да је сачувамо чисту за сусрет са Господом. Владика је затим благословио присутној деци почетак школске године, наглашавајући да сем световних наука треба да уче шта то значи бити човек и хришћанин. Хришћанин треба да се разликује од нехришћанина по животу, а самопоуздање које се данас тако често наглашава код хришћанина треба да буде пре свега богопоуздање.

После возгласа „Светиње светима“ причестили су се сви присутни свештеници, а затим су најсветијој тајни Православне Цркве приступили и верници рачанског краја, међу којима мноштво деце која похађају веронауку предвођена својим вероучитељима.

На крају овог дивног сабрања уследила је трпеза љубави.

Горан Живковић, протонамесник

ИЗЛОЖБА ПОВОДОМ СТОГОДИШЊИЦЕ ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА

У оквиру петих Госпојинских свечаности братство Саборне цркве изложбом „Хероине у Првом светском рату“ обележава стогодишњицу почетка Великог рата. Изложба је отворена у Епархијском центру у петак 5. септембра у 19 сати.

У пригодном програму отварања посетиоцима се најпре обратио свештеник Саборног храма јереј Зоран Врбашики, који је истакао да је овом изложбом жеља организатора била да сведочећи о храбрости и жртви које су жене – мајке, супруге, сестре, ратнице, болничарке, исказале у Великом рату, укажемо на значај личности Мајке Божије као особе која је, имајући богочежњивост као основну карактеристику свога карактера, показала изузетну храброст опредељујући се за врлински живот у послушности и смирењу и тиме добила благослов Божији да у својим мислима, речима, делима, молитвеном тиховању и утроби оваплоти Сина Божијег спаситеља света.



Аутор изложбе, историчарка Наташа Базић, говорила је о концепту и садржају изложбе. Па је тако објаснила да је концепирала своју поставку у четири целине: прва целина су жене ратнице, затим болничарке, трећу целину чине жене из савезничких земаља, док четврту целину чине обичне жене, које су се на кућном прагу бориле у овом рату.

Свечаној атмосфери ове вечери допринели су чланови мешовитог хора Саборног храма под управом свештеника Драгослава Милована изводећи духовне композиције.

Зоран Врбашики, јереј

СЛАВА ЦРКВЕ У ГРЧЦУ

У недељу, 14. септембра, на дан када наша Света Црква прославља Сабор српских Светитеља, у цркви Светог Симеона Мироточивог у Грчцу поводом храмовне славе, Његово преосвећенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију уз саслуживање свештеника Шумадијске епархије.

Литургијско појање увеличао је хор ученика Богословије Светог Јована Златоустог.

Овогодишња храмова слава од посебног је значаја за парохијане, јер овај храм прославља и мали јубилеј, двадесет година од његовог освећења. Духовну радост увеличало је и литургијско крштење малог Душана, сина паланачког ђакона Слободана Савића.

Након крштења, преосвећени Владика је, честитавши храмовну славу, у својој богонадахнутој беседи подсетио вернике о Литургијском сабрању, о заједници Божијој, јер преко Литургије ми улазимо у Царство Небеско и једино се кроз заједницу, Цркву Божију, човек може спасити. Господ нас позива на покајање, јер без покајања не може се ући у Царство Небеско. У заблуди је онај човек који ће рећи да њему покајање није потребно, јер нема једнога дана нити једнога тренутка а да човек не погрешити. Нема ни греха који Господ није спреман опростити, али само ако се искрено исповеди и покаје, јер у Царству Небеском нема места за непокајнике. Ако смо слободно изабрали да припадамо Цркви, онда мо-

рамо да прихватимо оно чиме нас Црква учи, а то је да живимо у послушности. Господ нас је призвао да кроз живот јеванђељски већ овде и сада заживимо у себи Царство Небеско, да кроз Литургију приступимо Трпези љубави, обучени у „свадебно рухо“, у оно у шта смо обукли душу нашу. Ми смо обукли ту свадебну хаљину на крштењу и на нама је да је не упрљамо, али и ако то учинимо Бог нам је подарио Цркву где нам је дао средство како и чиме да је очистимо – покајањем.

Окончањем Свете Литургије храмовна слава је употпуњена богатим културно-уметничким програмом, након кога су домаћини Грчца са својим парохом јерејем Миланом Кецићем приредили гозбу љубави.

Слободан Савић, ђакон

СЛАВА ЦРКВЕ БРВНАРЕ У ОРАШЦУ

У уторак 16. септембра, када Света Црква прославља Светог свештеномученика Антима и Светог Јоаникија, првог патријарха српског, преосвећени Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у цркви брвнари на имању породице Карић у Орашцу. Ова брвнара, која је подигнута 2012. године, посвећена је управо Светом Јоаникију, првом патријарху српском.



Након прочитаног јеванђеља, Владика је пожелео срећну славу и празник свим верницима, а поготово породици Карић, као и монахињама Пећке Патријаршије које су и ове године присуствовале Светој Литургији. У очинској беседи Владика је истакао неопходност чување благодати Божије, јер сваки човек у свом срцу носи чежњу за најслађим именом Божијим. Циљ нашег живота јесте да кроз држање заповести Божијих и личним трудом дођемо до обожења, да постанемо богови по благодати. Али, највећа препрека нашег уподобљавања Богу јесте управо то што човек сматра самог себи довољним. Зато се требамо угледати на наше светитеље, међу којима је и Свети Јоаникије, који су кроз држање две највеће заповести о љубави према Богу и љубави према човеку, достигли обожење и вечну славу.

На крају свете Литургије Владика Јован је пререзао славски колач и остао на заједничкој трпези љубави у етно ресторану породице Карић.

Александар Миловановић, јереј

ЕПИСКОП ШУМАДИЈСКИ Г. ЈОВАН РУКОПОЛОЖИО МОНАХА МАРДАРИЈА У ЧИН ЂАКОНА

Надомак Страгара налази се манастир Благовештење, познат и као „рудничко“ Благовештење. Претпоставља се да је настао крајем 13. века о чему сведочи трећи слој фреска које је, осамдесетих година прошлог века, открио Завод за заштиту споменика културе. О његовом тачном настанку нема никаквих писаних трагова, али се зна да је у средњем веку манастир је био седиште рудничког епископа.

Манастир је посвећен Благовестима Пресвете Богородице, а капела слави Чудесан догађај Архангела Михаила у бањи Хони, Мала Азија. Сваке године на овај дан, 19. септембра, Епископ служи Свету Литургију. Ове године манастир је доживео двоструко славље јер је благовољењем и чинодејством Епископа шумадијског Г. Јована, досадашњи монах Мардарије (Јокић) рукоположен у чин ђакона, на општу радост игуманије Михаиле, духовника архимандрита Серафима, манастирског сестринства и поклоника ове свете обитељи. Светој архијерејској Литургији су саслуживали пет свештеника са ђаконом.



У својој беседи Епископ Јован је јерођакону Мардарију упутно духовне поуке очинске љубави, подсећајући истовремено и све нас на еванђелску љубав и смирење које треба да исповедамо у сваком времену и нараштају.

Драган Степковић

ЈУБИЛЕЈ ЦРКВЕ У ПОПОВИЋУ

У суботу 20. септембра, када Црква Божија прославља Светог мученика Созонта, верни народ поповићке парохије са својим свештеником радосно је дочекао свог Епископа.

Његово преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у поповићком храму Светог великомученика Георгија, а повод литургијском слављу био је велики и важан јубилеј – 150 година од изградње храма у Поповићу.

Епископу су саслуживали протојереј ставрофор Драгољуб Ракић, јереј Стефан Васиљевић (Митополија београдско-карловачка), јереј Марко Стевановић, јереј Горан Лукић, протођакон Небојша Јаковљевић и ђакон Филип Јовановић.

Тумачећи прочитано јеванђелско зачало, Епископ је говорио о Божанској љубави која је увек жртвена љубав, коју Бог исказује према човеку дајући му пример и показујући му шта је права љубав, наспрот мржњи.

За показану несеквичну љубав према Цркви Божијој, Његово преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован одликовао је архијерејском граматом Недељка Томића и Здравка Ђорђевића из Поповића.

После Свете Литургије, у порти храма приређен је културно-уметнички програм, а затим је надлежни свештеник Марко Стевановић присутне упознао са историјатом цркве у Поповићу. У програму је учествовао хор „Благовести“ из Рајковца, солиста на хармоници Милош Ширник из Поповића и удружење за неговање старих витешких вештина „Бели орлови“ из Београда.

Светој Литургији и програму присуствовали су представници Канцеларије за сарадњу са црквама и верским заједницама Владе Републике Србије, др Томислав Бранковић и др Драган Новаковић, који су овом приликом надлежном пароху уручили пригодан поклон поповићком храму и пожелели још много оваквих јубилеја.

Молбу за подизање цркве, мештани Поповића и Мале Иванче, затражили су још 1857. Али се њихов захтев одбија због могућег клизишта и због подигнутог критеријума за градњу цркава посе урушавања параћинске цркве. Радови су трајали од 1861. до 1864. године.

Горан Лукић, јереј

ЦРКВЕНА СЛАВА У ТОПОЛИ

Поводом прославе храмовне славе Рођења Пресвете Богородице, 21. септембра, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у Карађорђевој цркви у Тополи, уз саслуживање свештеника Епархије шумадијске.

У склопу Свете Архијерејске Литургије Епископ Јован је рукоположио у чин ђакона Уроша Костића из Крагујевца и поставио га за парохијског ђакона при храму Рођења Пресвете Богородице у Тополи.



Свету Архијерејску Литургију певале су монахиње манастира Никоље са хором „Опленац“ и диригентом Маријом Ракоњац. Светој Литургији је присуствовао велики број деце из ОШ Карађорђе, представници КУД-а из Тополе, председник СО Топола Драган Живановић, министар Владимир Илић, амбасадор Белорусије Владимир Чушев, као и велики број верника овога места.

Овом приликом Епископ је одликовао Архијерејском граматом захвалности директора Електродистрибуције Бојана Урошевића и директора средње школе Љубишу Недељковића из Тополе.

Обративши се верном народу Епископ је поручио да је Пресвета Богомајка најсветлија личност у Хришћанству после Христа. Пресвета Богородица представља врата кроз која је Господ дошао у свет и постао један од нас, човек у свему сличан нама осим у греху. Врлине Мајке Божије учиниле су је законом помирења Бога и људи. Црква Богомајку назива Евиним измирењем, јер је Она исправила непослушност наших прародитеља.

После Свете Архијерејске Литургије организована је литија улицама Тополе, пресечен славски колач испред СО Топола, затим одслужен мали помен код споменика палим борцима од 1912-1914 године, а у повратку је пресечен славски колач у храму Рођења Пресвете Богородице.

Након литије уприличен је славски ручак за све присуте вернике у црквеној сали надомак Карађорђевој цркви који је приредио свечар Милосав Недић, књижевник из Тополе, заједно са братством овог Светог храма.

Остоја Пешић, јереј



МОНАШЕЊЕ У МОНАСТИРУ ЛИПАРУ

У петак 19. септембра, у манастиру Светог великомученика Георгија на Липару, Његово преосвештство Епископ шумадијски Г. Јован, после вечерње службе замонашио је у чин мале схиме искушеницу Јелену, сестру Светогеоргијевске обитељи, давши јој монашко име Исидора.



У духовној поуци преосвећени Владика је новозамонашеној сестри Липарске обитељи говорио о узвишености монашког чина и о томе како треба живети монашки живот.

Лепоти самог чина монашења допринели су својим појањем богослови Крагујевачке богословије на челу са својим професором Немањом Старовлахом.

Сестра Исидора добила је име по Преподобној Исидори, Христа ради јуродивој, чији се спомен слави 10. маја по старом, а 23. маја по новом календару.

Светом чину монашења присуствовале су игуманије: манастира Каленића, мати Нектарија, манастира Ралетинца, мати Евгенија, манастира Драче мати Јелена, манастира Дивостина мати Анастасија, манастира Никоља мати Евдокија, манастира Вољавче мати Евгенија и манастира Пиносава мати Текла, са својим сестрама, као и игумани манастира Денковца, архимандрит Серафим, и манастира Саринца, јеромонах Николај, те јерођакон Јустин, јеромонах Виталије, сабрат манастира Студеница, протојереј ставрофор Зоран Крстић, протонамесник рашки Здравко Николић, студенички свештеник Александар, ктигор манастира Мирослав Брковић, чланови катедралног октета из Крагујевца као и многобројни пријатељи манастира Липар, што је посебно обрадовало сестринство манастира.

СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉЕНА СЛАВА ЦРКВЕ У БАТОЧИНИ

На празник Рођења Пресвете Богородице црква у Баточини је обележила своју славу. Свету Литургију служило је шесторица свештеника, а учешће на Светој Литургији узело је и мноштво верника, међу којима су предали ученици веронауке.

Црква у Баточини ове године обележава и 160 година постојања, а празник Рођења Пресвете Богородице као свој дан обележава и општина Баточина.

Александар Петровић



СЛАВА ЦРКВЕ СВЕТИХ ЈОАКИМА И АНЕ У МЕЂУЛУЖЈУ

На празник Светих и праведних Јоакима и Ане, 22. септембра, у Цркви Светих Јоакима и Ане, у Међулуђју код Младеновца, Његово преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију.



Мноштво народа са великом радошћу дочекало је свог Архијереја и иако храм није још завршен, он је већ сада својом лепотом призвао мноштво верника овог дела Шумадије да учествују у литургијском сабрању са својим Епископом. На Светој Литургији нашем Архијереју саслуживали су свештеници Шумадијске епархије.

У својој беседи Владика Јован је истакао да засигурно од доброг корена увек бива и добар плод. И да је тако и у породици и у Цркви. Подсећајући верни народ на славни пример родитеља Пресвете Богородице, Владика Јован је рекао да су Свети Јоаким и Ана посебно важан узор у времену када се породица намерно урушава и када јој се ускраћује важност и достојанство. Наш Епископ је истакао да су кроз послушање и смиреност Свети Јоаким и Ана поставили родитељи у позним годинама, али и да је Пресвета Богородица кроз смирење, послушност и прихватање промисли Божије постала благословена међу женама, храм Духа Светога, олтар Бога Живога, трапеза хлеба небеснога, кивот светиње Божје, дрво најслађег плода, слава рода људског, похвала рода женског, источник девства и чистоте.

На крају Свете Литургије извршен је чин освећења кољива и резања колача. Потом се приступило трпези љубави. Том приликом се старешина међулушког храма јереј Зоран Алексић захвалио Епископу Јовану на благослову, као и колочару славе Милошу Бркићу, свештеницима и присутним верницима који су својим учествовањем у сабрању допринели да се на најлепши начин прослави овај празник и храмовна слава.

Марко Јефтић, ђакон

Саша Антонијевић, свештеник

ВЛАДИКА ВАЛЕРИЈАН НА СВЕТОЈ ГОРИ

Свештенству Српске Православне Цркве после Другог светског рата било је веома ограничено кретање. За свако путовање тражене су дозволе, а веома често су забрањивана путовања и унутар Југославије. У првом периоду после рата, било је и случајева физичког напада на архијереје и свештенике. Поред многобројних свештеника, нападнути су физички и епископи бачки др Иринеј Тирић, зворничко тузлански др Нектарије Круљ, бањалучки др Василије Костић и горњокарловачки Никанор Илић.¹ Митрополит Јоаникије Липовац је убијен, а епископи Арсеније Брадваровић и Варнава Настић су робијали више година.

Први епископ шумадијски, Валеријан Стефановић, дошао је у Крагујевац 1947. године. Ни сама интронизација није прошла без инцидената, а владика неколико година није могао да слободно путује и служи по својој епархији. Требало му је пуно стрпљења и мудрости да црквени брод сачува, и повремено га оправри и унапреди.

Средином педесетих година притисак на Цркву почео је лагано да попусти. Почела су и прва путовања црквених делегација, додуше уз велику контролу државе. Следећа деценија продужила је праксу да клирици могу да путују у иностранство, уз дозволу и контролу државних органа. Ово је текст о једном путовању владике Валеријана са делегацијом Српске цркве, које је било допуштено као држави корисно.²

Цариградски патријарх Атинагора је 1963. године упутио позив српском патријарху Герману да присуствује прослави 1000 година Свете Горе. Патријарх Герман је на челу делегације Српске цркве отпутовао за Грчку 19. јуна 1963. године. Осим патријарха Германа, у делегацији Српске Православне цркве били су: чланови Светог Синода епископ шумадијски Валеријан и тимочки Емилијан, протојереј Милутин Петровић, секретар Свештенич-

ког удружења, и професори Богословског факултета Милош Ердељан и Стојан Гошевић. Делегацији се у Скопљу придружио митрополит Доситеј.

Интересантно је да је делегација пред свој пут присуствовала молебану у Саборној цркви у Београду, а да је тада чинодејствовао викарни епископ моравички Сава Вуковић, наследник владике Валеријана на трону епископа шумадијског. Владика Сава је, заједно са још неколико српских епископа, испратио делегацију Српске Православне Цркве и на београдској железничкој станици.

У Атини су српску делегацију сачекали црквени и државни великодостојници, уз постројену почасну чету.

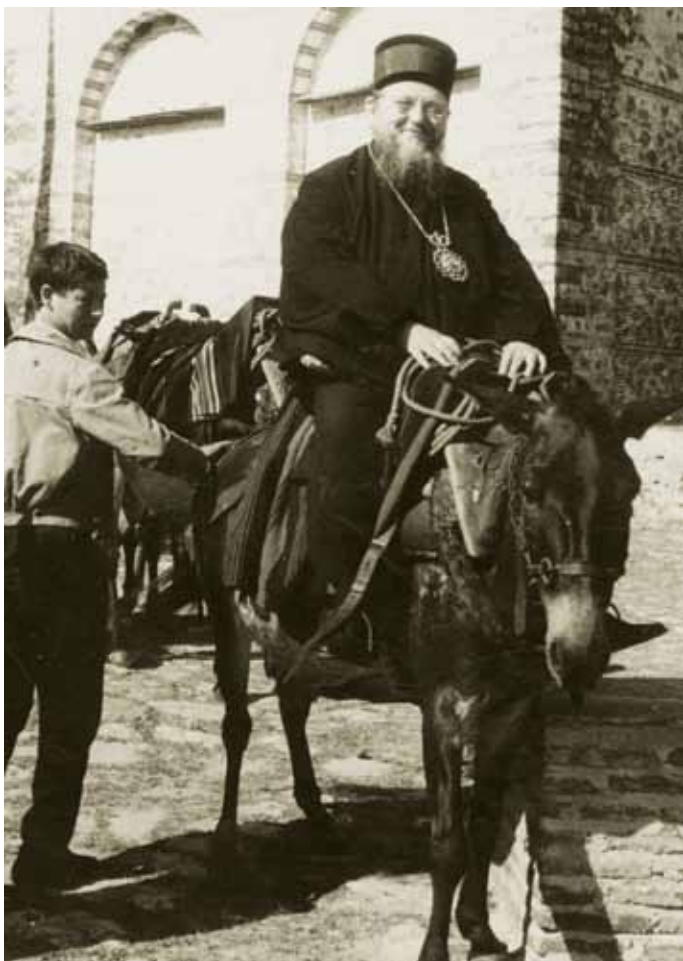
Владика Валеријан је имао прилике да се тада сретне са јерусалимским, румунским и бугарским патријархом, и са члановима њихових и других црквених делегација. Са свима њима и са српском делегацијом, на броду за Свету Гору, владика Валеријан је присуствовао вечерњој служби на којој је чинодејствовао јерусалимски патријарх, а о духовном јединству православних остало је записано: „Господи возвах и стихире са Славом певају Руси: архиепископ Никодим и епископ саратовски Вартоломеј. Свјете тихиј певају Грци. Прокимен Румуни. Сугуба јектенија се чита на грчком; Сподоби Господи на арапском, Ниње отушчајеши и Трисвјатоје чита на финском архиепископ фински Павле.³ На завршетку се пева духовски тропар на грчком, црквенословенском и арапском.“

У суботу ујутру, 22. јуна 1963. године, српска делегација, уз присуство свих осталих, одржала је помен 178-орици југословенских официра (код нас мало познатим) који су погинули приликом потапања брода у Солунском заливу 27. маја 1941. године.



Када је брод потом пристао у приштаниште Дафни, ту су путнике сачекали представници војске, жандармерије и богословског факултета. Свуда су биле окачене грчке државне и црквене заставе. На обали је била постројена чета грчких ваздухопловаца, а госте су сачекали и представници Свете Горе („стар-

су служили патријарси „цариградски, јерусалимски, српски, румунски, бугарски; представници александријског, антиохијског и руског патријарха, синајског архиепископа, фински архиепископ Павле и чешки епископ Методије, више свештеника, 2 ђакона цариградска, румунски и српски“.



ци“ Константин из Ватопеда, Сава из Хиландара, Клеоник из Ивера, Венедикт из Дионисијата и Евдоким из Филотеја). Сви су потом отишли на докологију у цркву Успенија Пресвете Богородице у Кареји. На уласку у овај „град“ сачекао их је архиепископ атински Хризостом са члановима грчког Светог Синода и представницима Свете Горе, уз постројене одреде војске и жандармерије. Госте је дочекао и цариградски патријарх Атинагора.

После докологије госте је поздравио антипросоп Велике Лавре старац Константин, између осталог и речима: „Возведи окрест очи твоји Сионе (тропар 8. песме канона Пасхе) и вижд – јер ето у овом светом месту окупише се највиши представници Православних цркава, на челу са Г. Атинагором, Васељенским патријархом, и духовним оцем Атонске горе, да би прославили 1000-годишњицу оснивања Свете Горе.

Поздрављам вас на овој Гори; уверавам вас, да ћемо и ми, као војници у духовној борби која се већ 1000 година води овде, наставити наше молитве за вас и ваше христољубиве пастве. Изражавам захвалност и свештену оданост. Како су лепе на горама ноге онога који носи добре гласе, који оглашује мир, који јавља добро, оглашује спасење (Исаја 2, 7).“

У недељу, 23. јуна 1963. године, према доступним информацијама, владика Валеријан је био на Светој Литургији у Кареји (можда је и служио), а зна се да



Присутни су били и грчки краљ Павле, престолонаследник Константин и принц Михајло.

Те вечери служили су вечерње гости у руском Светоандрејевском скиту. Следећег дана служили су Свету Литургију у Великој Лаври. Краљ, принчеви и почасна чета опет су били присутни. Потом је одржана конференција о актуелним црквеним питањима и о тада потребном занављању подмлатка и уређењу монашког живота на Светој Гори. Чланови делегације Српске цркве поклонили су се гробу Светог Антонија Атонског, па их је лично цариградски патријарх Атинагора отпратио до кола, где су му они отпевали *Многаја љета*.

Владика Валеријан, заједно са српским патријархом и српском делегацијом, са бугарским патријархом Кирилом и руским архиепископом Никодимом (и другим члановима ових делегација), обишао је светогорски манастир Ватопед, а затим су се упутили ка Хиландару. У Хиландару, задужбини Светог Симеона и Светог Саве, сви заједно служили су Свету Литургију 26. јуна и обишли манастирску ризницу и библиотеку. Следећег дана су у Хиландару свечано дочекали румунског патријарха Јустинијана, па цариградског Атинагору.⁴

По одласку гостију, патријарх Герман, владика Валеријан и владика Емилијан одслужили су помен на гробу блаженопочившег епископа тимочког Мелентија Вујића.⁵



На Видовдан те 1963. године, владика Валеријан је, заједно са патријархом Германом и епископом Емилијаном, служио у манастиру Хиландару. Потом су своје путовање продужили на мазгама до пристаништа, а потом до Солуна. У Солуну у цркви Свете Софије, на Петровдан (по григоријанском календару) патријарх и српски архијереји служили су благодарење поводом имендана грчког краља. „И при доласку и при изласку из цркве била је постројена почасна чета, коју је патријарх српски благословио.“



Српска црквена делегација посетила је српско војничко гробље на Зејтинлику, те министарство за северну Грчку. Након свечаног испраћаја, уследио је и свечани дочек на београдској железничкој станици.

Међу онима који су их очекивали у Београду био је и викарни епископ Сава, касније епископ шумадијски.

Ово путовање је оставило на владика Валеријана пријатан утисак, што се може видети по осмеху и срећном изразу лица владике, како на приложеним фотографијама уз овај текст, тако и на оним објављеним у црквеним часописима из тог времена. Слобода вероисповести, војска и жандармерија које указују службену почаст свештенослужитељима, војни бродови који превозе и штите хришћанске великодостојнике, краљ који са породицом присуствује Божијим службама, градови и луке окићени црквеним заставама... Сво то поштовање владика Валеријан, већ ветеран у српском високом црквеном клиру, није виђао ни у међуратној Краљевини Југославији, а камоли у време послератног прогона Цркве. То путовање је било мелем на рану. Ретка, али вредна могућност да се путује ван граница тадашње земље, као и прилика да се осведочи како није свуда као код нас.



напомене:

¹ Слијепчевић, Др Ђоко, *Историја Српске Православне Цркве*, књига III, ЈРП, Београд, 2002, 161.

² Осим овог путовања, има трагова да је владика Валеријан исте године планирао још једно путовање. У архиви Југославије постоје документа о планираном поклоничком путовању Светој земљи за Васкрс 1963. године, али нема потврда да је оно и остварено. У списку путника, који се налази у документима Савезне комисије за верска питања, налазе се између осталих имена владике Валеријана, митрополита Доситеја скопског, епископа Лонгина, епископа Макарија, а из шумадијске епархије: игуманије Евпраксије, старешине манастира Каленића, игумана Христофора, старешине манастира Јошанице, јеромонаха Павла Михајловића, духовника манастира Грнчарице, игуманије Ефросиније Миладинов, старешине манастира Грнчарице, игуманије Михаила, старешине манастира Благовештења, Милике Заграђанин, Бранка Милићевића, Софије Милићевић и Милана Андрића, сви из Крагујевца. На списку из шумадијске епархије био је и чувени брат Гојко апотекар.

³ Владика Сава ће касније, као епископ шумадијски, у Крагујевцу издати књигу финског архиепископа Павла „Православље“.

⁴ Ово је била прва (можда и једина) посета цариградског патријарха Атинагоре српском манастиру Хиландару. Овај православни поглавар похвалио се овом приликом да је у Србији и Југославији провео шест година, да је као ђакон служио са епископом Варнавом, касније знаменитим српским патријархом. Поменуто је и да је као митрополит крфски имао срећу да целива десницу патријарха Димитрија. Није патријарх заборавио да је неко време живео и са америчким Србима, који су, како је приметио, чували своју веру и свој језик.

⁵ Написао више духовних дела. Повукао се у пензију јер није могао да побољша статус свештеника. У Хиландару је, по речима владике Николаја, исправљао себе, исправљао братство манастира и писао поучне списе за српски народ. Више о њему види у Српским јерарсима владике Саве, 311 – 312.

Марко Јефтић, ђакон

ОСВЕЋЕЊЕ МЛАДЕНОВАЧКЕ ЦРКВЕ

Храм вароши Младеновац подигнут је 1910. године и имао је привремени дрвени иконостас. Пре но што је освећен дошли су ратови, прво Балкански, а затим и Први светски. За време Великог рата Аустријанци, скрнавeћи све наше светиње, употребљавали су младе-новачку Цркву као затвор за заробљенике. Тако је, као и њени верници, младе-новачка Црква претрпела тешке дане, који су се разведрили тек доласком ослободилачке српске војске.

По завршетку рата није се могло ни помислити на потпуно довршење и освећење ове Цркве. Тек 1926. године Општина младе-новачка закључила је са Михаилом Миловановићем, академским сликаром, уговор о изградњи споменика палим ратницима Младеновца, а потом и да изради иконостас и живопис за Цркву. Исте године, 1926, Миловановић је завршио споменик, а потом је почео рад у Цркви. Није згорег поменути да је споменик откривен у центру Младеновца од стране Њ. В. краља Александра Карађорђевића, Њ. В. краљице Марије Карађорђевић и Арчибалда Рајса. Рад у Цркви је трајао све до јула 1929. године. Зато је било одлучено да Храм буде освећен на Велику Госпојину исте године и да тај дан од тада буде црквена слава.

Жеља свих Младеновчана је била да освећење буде што свечаније. У почетку се мислило да Његова Светост Патријарх српски Г. Г. Димитрије неће моћи због болести присуствовати освећењу. Након боравка у Аранђеловцу, Патријарх се осећао знатно боље и с обзиром на то да је Његова Светост био први иницијатор подизања Цркве у Младеновцу, када су му саветовали да не би требало да се замара по сведочењу присутних рекао је: „Хоћу да осветим младе-новачку Цркву, ма у њој умро!“

И заиста, Патријарх је у Младеновац дошао 25. августа 1929. године и одсео на Селтерс бањи. Дана 26. августа у 17 часова он је са Селтерса пошао у младе-новачку Цркву на бденије. У сусрет Патријарху изашла је нарочита коњица, коју су сачињавали младићи из околних космајских села обучени у лепу народну шумадијску ношњу. При изласку из бањског парка Патријарха је дочекао и поздравио кратко и срдечно Милан Бацак, младе-новачки индустријалац и политичар (потоњи народни посланик и један од важнијих чинилаца младе-новачке Крваве литије). Сви коњаници, њих тачно стотину, прихватили су тај поздрав громким: „Живео!“

Затим је Патријарх са својом пратњом и окружен народном коњицом прошао кроз варош, наравно, за-творену, окићену, у празничном расположењу и дошао до Цркве. Пред Црквом Патријарха је дочекао председник општине Младеновац Радован Милетић са свим општинским службеницима и поздравио га добродошлицом. На улазу у Цркву младе-новачки свештеник Милан Арсић са свештеницима из околних места дочекао је Патријарха срдачним поздравом, истичући да се најзад остварила његова жеља: Младеновац има Цркву а њен први иницијатор, поглавар православне Цркве, осветиће је. Он је пожелео Патријарху и у име Младеновчана и у своје име дуг живот и здравље, затим узео од њега благослов и увео у Храм на бденије.

У 19 часова била је приређена трпеза љубави у младе-новачкој основној школи. Патријарх услед заморности није могао присуствовати. На том скупу здравце су одржали председник општине Милетић, младе-новачки свештеник Милан Арсић, који није могао да пронађе речи којима би довољно нахвалио своје



парохијане, који не само да су подигли Цркву, него су је комплетно опремили и обећали сваку помоћ у будуће. И лепа и занимљива је била здравица проте тополског Гужвића. Он је направио поређење између Младенов-

извршио Патријарх Димитрије уз саслуживање свештеника из Младеновца и околине. После тога служена је Света Архијерејска Литургија, која је трајала до 11 часова. Литургијско славље је увеличало Београдско Певачко Друштво. Забе-



лежено је да није само Храм био препун, већ и читава порта. Поред Младеновчана, освећењу је присуствовао велики број људи из околине. Младеновачки свештеник Милан Арсић удостојен је чина протојереја.

По завршетку службе, Патријарх је одржао кратку беседу захваљујући се Младеновчанима на срдечном дочеку и благосиљајући их као добре вернике.

У подне је приређен ручак за све госте. У слепоподневним сатима је почело народно весеље. Поред кола играли су и окретне игре. Не мали

део присутних нашао је најлепшу забаву слушајући гуслање Михаила Миловановића, а како је 29. августа 1929. године у свом извештају са освећења пренела Полтика: „Г. Миловановић се својим гуслањем

ца из 1929. и оног из 1883. године. Када је, рекао је прота Гужвић, пре 46 година као ђак Богословије за време распуста путовао из Београда за Тополу, пут га је наравно увек наносио преко Младеновца. „У те не

баш тако давне дане Младеновца стварно није још ни било. Пруга тада још није била саграђена. Поред пута налазила се само чесма Радменовац са хладном водом и високим храстовима око ње, где су уморни путници пили воду и одмарали се пре но што би наставили пут даље. Колико промена од онда! Данас је та чесма у вароши. Последње младеновачке куће које ничу са једне и друге стране пута Београд-Младеновац прошле су је иако је она до пред рат била изван вароши. Овај напредак и полет Младеновца могу да упоредим са напретком и полетом нашег народа и државе, са путем који је прављен од мале Србије до велике државе Срба, Хрвата и Словенаца“, закључио је тополски прота.

28. августа 1929. године нешто после 6 часова започело је јутрење. Још пре 7 часова Патријарх Димитрије дошао је са Селтерса у Цркву. Свечаном чину освећења Цркве присуствовао је као изасланик Њ. В. Краља Милутин Жупањевац, комадант петог коњичког пука из Смедеревске Паланке. Освећење је



прославио не само по ужичком округу, него сада и по Космају, пошто вероватно нема више ниједног села које не зна за њега и његове гусле.“ Народно весеље трајало је све до касних вечерњих сати.



мр Небојша Ђокић, Београд

СИМА АНДРЕЈЕВИЋ ИГУМАНОВ

Сима Андрејевић Игуманов је неоспорно један од највећих добротвора српског народа и српске Цркве свих времена. Његов значај је посебно велики јер је радио на просвети српског народа у Старој Србији у време најжешћег притиска на Србе у османској империји.

Главни биографи Симе Игуманова били су Панта Срећковић¹ и Петар Костић.² У исто време њих двојица су били и велики и блиски Симины пријатељи, којима је он у више наврата пуно помогао, али и који су му када се за то указала потреба такође узвратили помоћ. Напоменимо овде и да су се после више од осам деценија, последњих година коначно појавила два озбиљнија рада о Сими, оба из пера професора Владимира Бована,³ укључујући и његову прву детаљнију биографију. Оно што је значајно то је да је управо у овим радовима извршена и тиха рехабилитација самог Панте Срећковића, јер је он један од главних извора у оба рада.

Наиме, у неким ранијим радовима о Сими Игуманову и Призренској богословији, објављеним последњих деценија, уопште се не спомиње Симинова биографија коју је написао Панта Срећковић. На пример, није то урадила ни Радмила Поповић – Петковић⁴ ни Станија Танасковић⁵ а ни многи други, премда су користили резултате његовог истраживања. Чак и В. Бован, који доста цитира Панту Срећковића, кад год се Пантини подаци не подударају са подацима Петра Костића увек даје за право овом другома.

О Сими Игуманову је и аутор ових редака објавио током последњих петнаестак година неколико краћих прилога.⁶

Породица Симе Андрејевића Игуманова

Породица Симе Андрејевића је старином из Призрена. Његов отац Андреја Ђорђевић је био врло богат човек и око 1800. године у Београду је набављао оружје за Србе који су припремали устанак. То оружје је било смештено у једном каналу на Зереку и одатле је разношено по Србији.⁷ Турске власти су ухапсиле Андрију и зверски га мучиле у призренској тамници и пустиле тек пошто је призренском паши исплатио 10000 талира. Због тога је материјално пропао и, како наводи Панта Срећковић, после пет година, вероватно 1809. године, је и умро.⁸ Симинова мајка Јана је била чувена по својој доброту. Са Андрејом је до-

била четири сина: Аксентија, Крагуја, Петра и Симеона – Симу. Напоменимо да је Андреји кум био Чолак Анта Симеуновић.

Најстарији од Андрејевих синова, Аксентије је рођен око 1780. године. Замонашио се врло млад у манастиру Светог Марка, близу Призрена. Негде 1804/05. године постао је јеромонах а од 1812/13. године је и игуман у истом манастиру. Умро је 2/14. фебруара 1825. године. Сахрањен је у манастиру Светог Марка у коме је провео пуне две деценије.⁹ По неким подацима право име Аксентијево је Апостол.¹⁰

По њему је Сима и прозван Игуманов. Аксентије је бележио ствари које је чуо од људи око себе а нарочито од своје мајке и бабе. Зато га и Панта Срећковић у својој књизи „Синан Паша“ и назива летописцем. Вредност података које је оставио критички је пропраatio у својим радовима и Јастребов. Поред тога, велика Аксентијева заслуга је и то што се одржао манастир Светог Марка када су многи други манастири готово опустели.¹¹

Крагуј (Крага) је рођен 1783. године. Учествовао је у Првом српском устанку и био је капетан у српској војсци.¹² По подацима Јована Мишковића био је са Чолак Антом Симеуновићем 1809. године у групи чији је задатак било успостављање сарадње са Црногорцима Петра I. Премда не постоји потврда о овоме у другим изворима, с обзиром да је Чолак Анта био породични кум са Андрејевићима, не само да није искључено Крагујево учешће у овој акцији већ је и врло вероватно.¹³ По краху устанка 1813. године прешао је са многим другим вођама најпре у Аустрију а затим у Русију. Премда су на основу податка из пасоша, издатог 30. јануара/11. фебруара 1817. године у Кишиневу, многи закључили да се тада са породицом вратио у Србију,¹⁴ на основу архивске грађе ми знамо да се он у Србију вратио тек у лето 1836. године. Населио се у Крушевцу и крајем те године је молио помоћ од књаза Милоша тврдећи да нема средстава ни за храну.¹⁵ Премда не знамо шта му је књаз на то одговорио знамо да је у Крушевцу остао до смрти.¹⁶ Сахрањен је код цркве Лазарице у близини олтара (тј главне апсиде).¹⁷ Иначе, Крагуј се у Крушевцу највише дружио са Чолак Антом Симеуновићем који му је био кум.

Петар је рођен 1790. године.¹⁸ Такође је учествовао у устанку, изгледа као нека врста дворјанина, али у војној служби, код Карађорђа.¹⁹ Ако је ова претпо-



ставка тачна онда је Петар био нека врста ађутанта код Карађорђа. По пропасту устанка 1813. године Петар је, као и његов брат Крагуј, најпре отишао у Аустрију, а затим у Русију. Добио је пасош неких пола година после Крагуја.²⁰ Из једног другог руског пасоша, из 1831. године, види се да је био ожењен Катарином и да је од деце имао сина Николу (који је рано умро) и ћерку. И ћерка му је је брзо по удаји умрла оставивши за собом такође ћерку. Петар се у Србију није вратио пре 1840. године јер га те године срећемо у Влашкој.²¹ Када се вратио у Србију постао је управитељ двора у Тополи за време књаза Александра Карађорђевића.²² Умро је и сахрањен у Тополи.²³

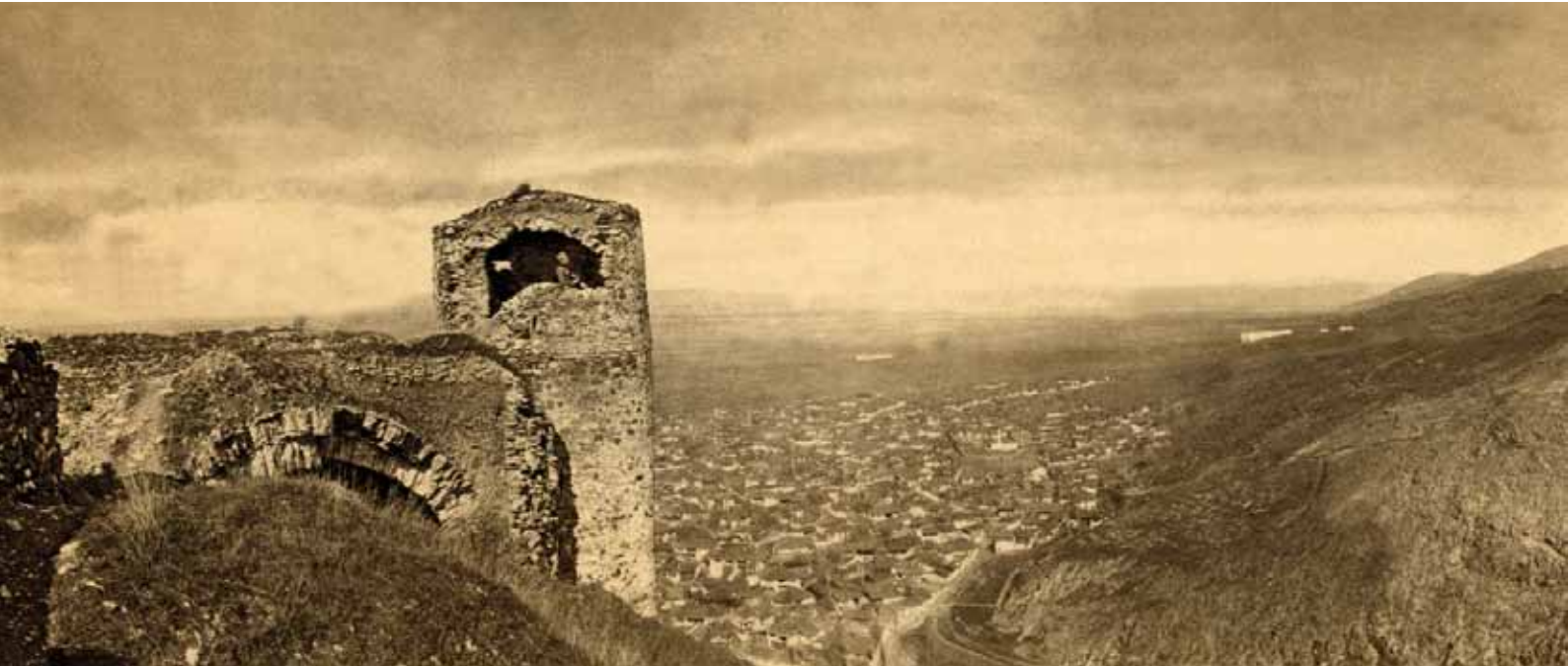
Сима Андрејевић Игуманов

Сима Андрејевић се родио 30. јануара/11. фебруара 1804. године у Призрену.²⁴

Детињство је Сима провео у почетку са родитељима, али како је рано остао без њих, и код најстаријег брата Аксентија у манастиру Светог Марка код Призрена, а затим на занату у Призрену где је остао да ради у бурмутани као ортак до 1836. године.²⁵

успешно развио трговину и прераду дувана а онда је, прилично се обогативши, прешао у Кијев. У исто време купио је фабрику у Курску којом је управљао његов син Манојло, који је, на жалост убрзо 1865. године умро од туберкулозе.²⁷

Након синовљеве смрти Сима се сасвим посветио националном раду, тежећи свим својим бићем да што је могуће више допринесе свом народу у Старој Србији и својим знањем и искуством а наравно и својим великим капиталом којим је тада располагао. Игуманов је уновчио у Русији сва своја богатства и пренео новац у Београд, дао га у банку под интерес и улагао у Призрен за подизање школа и учитеља и наставника за њих, а од 1869. године сасвим се посветио раду на отварању Призренске богословије.²⁸ По други пут је дошао у Призрен 1869. године с намером да отпочен припреме за отварање богословије. Крајем исте године вратио се последњи пут у Русију (у Кијев и Петроград) у намери да пренесе целокупну имовину у Београд, што је и учинио. Целу зиму 1869/70. године је провео у Русији, да би се у лето 1870. године коначно вратио у Призрен.²⁹ Од повратка у Призрен па до 1875. године Сима је потрошио преко 2,000.000 гро-



Тада му је везир Тагроглу срушио бурмутану и Сима је, ожењен и са двоје нејаке деце, морао да пође у печалбу како би обезбедио издржавање за породицу. После неуспеха у Алексинцу отишао је у Битољ, где је пропао и у извозу пијавица, након чега је отишао у Истанбул да се тужи са битољским губернатором. На жалост, после 1842. године влада уставобранитеља му је одрекла подршку. У Истанбулу је животарио тргујући са дуваном све док није обрнуо капитал једног пријатеља свог брата Аксентија у једногодишњем коришћењу, када му је остало око хиљаду златних мендухија.²⁶

Средином четрдесетих година умрле су му у Призрену и жена Султана и ћерка, па је Сима довео сина Манојла у Истанбул где га је уписао у школу. Дечак је успешно учио и добро је знао турски, грчки, француски и руски – да говори, чита и пише. Иако му дужник Ћосја паша није вратио 200.000 гроша, Сима је успешним пословањем и штедњом саставио мали капитал и прешао у Русију. Настанио се прво у Одеси, где је

ша (око 200.000 форинти) на школе и цркве. У самом Призрену саградио је српску цркву каквој није било равне у целој турској царевини. За тај патриотски рад руски цар Александар II произвео је Симу за почасног грађанина престонице Петрограда.³⁰ Још пре тога 12/24. октобра 1869. године изабран је за члана Славенског Благодетелног комитета.³¹

Све је ишло по плану који је замислио. Призренска богословија је почела са радом 1. октобра 1871. године. Сима се бринуо за своју школу док је био у Призрену али је због ратних неприлика, по савету руског конзула, од 1875. до 1881. године живео у Београду. Чим је постало могуће да допутује у Призрен, Сима је дошао са намером да више никада не напусти свој завичај. Умро је у Призрену 23. фебруара 1882 године. Доживео је да његову Призренску Богословију заврши седам генерација младих учитеља и свештеника (1880/81. школске године није било ученика у III разреду, због претходних ратних година).³²

Панта Срећковић и Сима Андрејевић Игуманов

Симинова кућа у Одеси је била право стетиште Срба из Старе Србије, почев од ђака и студената па до трговаца и националних радника. У Одеси је Сима од Срба ученика доста сазнао о националним задацима Срба и о начинима на који се најбоље може помоћи свом народу који још живи под Турцима. Сима Игуманов и Панта Срећковић су се упознали у Кијеву где је Панта студирао.³³ По тврђењу Пантином он је тада саветовао Симу да пошаље барјаке српским црквама, а да преко Гиљфердинга издејствује да се руске књиге шаљу српским школама у Старој Србији, што је Сима прихватио и урадио.³⁴ Али да пустимо самог Панту да о томе приповеда: „Тада се ја са њиме, као ђак универзитета, упознам. Приликом нашег познанства ја му саопштим шта ми је говорио о руској радњи и њеним наме-



рама односно јужног Словенства попечитељ кијевског учебног округа г. Ребиндер, зет оног кнеза Трубецког, који је био намењен за президента републике, коју су били наумили прогласити такозвани Декабристи и који се по смрти цара Николе вратио из Сибира и станао за свог зета. Овај старац се много интересовао јужним Словенима и много ми говорио о руској политици у томе правцу. Њему сам читао своје чланке штампане у Руском вјеснику. Попечитељ Ребиндер и његов таст кнез Трубецки мени су разјаснили читаву радњу руску о васкрснућу Србије и српског племена. Од њих сам чуо да је Погодин још 1832. године слат на југ с намером да упозна руску владу са стањем ствари итд. да Русија свесрдно ради на ослобођењу јужних Словена па у тој цели чини све што може, да се одржи православље и да се развије дух национални. Да је којом срећом, био склопљен у Одеси српски комитет, то би он урадио све што је урадио бугарски.³⁵ Интересантно је шта Панта Срећковић наводи о Србима који су тада живели у Одеси: „У Одеси је било много врло богатих Срба, али су они пили луксузирали, па се о народности својој нису бринули, држећи да Србима нико ништа не може шкодити.“³⁶ Нешто даље о Сими Панта наводи: „Пошто смо знали како радњу ових

бугарских комитета, тако и искрену и братску руску готовност потпомагати јужно Славенство, саветујем Сими две ствари:

1. Да пошаље у Стару србију у цркве око 70 Застава (барјака) са српским натписима, и

2. Да он затражи црквене утвари од руског синода преко Хиљфердинга.

Сима на свој рачун сагради и пошаље барјаке а за утвари и књиге напише молбу Хиљфердингу. Хиљфердинг је све урадио што је могао. Ја сам та писма Хиљфердингу од стране Симине писао.³⁷

Када је прешао у Кијев Сима се одмах повезао и са другим Србима који су живели у том граду. И овде су се у његовој кући окупљали српски интелектуалци из тог дела Русије. Највише је било српских студената и њих је Сима издашно материјално помагао, а посебно се бринуо о Старосрбијанцима, према којима је

био најиздашнији у финансијској помоћи. Многи српски младићи у Кијеву били су његови стипендисти и штићеници. Највише је ценио Илију Ставрића из Градаци у Босни који је док је Манојло био жив био још један члан породице. Сима га је сматрао другим сином. Поверио му је писање писама а имао је увид и у сва пословна документа.³⁸ Илија је остао уз Симу и после Манојлове смрти и много му помогао да се поврати од тог ударца. Пошто је завршио студије на време и са одличним успехом Илија је у договору са симом отишао у Призрен да припреми отварање богословско-учитељске школе док је Сима остао у Русији да уновчи свој иметак како би могао да га пребаци у Србију одакле би га узимао и улагао у школство Срба у Старој Србији.³⁹ И док

је Илија Ставрић био Симинова десна рука у Призрену, његов главни ослонац у Београду постаће Панта Срећковић.

После двадесет осам година бављења у туђини Сима је 1864. године посетио Призрен, доневши многе дарове школама, црквама, манастирима, митрополиту Мелентију и виђенијим Турцима. Тада је свака православна кућа у Призрену и околини добила бар по једну икону и то свака кућа оног свеца којег слави. Том приликом је боравио и у манастиру Светог Марка кога је необично много волео и коме је био врло привржен. Нарочито је био поносан на подигнути звоник са звонима које је он финансирао из Русије. То су била прва црквена звона под Турцима у целом крају.⁴⁰ Изгледа да је тада са собом понео и Летопис манастира Светог Марка који је водио Аксентије Андрејевић, рођени брат Симе Игуманова. Вероватно га је при проласку кроз Београд предао Панти Срећковићу који га је искористио као главни извор за своје дело „Синан паша“.⁴¹ Наиме и Панта Срећковић ће посетити манастир Светог Марка, али тек 1873. године, а у то време напред споменуто дело ће већ одавно бити објављено. Споменуто да је значај записа Аксентија Андрејевића готово немерљив за стварање потпуније слике о животу

Срба на Косову и Метохији после 1690. године, а нарочито на почетку XIX века, заправо до пишећег смрти 1825. године.⁴²

Управо по Панту Сима ће крајем 1865. године послати митрополиту Михаилу фунту чаја.⁴³ Сима спомиње Панту и у писму митрополиту Михаилу писаном 12/24. децембра 1866. године у Кијеву.⁴⁴

Интересантно је да ни Панта Срећковић а ни Петар Костић ништа не говоре о Симином раду и животу у периоду од 1866. до 1869. године. Вероватно је то време током кога је Сима интензивно радио на уновчењу капитала у Русији и његовом преношењу у Београд.⁴⁵

Међутим, да су Панта и Сима били у сталном контакту за све то време најбоље нам потврђује писмо Симе Игуманова митрополиту Михаилу од 29. јануара/10. фебруара 1870. године у коме он, између осталог, моли митрополита да подмири трошкове које је имао Панта око лечења и „неге болног Призренца“, вероватно Манојла Ђорђевића – Симиног кумчета.⁴⁶

У једном писму с краја те 1870. године⁴⁷ Сима моли митрополита да изда Панту Срећковићу 100 дуката, јер је трошио свој новац а да остатак новца Панта подели студентима Старосрбијанцима као неку врсту помоћи.⁴⁸



Већ смо споменули да је октобра 1871. године започет рад у Призренској богословији. Међутим, интересантно да је још почетком 1871. године, у циљу припреме плана и програма рада ове богословије, у Београду образован Одбор у коме је један од чланова био и Панта Срећковић (остали чланови одбора су били архимандрит Дучић, Владимир Вујић, Јанићије Поповић, Милош Милојевић и Јаков Павловић. Они су припремили „Нацрт устројства богословије у Старој Србији“ и 25. марта/6. априла 1871. године предали га Министарству просвете.⁴⁹ Српска влада је пар месеци касније усвојила овај нацрт као и још неке предлоге везане за богословију.⁵⁰

Панта Срећковић и Сима Игуманов су се поново срели у Призрену у лето 1873. године. Том приликом Панта је забележио како Сима, боравећи у Призрену,

сву своју пажњу и љубав посвећује школама и старању о њиховом подизању. Немилице је на то трошио новце. Није било знатнијег Турчина коме он није слао дарове⁵¹ а Богословију је снабдео справама за обучавање. Набавио је и огледну справу која представља сунчани систем, који се окреће управо онако као у природи. Тиме је обратио пажњу и турских учитеља који су долазили и дивили се свим тим справама о којима они нису ништа знали.⁵²

Панта је свој боравак у Старој Србији искористио да прикупи стара документа и књиге.⁵³ Срећковић је из Призрена отпутовао 21. августа/2. септембра 1873. године и то преко Тетова, Скопља, Куманова, Кратова, Врања, манастира Пчиње, Лесковца и Ниша у Србију. Том приликом он је са собом носио и велику количину разних старих докумената и књига. Истовремено Илија Ставрић је обавештавао митрополита Михаила да ће и он ускоро послати у Београд неколико до тад непознатих докумената које ни Панта није видео.⁵⁴ Срећковић је био први српски научник који је 1873. године посетио манастир Светог Марка захваљујући руском конзулу Ивану Степановичу Јастребову и самом Сими Игуманову. Панта је био задивљен лепотом места на којем је манастир, па га, помињући његову

трдизију овако описује: „Манастир је Св. Марка подигнут више села, а изнад реке Корише, према Душановој ливади, на по часа ниже развалине цркве Св. Петра Коришког, на 3 часа од Призрена, 1 час од Св. Тројице, на 2 часа од Св. Богородице Мушутиске. Место је дивотно и појетично. Ту се и сада причају приче о Душану, о Св. Краљу, о Немањи, о Св. Сави, о цару Урошу, о Вукашину итд. Ту се Сима учио књизи код брата, ту је одрастао усред српских споменика и слушао историју свога народа из уста самог народа.“⁵⁵ Ову Пантину посету бележи и Петар Костић који каже: „Панта Срећковић, који је постоио речени манастир лети 1873. год., не само што је предање него и нашао натпис...“⁵⁶

Са друге стране премда је вероватно тачно тврђење Владимира Бована да је Панта Срећковић том приликом записао многа Симинова казивања о својој прошлости и прошлости своје породице као и да је том приликом записао обимну грађу из историје Призрена и околине која је постојала у манастиру, ипак не стоји да је то искористио за писање књиге „Синан паша“ јер као што смо већ навели књига је објављена још 1865. године у Београду. Због тога је сигурно да је Летопис као и део грађе Сима Игуманов понео са собом из манастира приликом посете 1864. године. И управо је ту грађу користио Панта Срећковић за писање напред споменутих књига.⁵⁷

Након почетка Невесињског устанка јуна 1875. године погоршао се однос турских власти према Србима. Руски конзул у Призрену Јастребов је посаветовао Симу Игуманова да се склони у Србију, што је он и учинио, јер је као руски држављанин био дужан да слуша савете руског конзула. Покупио је најнужније ствари и без већих проблема прешао у Београд. Сима је време од 1875. до 8./20. септембра 1881. године провео у Београду. Живео је скромно у кући свог старог пијатеља и сарадника Панте Срећковића.⁵⁸ За разлику од Петра Костића Панта Срећковић наводи шта је

Сима у то време радио у Београду: „Овде у Београду на Теразијама купио је оно непокретно имање на ћошку до куће покојног Мишића, написао је тестамент и све своје имање оставио на своју школу и на школовање или овде или на страни српских младића из Старе србије. За татора је поставио српског митрополита и два трговца.“⁵⁹



напомене:

¹ Срећковић П., 1881, 39 – 49.

² Костић К., 1922б, 257 – 273; Костић К., 1902, 329 – 349; Костић К., 1925. итд.

³ Бован В., 2004; Бован В., 2005, 71 – 80.

⁴ Роровић – Петковић Р., 1970, 371 – 381. Овде се нећемо освртати на тврђење Радмиле Поповић како је Призренску богословију основала српска влада док је Сима служио само као „маска“ за то. Неоспорно је да је српска влада потпомагала основање и рад Богословије али је споредна улога и значај који је у свом раду колегиница Поповић дала Сими Игуманову апсолутно неприхватљив.

⁵ Танасковић С., 1993а, 85 – 102 и Танасковић С., 1993б, 167 – 185.

⁶ Ђокић Н., 2001, 10; Ђокић Н., 2005, 243 – 254; Ђокић Н., 2008, 23 – 32.

⁷ Срећковић П., 1881, 39.

⁸ Срећковић П., 1881, 39 – 40; Костић К., 1922б, 257; Костић К., 1922а, 168;

⁹ Ево записа који је о Аксентију оставио Сима: *1825. года Христова, ферфуария 2. день престави се игуменъ Аксентия Андреевичъ. У светога апостола евангелиста Марка бистъ еромонахъ 8 година, игуменъ владао 12 година, свега 20 година. Потписа Сима Андреевичъ.* Костић К., 1922б, 258.

¹⁰ Anonim, 1875, 263.

¹¹ Костић К., 1922б, 258.

¹² Костић К., 1922б, 258; Костић К., 1922а, 168.

¹³ Вероватно није случајно да су се обојица током тридесетих година XIX века, населили у Крушевцу. Костић К., 1922а, 169.

¹⁴ Не слажемо се са Петром Костићем да се под његовом породицом на овом пасошу подразумева породица његовог брата Петра, јер је и овај након шест месеци извадио пасош на своје име. Није баш сигурно ни да су се и један и други одмах вратили у Србију чим су добили пасоше, јер су многи српски емигранти по више пута путовали из Русије до Влашке, да би се боље информисали о стању у Србији, и затим се враћали у Русију. Костић К., 1922б, 258.

¹⁵ АС-ДС-1/36, Молба Крага Андрејевића књазу Милошу за помоћ.

¹⁶ Костић К., 1922а, 169.

¹⁷ Anonim, 1875, 263 (слика Симина је на с. 241). Нисмо могли наћи податке о њему у протоколима умрлих, рођених и венчаних цркве Лазарице, вођених од 1837. године. Премда су сви сачувани у Историјском архиву у Крушевцу, треба скренути пажњу да су све до средине четрдесетих година врло алкаво вођени тако да нису нарочито поуздан извор за тај период. Око цркве Лазарице, а нарочито источно од ње, има доста гробова али се, на жалост, само на мањем броју може и данас прочитати натпис. За сада, нисмо могли утврдити који од њих припада Крагују Андрејевићу. Пошто је сахрањивање око цркве, осим за свештенике, обустављено око 1845. године можемо претпоставити да је и Крагуј умро пре те године.

¹⁸ Костић К., 1922б, 257 – 273.

¹⁹ Ово произилази из једног Карађорђевог уверења издатог Петру 11. априла 1817. године у Кишињеву и пасоша издатог јула 1817. године, такође у Кишињеву.

²⁰ Све оно што смо навели за Крагујев повратак у Србију важи и за Петра.

²¹ Костић К., 1922б, 259.

²² Костић К., 1922а, 169.

²³ Anonim, 1875, 263.

²⁴ Anonim, 1875, 263.

²⁵ Anonim, 1875, 263; Бован В., 2005, 72.

²⁶ Anonim, 1875, 263; Бован В., 2005, 72.

²⁷ Бован В., 2005, 72.

²⁸ Бован В., 2005, 72.

²⁹ Костић П., 1902, 343-344

³⁰ Anonim, 1875, 263

³¹ Костић П., 1902, 344

³² Бован В., 2005, 72 – 73.

³³ Срећковић П., 1881, 44 – 46; Бован В., 2004, 28

³⁴ Срећковић П., 1881, 44 – 46

³⁵ Срећковић П., 1881, 44 – 45

³⁶ Срећковић П., 1881, 45 нап. 2.

³⁷ Срећковић П., 1881, 45 – 46.

³⁸ Бован В., 2004, 107 – 108; Бован В., 2005, 74.

³⁹ Бован В., 2004, 108 – 109.

⁴⁰ Костић К., 1922б, 267; Костић П., 1902, 342 – 343; Бован В., 2004, 102 – 103.

⁴¹ Срећковић П., 1865.

⁴² Бован В., 2004, 40.

⁴³ Писмо Симе Игуманова митрополиту Михаилу писано 27. новембра 1865. године. Слијепчевић Ђ., 1941, 1941, 4.

⁴⁴ Слијепчевић Ђ., 1941, 1941, 8.

⁴⁵ Бован В., 2004, 122.

⁴⁶ Слијепчевић Ђ., 1941, 1941, 15; Бован В., 2004, 133.

⁴⁷ Писмо није датирано, само је митрополит Михаило записао да га је примио 16. децембра 1870. године. Бован В., 2004, 135.

⁴⁸ Слијепчевић Ђ., 1941, 1941, 16.

⁴⁹ АС-Министарство просвете – 1871 – IV – 131; Роровић – Петковић Р., 1970, 374.

⁵⁰ Роровић – Петковић Р., 1970, 375.

⁵¹ Симини пријатељи су били сви главнији Турци у Призрену. Срећковић П., 1881, 48.

⁵² Срећковић П., 1881, 47 – 48.

⁵³ Слијепчевић Ђ., 1941, 1941, 4; Бован В., 2004, 167-168.

⁵⁴ Писмо Илије Ставрића митрополиту Михаилу писано 25. августа 1873. године у Призрену. Слијепчевић Ђ., 1941, 1941, 29.

⁵⁵ Срећковић П., 1881, 40 – 41; манастир Светог Марка је опширно описао Јастребов у својој књизи *Стара Србија и Албанија*, Београд 1904, 106; Бован В., 2004, 34 – 35.

⁵⁶ Костић П., 1938, 127.

⁵⁷ Бован В., 2004, 171 – 172.

⁵⁸ Костић П., 1925, 17; Бован В., 2004, 186 – 187.

⁵⁹ Срећковић П., 1881, 49.

IN MEMORIAM: Миодраг Павловић, песник (1928-2014)

СЛОВО КОЈЕ САМО СЕБЕ ЧИТА

У овом тексту, само по поводу некрологу, наглашавамо неколико – од многобројних – одлика стваралаштва Миодрага Павловића у којима савремени хришћанин може да нађе потврду да на веру у Бога не утичу, односно не мењају је категорије као што су традиционално или модерно. Божија творевина, највеће уметничко дело, увек је, а и вечно ће, привлачити уметнике и песнике да је опонашају као највећи верници

Пре истицања богословског аспекта песништва Миодрага Павловића и доприноса овог аутора промени схватања о (дис)континуитету нашег културног модела, обавеза је да подсетимо колико је његова појава у нашој књижевности (87 *песама*, 1952), упоредо са Васком Попом, допринела раскиду српске поезије са стерилним конвенционалним изразом и испразном романичарско-револуционарном узнесеношћу. Сви прегледи историје српске књижевности XX века сагласни су да се у његовој поезији „спаја поетика модерног са класичним естетским идеалима, неспокојство савременог света са далеким историјским сећањима“. Елементи који се укрштају у његовом песничком говору су, према Јовану Деретићу, класични и средњовековни, фолклорни и модерни, „опевао је пропаст античког света, појаву Словена у историји, успон Срба, описао је значајна места и пределе на савременој културној мапи света, трагао за основним егзистенцијалним и духовним ситуацијама савремене цивилизације, за кључним симболима на којима се она темељи“. Предраг Палавестра као битне карактеристике Павловићеве поезије препознаје уздржаност и објективизацију израза, строгу контролу имагинативних токова и емотивних импулса, дубоку мисаону концентрацију и довршеност класично једноставне и чврсте композиције. А његов песнички језик је „прочишћен и јасан, смирен и звонак, само овлаш превучен лаком патином прошлости... и доведен је до пуне садржајности“.

Оживљена традиција као могућност и облик тумачења савремености, односно исказ америчког песника Езре Паунда, који Павловић наводи, да је традиција „лепота коју чувамо, а не систем окова који нас спутава“, чини се да најпотпуније обухвата опозицију прошлост-садашњост коју Миодраг Павловић доследно спроводи и као песник, али и као, у нашој култури XX и XXI века, доминантни есејиста, теоретичар уметничког стваралаштва, антологичар. Овај модел интелектуалног убеђења посебно је видљив у врло меродавној и утицајној *Антологији српског песништва* (1964), о чијем великом значају говоримо нешто касније.

И читаоци нашег часописа имали су повремено могућност да се сусретну са хришћанским темама Миодрага Павловића, на пример пре неколико година *Каленић* је објавио кратак одломак из књиге *Поетика жртвеног обреда* са насловом *Апостол Павле, Платон* у којем читамо ову прецизну оцену Апостола мисије: „Његов је нагласак на оснивању нових заједница без нагласка на хијерархији, а храмовност се повлачи са предања и храмовног оквира на реч, ново учење, чистоту односа међу људима, наглашава

се значај међусобног општења у новим заједницама... Значај вере у васкрсење добија свој пуни смисао у Павловим посланицама.“ Такође, у неколико бројева штампане су песме Светих отаца Цркве у преводу (препеву) Миодрага Павловића, као и неке његове песме.

Уз Момчила Настасијевића, Миодраг Павловић је један од ретких српских песника новијег доба у чијој поезији су књижевни историчари и критичари препо-



знали чисту хришћанску инспирацију. О овоме се писало и у световним, али и црквеним публикацијама. Може се запазити, што је за похвалу, а и реткост је, да се у тим текстовима Павловићеве хришћански и црквени мотиви не мешају са митским, традицијским, општерелигијским. Изузетак од овог правила проналазимо у недавно објављеном есеју Марка М. Радуловића *Стара српска књижевност у „Антологији српског песништва“ Миодрага Павловића* који анализира појам *естетизована религиозност*: „Са Зораном Мишићем као критичарем, на челу са Павловићем и Попом, артикулише се у српској поезији друге половине XX века певање које се ослања на Растка Петровића и Момчила Настасијевића, које од потраге за традицијом ствара нову песничку веру. Изворна хришћанска религиозност у њиховој поезији је садржај који се естетизује, а поезија притом задобија сакрални облик. Међутим, било је природно да естетизована религиозност уграђена у поетике ових песника на крају проговори гласом религиозног и да саму поезију измени изнутра. Естетизујући религијске елементе, поезија се истовремено сакрализује, те се тако на концу њеног пута јављају чисто религиозне жеље и жудње које сведоче о животној вредности поетског, сада исказаног у све приснијем окретању молитви, и то не само као жанру, него молитви као насушној потреби људског бића. Поетска религиозност модерног пес-

ника исказује се, такође, у превазилажењу артизма и у жудњи за епифанијом. Оваква поетска религиозност снажно је присутна управо у песништву Миодрага Павловића“ (Трећи програм, бр. 153, зима 2012). И наслов овог осврта, стих из једне његове песме, може бити потврда претходних констатација.

О богословским аспектима поезије Миодрага Павловића највише је писао протојереј ставрофор др Владимир Вукашиновић, професор Православног богословског факултета Универзитета у Београду, који нам је сведочио и да је песник био истински верник наше Цркве, уз вођење активног литургијског живота. Није желео да се о томе говори у јавности. Све ово је препознала и наша Црква, доделивши му 2008. године Орден Светог Саве.

Синтезу из више написа професора Вукашиновића о хришћанској и црквеној инспирацији Миодрага Павловића, нарочито у збиркама *Књига старославна* и *С Христом нетремице*, налазимо у расправи *Theologia Poetica Миодрага Павловића (Песништво и књижевна*

своја песничка здања, Миодраг Павловић у њих узидава и друго камење инспирације – житија светих, службе светитељима, велике ликовне предлошке – посебно фреску Васкрсења – све то бива уткано, унесено, преображено и сведено на праву меру у овом поетском делу. Сви ти песнички поводи, предлошки, текстови, надахнућа условили су појаву специфичног, богатог, слојевитог и комплексног језика којим песник пева. Тај језик на тренутке има својеврстан химнографски тон, одјек, посебно у песмама са литургијским завршецима. Оне такође имају ритам литургијске поезије, што се посебно види у песми о Симеону Мироточивом. С друге стране, Павловић своје певање огледа и у светодioniсијевском *надговору*, у његовој монументалној апофатизи.“

Вукашиновић и у беседи на Педесетницу, често објављиваној у нашој црквеној периодици, стиховим Миодрага Павловића илуструје смисао овог празника: „Истинска чежња, истинска жудња за Богом хоће Бога блискога, присутнога, дејственога, хоће да живи са Њим на најближи могући начин. Она понекад добија



мисао Миодрага Павловића, Зборник радова, уредио: др Јован Делић, Институт за књижевност и уметност-Учитељски факултет Београд, Београд 2010; *Српска теологија у двадесетом веку*: истраживачки проблеми и резултати, књ. 12 /2012/, <http://www.bfspc.bg.ac.rs/sites/default/files/pdf/ST20-12.pdf>), у којој се ова област песниковог стваралаштва одређује синтагмом *поетско богословље*: „Знајући да је Библија Књига Цркве, Књига која припада Цркви, песник проширује изворе свога људског и поетског надахњивања и на друге изразе којима Црква саопштава себе и своје богословље. Павловић својом поезијом препевава како библијске извештаје тако и богословске списе и трактате. Он потпуно природно пева о Мојсеју, али и о Григорију Нисијском и његовом богословљу. У Хиландару му се жижак гаси над отвореним списима једног руског светитеља... Када гради

израз жудње за животом у времену првога Доласка Оваплоћенога Бога. Велики песник нашег језика и рода Миодраг Павловић то је овако рекао:

О да сам се родио
у друго време
и могао да се придружим свадби
на којој се вода претворила у вино
И да сам седео за столом
на којем се
мало хлеба претворило
у многа и светла тела
Или да сам само протрчао
преко поља
пре но што се смркло
небо изнад Голготе

*Нисам био на свадби у Кани
нити сам сведок Васкрсења
зато се одричем сваког хтења
и надам се још мало у Хлеб
и Његова преображења.*

Празник чију круну данас целивамо је велик управо због тога што захваљујући њему ова чежња не остаје узалудна, ова жудња не бива незадовољена и ова молитва бива услышена.“

Све дисциплине савремене српске науке о књижевности препознају да је Павловићева *Антологија српског песништва* извршила смелу ревизију утврђених критичких ставова о односу новијег српског песништва (XIX и XX век) према старом и старијем (XIII-XVIII век). Показао је да су дисконтинуитети у националној духовној култури наметнути идеолошким ауторитетима и да је могуће изнова успоставити покидане везе. Ово врло ауторитативно доказује у предговору: „Антологијар не осећа потребу да објашњава зашто своју антологију српског песништва почиње тринаестим веком, односно поезијом старе књижевности. Радије би и сам чуо неко објашњење зашто се, сем ретких изузетака, сматрало да наша лирска поезија почиње да постоји од Његоша и Бранка Радичевића. Лепа би то била књижевна и песничка традиција која би трајала тек једно столеће!“ Према Павловићу, књижевност има одлучујућу улогу у обезбеђивању трајања и континуитета: „Док се карактерне и менталне особине народа из епохе у епоху мењају у толикој мери да се може питати да ли на једном тлу живи онај исти народ који је живео пре неколико векова, литература удаљених векова остаје чврсто у истом ланцу, остаје физички присутна, постаје савременик сваког новог књижевног догађаја.“

Укључивањем старе српске поезије у своју *Антологију*, Павловић је знатно допринео ономе што су, у то време, ретки историчари и теоретичари књижевности, на челу којих су Милан Кашанин, Димитрије Богдановић, Ђорђе Сп. Радојчић и Ђорђе Трифуновић, теоријски образлагали – да у српској средњовековној књижевности егзистира песма као песма по естетским критеријумима, а не као одраз некњижевних идеја. То начело ће примењивати када су у питању и песници доцнијих времена, тако да је пионир и у залагању да су естетски критеријуми у литератури битније од њене идејне, етичке и социјалне функције.

Додајмо и да је у време када је састављао своју *Антологију*, Миодраг Павловић био упознат са тада најмодернијим, може се рећи и веома поузданим начелима у тумачењу књижевног дела, која су, на једној страни заступали англосаксонски аутори такозваног александријског типа (Т. С. Елиот – утиче и на његову поезију), а на другој руски научници Д. С. Лихачов (*Поетика старе руске књижевности*, српски превод 1972) и С. С. Аверинцев (*Поетика рановизантијске књижевности*, српски превод 1982) који су у свом методу примењивали модерне поставке руских формалиста (Шкловски, Јакобсон, Бахтин, Лотман).

И на крају да подсетимо да је Павловићева *Антологија* први пут објављена 1964. године (*Антологија српског песништва /XIII-XX век/*), а да је у пето издање укључена и наша народна поезија. У овом, допуњеном издању, са врло референтним предговором, објављује се и касније. Уз *Антологију новије српске лирике* Богдана Поповића (Загреб 1911) и *Антологију српске поезије* Зорана Мишића (Нови Сад 1956) најутицајнија је књига ове врсте у новијој српској култури.

Н. Јованчевић



Дејан Ђуричић

СВЕТОУСПЕЊСКИ ПСКОВСКО-ПЕЧЕРСКИ МАНАСТИР

Након издавања књиге „Несвети а свети и друге приче“, архимандрита Тихона Шевкунова, љубопитљивост православних српских читалаца све више иде у правцу интересовања за духовни живот Руске Православне Цркве, за њихово богословско наслеђе, њихово монаштво (древно и савремено) као и у правцу интересовања за руске манастире и цркве, те њихов специфични архитектонски стил. Повећано интересовање се свакако испољава према Псковско-Печерском манастиру који је породило јунаке књижевног дела оца Тихона. Из тог разлога сматрам да би било корисно рећи неколико речи о настанку и развоју овог манастира, духовног бисера православног света који је кроз сву историју свога постојања давао светитељски и богоугоднички плод.

У данашње време Псково-Печерски мушки манастир је један од највећих духовних центара у Руској Православној Цркви. Он има богату историју дугу преко 500 година. Оно што најпре треба истаћи јесте чињеница да овај свети манастир има непрекинуто трајање, да је благодаћу Божијом и заштитом Пресвете Богородице његове покровитељке, био сачуван чак и у безбожно совјетско време када је већина манастира била уништена, опустошена или затворена. Манастир се налази 340 југозападно од Санкт-Петербурга и 50 километара западно од Пскова. Иначе, на Псковској земљи су, од стране кнегиње Олге која се по предању родила у Вибутском у близину Пскова,¹ била посађена семена Православне вере још у X веку. Летопис говори о томе да су крајем XIV века у дубини шуме близу потока Каменца ловци, отац и син Селиши, чули „гласове који су певали неисказано и прелепо“ и осетили диван мирис „као од мноштва тамјана“.² Ускоро су локални сељани добили земљу, а она на том месту припала је

Ивану Дементјеву, који се населио у близини, код реке Пачковке. Једном приликом, док је секао дрва на рубу планине, једно од оборених стабала је падајући почело са собом да повлачи и друге. Под кореном једног од њих откривен је улаз у пештеру (пећину), а над улазом је стајао натпис: „Богом створене пештере.“³ У локалном предању је остала прича да су на том месту живе ле избеглице из Кијево-Печерске обитељи које су у те пределе пребегле због многобројних напада кримских татара. Њихова имена нису позната.

Као званични датум настанка манастира узима се 1473. година, када је освешћена Успењска црква.⁴ Преподобни Јона се сматра оснивачем ове обитељи. Он је био свештеник у храму светог Ђорђа у граду Тарту, и звао се Јован. Пошто су у то време Немци нападали те крајеве, отац Јован је морао да напусти оно место и да се насели у Пскову заједно са женом Маријом и децом. Овде је он први пут чуо за „Богом дану пештеру“. Срдачна жеља да још више послужи Богу нагнала је оца Јована да се заједно са породицом насели у близини тог светог места.⁵ Изградња храма крај те пештере још није била завршена, а његова жена се разболела. Предосећајући скору смрт, она је примила монашки постриг са именом Васа, на тај начин поставши прва постриженица манастира. По смрти своје супруге и Јован је примио монашки постриг са именом Јона. Као и преподобна Васа, и он је уврштен у ред Псково-Печерских светитеља. Наследник преподобног Јоне, јеромонах Мисаил, постројио је на брду келије и храм, но међутим, убрзо је храм нападнут од стране Ливонаца.⁶ Дрвене грађевине су биле запаљене, а имовина отета. Касније је руска војска одатле истерала све Ливонце. Манастир је дуго времена после тога био у различитим невољама, а напади, иако у мањој мери, и даље су се продужавали због тога што су непријатељи у манастиру видели ограду Православља



и руског утицаја на локално становништво балтичких племена.⁷ У XVI веку, при игуману Доротеју обитељ је доживела процват. Двадесетих година XVI века била је обновљена и проширена Успењска црква и саграђена је капела преподобних Антонија и Теодосија Кијево-Печерских.⁸ Такође, градили су се и друге цркве и манастирске грађевине. Градњу је водио представник великог кнеза у Москви Мисјур Муњехин, који је послове водио са огромним успехом.⁹ Због својих заслуга он је био први мирјанин који је био сахрањен у манастирским пештерама.

Године 1521. манастир је добио чудотворну икону Успења Богомајке „у житију“. Ову икону живописао је иконописац Алексеј Мали по наруџбини псковских трговаца Василија и Теодора (Теодор је касније примио постриг са именом Теофил и скончао је у обитељи).

Крајем двадесетих година XVI века при игуману Герасиму, организован је унутрашњи живот обитељи: игуман је саставио општежитељни типик по образцу Кијево-Печерског, организовао је чин црквене службе по предању древних манастира, уредивши да се богослужење врши свакодневно у Успењској цркви.¹⁰ И данас се строго чувају древне традиције и поштује се строги општежитељни типик. Временом је манастир постајао све познатији. Чувши о чудесним исцељењима која су добијали по посебном заступништву Пресвете Богородице, не само православни већ и латињани, у манастир је пристизало мноштво богомољаца. Сви остали манастири псковске епархије, чак и они старији као што су Мирожски, Сњетогорски, Велико-Пустински, Спасо-Јелеазаровски, уступали су првенство Псково-Печерској обитељи. Средином XVI века почиње већи притисак од стране Немаца на псковску земљу. То је довело до тога да је Псково-Печерски

манастир постепено постајао не само место спасења хришћанских душа, мисионарски и просветитељски центар, већ и моћна тврђава на северо-западном делу Русије.

Међутим, овај период је био посебно опасан у животу манастира, због константних напада ливонске, пољске и немачке војске. Пољски краљ Стефан Баториј 29. октобра 1581. године шаље многобројну војску на манастир, чији су заштитници били само две до три стотине стрелаца који су пресељени из Москве. Непријатељска војска је 5. новембра почела да гађа манастир, приликом чега је био пробијен зид у близини Благовештењског храма, но монаси су тамо изнели главну манастирску светињу – древну икону Успења Богоматере, пред којом су се ватрено молили, те их Пресвета Богородица није оставила без заштите. Битка се продужила до дубоко у ноћ, али су сви напади били одбијени.¹¹

Приликом ратних акција, секретар пољске војске Јан Пиотровскиј је у свом дневнику записао: „Немцима не успева у Печорима, била су већ два напада и оба су била неуспешна... То чуди све, једни говоре да је то место омађијано, други да је свето, али у сваком случају подвизи монаха су достојни дивљења“.¹² Чудотворне иконе Божије Матере „Успење“ и „Умилење“ су такође биле послате ка заштитницима Пскова, тако да иако је за пет месеци било више од тридесет напада на град Псков, он није освојен.

Почетком XVII века манастир је преживео мноштво шведских и пољских освајача који су користили унутрашњи метеж у Руском Царству да нападну западне крајеве. Ништадски мир из 1721. године померио је границе земље на запад и барем привремено прекинуо ратна дејства око манастира.



Када је 1812. године Наполеонова војска заузела Полоцк, појавила се реална опасност и за сам град Псков и Псково-Печерски манастир. Тада су на молбу Псковљана у град из манастира донели иконе Божије Мајке „Успење“ и „Умилење“, и хоругве са изображењем Спаса Нерукотвореног, а 7. октобра је био извршен кресни ход са чудотворним светињама. Тога дана руска војска је ослободила Полоцк и Псков је био ван опасности. Као знак сећања на тај догађај, по иницијативи генерал фелдмаршала П. Х. Витгенштајна, у Печерској обитељи је подигнут храм посвећен Светом архистратигу Михаилу.¹³



У XX веку манастир је прошао кроз два рата, али древне традиције које су брижљиво чуване у манастиру, нису биле прекинуте чак ни у најстрашнија времена за руско монаштво. Молитвама Пресвете Богородице Псково-Печерска обитељ је 1922. године била припојена Естонији и тамо је остала све до 1940. године, чиме је била спасена од свеопштег разарања.¹⁴ У послератном периоду велике заслуге за обнову имања и манастирског живота треба приписати архимандриту Пимену који је био настојатељ обитељи од 1949. до 1954. године, а (касније патријарх Руске Цркве), и архимандриту Алипију који је био намесник од 1959. до 1975. године. У периоду после Другог светског рата у Псково-печерски манастир су дошли старци са Валама који су пре рата превезени са светог острва у Финску. Од њих свакако треба поменути јеросхимонахе Михаила Питкевича и Луку Земскова. Од 1994. године у манастиру се у четврту недељу по Педесетници празнује сећање на преподобне оце Псково-Печерске, а 1998. године је обновљено празновање чудотворне иконе Пресвете Богородице „Умилење“, које се врши у седму недељу по Пасхи.

Посебно поштовање због своје древне традиције имају и манастирске пештере. Улаз у пештере се налази одмах поред Успењског сабора. Над улазом стоји обновљени древни натпис „Богом дане пештере“. При улазу у пештеру налази се гроб преподобне Васе, а на

левој страни, у просторији која је капела, гробнице преподобних Марка, Јоне и Лазара. Од улаза се простире седам подземних тунела, тако званих „улица“, које су се у разним временима шириле и продужавале. Не зна се тачно колико је људи овде сахрањено али постоји основе да се верује да је тамо било сахрањено више од 10 хиљада људи. Овде почивају претци песника А. С. Пушкина, А. Н. Плешчејева, генерала М. И. Кутузова, композитора М. П. Мусоргског, али и бројних архијереја од којих треба истаћи митрополита Венијамина Федченкова. Мало пре Другог светског рата у пештерама је обновљен храм Васкрсења Христовог.

У данашње време манастир врши активну мисионарску и издавачку делатност. Један је од најпосећенијих руских манастира и богато духовно благо за све искрене боготражитеље. Такође, манастир је уједно и један од најзначајнијих културно-историјских споменика Руске Федерације. Чврсте зидине које опасују читав манастирски комплекс имају 9 кула и укупну дужину од око 810 метара. У књизи „Несвети и свети и друге приче“ архимандрит Тихон Шевкунов је описао живот у Псково-Печерском манастиру у годинама совјетске вла-

давине, и са многобројном читалачком публиком поделио судбине тадашњих монаха тога манастира.



напомене:

¹ Летопись. Интернет ресурс: <http://www.pskovo-pechersky-monastery.ru/letopis> [27. 07. 2014.]

² Псково-Печерский монастырь // Интернет ресурс: <http://drevo-info.ru/articles/2951.html> [27. 07. 2014.]

³ Беляев И. Е. Первоклассный Псково-Печерский монастырь. Остров, 1893. стр. 4

⁴ Низовский, А. Ю. Самые знаменитые монастыри и храмы России. Москва, 2000. стр. 356.

⁵ Низовский, А. Ю. н. д. стр. 356.

⁶ Ливонија, област на северу Прибалтика.

⁷ Псково-Печерский монастырь. н. д.

⁸ Беляев И. Е. н. д. стр. 11.

⁹ Синайский В.И. Псково-Печерский монастырь. (Общий культурно-исторический очерк). Рига, 1929. стр. 9.

¹⁰ Беляев И. Е. н. д. стр. 12-13.

¹¹ О овим догађајим погледати у: Беляев И. Е. н. д. стр. 20-28.

¹² Псково-Печерский монастырь. н. д.

¹³ Видети: Беляев И. Е. н. д. стр. 60-69.

¹⁴ Низовский, А. Ю. н. д. стр. 359.

СЛУЖБЕНИ ДЕО – ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДЈНСКОЈ

Његово преосвећенство Епископ шумадијски Господин Јован благоизволео је у периоду од 1. августа до 30. септембра 2014. године:

Осветити:

Палионицу свећа при храму Светог пророка Илије у Цветојевцу, Архијерејско намесништво лепеничко, 2. августа 2014. године;

Новоподигнути храм Светог пророка Илије у Брајновцу, Архијерејско намесништво левачко, 5. августа 2014. године;
Иконостас за новоподигнути храм Светог пророка Илије у Брајновцу, Архијерејско намесништво левачко, 5. августа 2014. године.

Рукоположити:

Монаха Мардарија (Јокића), сабрата манастира Благовести Пресвете Богородице – Благовештења Рудничког, у чин јерођакон 19. септембра 2014. године, у капели Чуда Светог архангела Михаила манастира Благовештења;
Уроша Костића, теолога, у чин ђакон 21. септембра 2014. године, у храму Рођења Пресвете Богородице у Тополи.

Основати:

Црквену општину белушићко-секуричку при храму Светог кнеза Лазара Косовског у Белушићу, Архијерејско намесништво левачко;

Парохију белушићко-секуричку при храму Светог кнеза Лазара Косовског у Белушићу, Архијерејско намесништво левачко;

Црквену општину рабровачко-белосавачку при храму Светог великомученика Георгија у Рабровцу, Архијерејско намесништво младеновачко;

Парохију рабровачко-белосавачку при храму Светог великомученика Георгија у Рабровцу, Архијерејско намесништво младеновачко.

Укинути:

Даље постојање Црквене општине секуричке при храму Светог архангела Гаврила у Секуричу, Архијерејско намесништво левачко;

Даље постојање Црквене општине белушићке при храму Светог кнеза Лазара Косовског у Белушићу, Архијерејско намесништво левачко;

Даље постојање Парохије секуричке при храму Светог архангела Гаврила у Секуричу, Архијерејско намесништво левачко;

Даље постојање Парохије белушићке при храму Светог кнеза Лазара Косовског у Белушићу, Архијерејско намесништво левачко;

Даље постојање Црквене општине рабровачке при храму Светог великомученика Георгија у Рабровцу, Архијерејско намесништво младеновачко;

Даље постојање Парохије рабровачке при храму Светог великомученика Георгија у Рабровцу, Архијерејско намесништво младеновачко;

Даље постојање Црквене општине белосавачке при храму Светог деспота Стефана Лазаревића у Белосавцима, Архијерејско намесништво младеновачко;

Даље постојање Парохије белосавачке при храму Светог деспота Стефана Лазаревића у Белосавцима, Архијерејско намесништво младеновачко.

Одликовати:

Чином протојереја:

Јереја Огњена Гребића, привременог пароха белушићког при храму Светог кнеза Лазара Косовског у Белушићу, Архијерејско намесништво левачко;

Ореденом Светог Симеона Мироточивог:

Петронија Тејића;
Петра Дебелића;
Звонимира Каштелана;
Предрага Новаковића;
Протојереја ставрофора Миладина Михаиловића, архијерејског намесника опленачког;
Зорана Беговића;
Протојереја ставрофора Драгомира Кеџића, привременог пароха првог буковичког у Буковику, Архијерејско намесништво орашачко;

Ореденом Војска Карађорђа:

Александра Вељовића;
Радета Драговића;
Петра Базића;

Архијерејском граматом признања:

Миленка Ивовића;
Радета Вулића;
Милована Вулића;
Недељка Томића;
Здравка Ђорђевића;

Архијерејском граматом захвалности:

Вукашина Ратковића;
Савића Нововића;
Радована Марковића;
Предузеће *Отуа* – Венчац;

Архијерејском захвалницом:

Слободана Лаловића;
Зорана Грујића;
Дејана Скерлића;
Ивана Ћосића;
Љубомира Тимотијевића.

Поделити благослов за искушеништво:

Стани Стојановић у обитељи Светоархангелског манастира Вољавче.

Замонашити:

По чину мале схиме:

Искушеницу Јелену (Шолак), сестру Светогеографијевског манастира Липара, давши јој монашко име Исидора.

Поставити:

Протојереја Огњена Гребића, досадашњег привременог пароха белушићког на дужност привременог пароха белушићко-секуричког при храму Светог кнеза Лазара Косовског у Белушићу, Архијерејско намесништво левачко;
Протонамесника Владана Јовановића, досадашњег привременог пароха рабровачког на дужност привременог пароха рабровачко-белосавачког при храму Светог великомученика Георгија у Рабровцу, Архијерејско намесништво младеновачко;
Јереја Драгана Икића, привременог пароха првог паланачког при храму Преображења Господњег у Смедеревској Паланци на дужност старешине храма Преображења Господњег у Смедеревској Паланци, Архијерејско намесништво јасеничко;
Новорукоположеног ђакон Уроша Костића на дужност парохијског ђакон при храму Рођења Пресвете Богородице у Тополи, Архијерејско намесништво опленачко;

Новорукоположеног јереја Сашу Миленовића на дужност привременог пароха глибовачког у Глибовцу, Архијерејско намесништво јасеничко.

Преместити:

Јереја Милоша Антонијевића, досадашњег привременог пароха секуричког у Секуричу, на дужност привременог пароха влакчанског у Влачки, Архијерејско намесништво опленачко;
Протонамесника Дејана Петровића, досадашњег привременог пароха влакчанског у Влачки, на дужност привременог пароха десимировачког у Десимировцу, Архијерејско намесништво крагујевачко;

Протонамесника Милисава Радовића, досадашњег привременог пароха вранићког у Вранићу, на дужност привременог пароха дубонског у Дубони, Архијерејско намесништво младеновачко;

Јереја Новака Илића, досадашњег привременог пароха мељачког у Мељаку, на дужност привременог пароха течићко-рабеновачког у Течићу, Архијерејско намесништво левачко;

Јереја Срђана Тешића, досадашњег привременог пароха другог грошничког у Грошници, на дужност привременог пароха шумаричког у Шумарицама (Крагујевац), Архијерејско намесништво крагујевачко;

Јереја Жељка Милића, досадашњег привременог пароха глибовачког у Глибовцу, на дужност привременог пароха вранићког у Вранићу, Архијерејско намесништво бељаничко.

Поверити у опслуживање:

Протонамеснику Душану Илићу, привременом пароху првом грошничком у Грошници, упражњену Парохију другу грошничку у Грошници, Архијерејско намесништво лепеничко;

Протонамеснику Мирољубу Станковићу, привременом пароху ратарском у Ратарима, упражњену Парохију глибовачку у Глибовцу, архијерејско намесништво јасеничко;

Јереју Жељку Милићу, привременом пароху вранићком у Вранићу, упражњену Парохију мељачку у Мељаку, Архијерејско намесништво бељаничко;

Јереју Остоји Пешићу, привременом пароху другом тополском у Тополи, упражњену Парохију влакчанску у Влачки, Архијерејско намесништво опленачко.

Разрешити:

Протојереја Огњена Гребиха, досадашњег привременог пароха белушићког у Белушићу, даље дужности привременог пароха односне парохије, Архијерејско намесништво левачко;

Јереја Милоша Антонијевића, досадашњег привременог пароха секуричког у Секуричу, даље дужности привременог пароха односне парохије, Архијерејско намесништво левачко;
Протојереја ставрофора Животу Марковића, пензионисаног пароха десимировачког у Десимировцу, даље дужности опслуживања упражњене Парохије десимировачке у Десимировцу, Архијерејско намесништво крагујевачко;

Протонамесника Дејана Петровића, досадашњег привременог пароха влакчанског у Влачки, даље дужности привременог пароха односне парохије, Архијерејско намесништво опленачко;

Јереја Мирослава Исаиловића, пензионисаног пароха дубонског у Дубони, даље дужности опслуживања упражњене Парохије дубонске у Дубони, Архијерејско намесништво младеновачко;

Јереја Огњена Гребиха, досадашњег привременог пароха белушићког у Белушићу, даље дужности опслуживања упражњене Парохије течићко-рабеновачке у Течићу, Архијерејско намесништво левачко;

Протојереја Александра Станковића, пензионисаног пароха шумаричког у Шумарицама, даље дужности опслуживања упражњене Парохије шумаричке у Шумарицама, Архијерејско намесништво крагујевачко;

Протонамесника Милисава Радовића, досадашњег привременог пароха вранићког у Вранићу, даље дужности привременог пароха односне парохије, Архијерејско намесништво бељаничко;

Јереја Новака Илића, досадашњег привременог пароха мељачког у Мељаку, даље дужности привременог пароха односне парохије, Архијерејско намесништво бељаничко;

Јереја Срђана Тешића, досадашњег пароха другог грошничког у Грошници, даље дужности привременог пароха односне парохије, Архијерејско намесништво лепеничко;

Јереја Жељка Милића, досадашњег привременог пароха глибовачког у Глибовцу, даље дужности привременог пароха односне парохије, Архијерејско намесништво лепеничко;

Протонамесника Владана Јовановића, привременог пароха рабровачког у Рабровцу, даље дужности опслуживања упражњене Парохије белосавачке у Белосавцима, Архијерејско намесништво младеновачко;

Протонамесника Владана Јовановића, привременог пароха рабровачког у Рабровцу, даље дужности привременог пароха односне парохије, Архијерејско намесништво младеновачко;

Протојереја ставрофора Велибора Ранђића, привременог пароха првог паланачког при храму Свете Петке у Смедеревској Паланци и архијерејског намесника јасеничког, даље дужност старешине храма Преображења Господњег у Смедеревској Паланци, Архијерејско намесништво јасеничко;

Јереја Милоша Антонијевића, досадашњег привременог пароха влакчанског у Влачки, даље дужности привременог пароха односне парохије, Архијерејско намесништво опленачко;

Протонамесника Мирољуба Станковића, привременог пароха ратарског у Ратарима, даље дужности опслуживања упражњене Парохије глибовачке у Глибовцу, Архијерејско намесништво јасеничко.

Покренути црквеносудски поступак:

Против јереја Милоша Антонијевића, бившег привременог пароха влакчанског у Влачки, Архијерејско намесништво опленачко и именованог ставити под забрану свештенослужења до окончања црквеносудског поступка.

Поделити канонски пријем:

Јереју Срђану Кандићу из свезе клира Епархије врањске.

Поделити канонски отпуст:

Јеромонаху Макарију (Тошићу) за свезу клира Епархије браничевске.

Завршили богословију:

Немања Милутиновић.

Поделити благослов за упис на Православни богословски факултет Универзитета у Београду:

Драгана Павловићу;
Немања Милутиновићу.

Поделити благослов за упис на Академију за Конзервацију и црквену уметност СПЦ у Београду:

Сузани Ђурђевић.



СЛУЖЕЊА ПРИЈЕМИ И ПОСЕТЕ ЕПИСКОПА ШУМАДИЈСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

Од 1. августа до 30. септембра 2014. године

АВГУСТ 2014. ГОДИНЕ:

1. август 2014:

Служио у манастиру Рујну Литургију и парастос блаженопочившем Епископу жичком Хрисостому;
Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

2. август 2014 – Свети пророк Илија:

Служио Литургију у храму Светог Илије у Цветојевцу и осветио парохијски дом и палионицу свећа; пререзао славски колач поводом храмовне славе;
Организовао у Краљеву свечани дочек Његове светости Патријарха српског Господина Иринеја.

3. август 2014:

Саслуживао на Литургији у Саборној цркви у Краљеву Његовој светости Патријарху српском Господину Иринеју током које је устоличен новоизабрани Епископ жички Господин Јустин.

4. август 2014:

Служио Литургију у манастиру Драчи и пререзао славски колач поводом славе манастирске капеле;
Рад у Епархијској канцеларији.

5. август 2014:

Освештао новоподигнути храм Светог пророка Илије у Брајновцу и иконостас овог храма; у новоосвећеном храму служио Литургију.

6. август 2014:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;
Рад у Епархијској канцеларији.

7. август 2014:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Рад у Епархијској канцеларији;
Учествовао у разговору у Патријаршији СПЦ о правном уређењу задужбина.

8. август 2014:

Служио Литургију у манастиру Петковици у Страгарима и пререзао славски колач поводом славе манастирског храма;
Посетио манастир Благовештење Рудничко и оболелу игуманију Михаилу;
Посетио манастир Вољавчу ради надгледања радова на живописању манастирске цркве.

9. август 2014 – Свети великомученик Пантелејмон:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово и пререзао славски колач поводом храмовне славе;
Венчао у цркви у Белошевцу Мирослава и Милену Пелевић;
Пререзао славски колач протојереју ставрофору Љубиши Смиљковићу у Сопоту.

10. август 2014:

Служио Литургију у храму Благовести Пресвете Богородице у Рајковцу код Младеновца и у овај храм донео мошти Светог кнеза Лазара Косовског;
Венчао у Саборној цркви у Крагујевцу Милана и Марину Милошевић;
Рад у Епархијској канцеларији;
Примио директорку Републичког завода за заштиту споменика културе Мирјану Андрић и игуманију манастира Каленића Нектарију поводом договора о изградњи трепезарије у манастиру Каленићу.

11. август 2014:

Служио Литургију у храму Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродром.

12. август 2014:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Димитрије у Крагујевцу – Сушица и крстио Христину, кћерку свештеника Небојше Ракића.

13. август 2014:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;
Рад у Епархијској канцеларији;
Посетио манастир Грнчарицу поводом надгледања текућих грађевинских радова.

14. август 2014:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви и пререзао славски колач параклиса ове цркве посвећеног Изношењу Часног крста;
Рад у Епархијској канцеларији.

15. август 2014:

Служио Литургију у манастиру Никољу у Шаторњи и пререзао славски колач поводом славе манастирске капеле.

16. август 2014:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Георгија на Опленцу и парастос краљу Петру I Карађорђевићу поводом годишњице упокојења;
Рад у Епархијској канцеларији.

17. август 2014:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви и крстио Малену, кћерку Милоша Марковића.

18. август 2014:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви;
Рад у Епархијској канцеларији;
Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

19. август 2014 – Преображење:

Служио Литургију у манастиру Благовоштењу Рудничком и пререзао славски колач поводом славе манастирског храма;
Састао се са стручњацима за газдовање шумама поводом договора о уређењу шумских комплекса који су враћени на газдовање манастирима Шумадијске епархије;



Посетио цркву у Шумарицама поводом надгледања текућих радова.

20. август 2014:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;
Рад у Епархијској канцеларији.

21. август 2014:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Рад у Епархијској канцеларији.

22. август 2014:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Рад у Епархијској канцеларији.

23. август 2014:

Служио Литургију у Светогеографијевском храму у Липару;
Рад у Епархијској канцеларији;
Служио беденије у Саборној крагујевачкој цркви.

24. август 2014:

Служио Литургију у Светоархангелском храму у Пиносави.

25. август 2014:

Служио Литургију у Храму Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродором;
Рад у Епархијској канцеларији;
Одржао испит кандидата за свештенички чин.

26. август 2014:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица;
Рад у Епархијској канцеларији;
Састао се у манастиру Каленићу са Мирјаном Андрић, директорком Републичког завода за заштиту споменика културе;
Посетио манастир Прерадовац ради надгледања текућих радова на подизању манастирских конака.

27. август 2014:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;
Рад у Епархијској канцеларији;
Служио беденије у Саборној крагујевачкој цркви.

28. август 2014 – Успење Пресвете Богородице:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви и пререзао славски колач поводом храмовне славе;
Посетио цркву Богородичног Успења у Вољавчи и пререзао славски колач поводом храмовне славе.

29. август 2014:

Служио Литургију у цркви Преподобног Романа у Мајуру и рукоположио у чин ђакон Сашу Миленовића; пререзао славски колач поводом храмовне славе.

30. август 2014:

Служио Литургију у храму Силаска Светог Духа у Јунковцу код Лазареваца;
Посетио цркву Вазнесења Господњег у Араповцу;
Учествовао у Саборној цркви у Београду у чину наречења архимандрита Арсеније за Епископа топличког – викарног епископа Патријарха српског.

31. август 2014:

Саслуживао на Литургији у Саборној цркви у Београду Његовој светости Патријарху српском Господину Иринеју током које је устоличен новоизабрани Епископ топлички Господин Арсеније.

СЕПТЕМБАР 2014:

1. септембар 2014:

Служио Литургију и молитве Призива Светог Духа у школском храму Богословије Светог Јована Златосутог у Крагујевцу поводом почетка школске године; рукоположио у чин презвитера ђакон Сашу Миленовића;
Рад у Епархијској канцеларији;
Примио Верољуба Стевановића, градоначелника Крагујевца;
Примио др Небојшу Арсенијевића, директора Клиничко-болничког центра у Крагујевцу;
Разговарао са стручњацима Управе за катастар ради договора о подизању болничке капеле у Крагујевцу.

2. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово;
Рад у Епархијској канцеларији;
Одржао испит кандидата за свештенички чин.

3. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;
Рад у Епархијској канцеларији.

4. септембар 2014:

Служио Литургију у цркви Светих апостола Петра и Павла у Рачи Крагујевачкој током које је крстио Давида, сина рачанског пароха Владе Бранисављевића;
Посетио цркву Преображења Господњег у селу Жабарима;
Посетио цркве у Белосавцима, Бабама и Младеновцу ради надгледања текућих радова.

5. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Рад у Епархијској канцеларији;
Посетио цркву Силаска Светог Духа у Корићанима ради надгледања текућих радова.

6. септембар 2014:

Служио Литургију у манастиру Вољавчи и полугодишњи парастос игуманији Тајси; освештао надгробни споменик игуманији Тајси;
Веначао Ивана и Снежану у Саборној крагујевачкој цркви.

7. септембар 2014:

Служио Литургију у цркви Светог архангела Гаврила у Баничини;
Посетио цркву Богородичиног Рођења у Глибовцу ради надгледања текућих радова на изградњи парохијског дома.

8. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродром;
Рад у Епархијској канцеларији.

9. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица;
Посетио цркву у Бабама ради надгледања текућих радова.



10. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;

Рад у Епархијској канцеларији;

Служио беденије у Саборној крагујевачкој цркви.

11. септембар 2014 – Усековање главе Светог Јована:

Служио Литургију у манастиру Каленићу;

Посетио цркву Светог Романа у Рековцу ради надгледања текућих радова на живописању храма.

12. септембар 2014:

Служио Литургију у Вазнесењском храму Саринцу;

Учествовао у школи у Ердечу на часу духовности који је организован у оквиру *Госпојинских свечаности*;

Примио протојереја стврофора Милоша Весина из Чикага.

13. септембар 2014:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви;

Рад у Епархијској канцеларији.

14. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог Симона Мироточивог у Грцу током које је крстио Душана, сина паланачког ђакона Слободана Савића;



**Продајни
центар
Епархије
шумадијске**

**Интернет продавница
црквених предмета за
цео свет**

www.eparhija.rs

**Опрема за храмове
Опрема за свештенство
Иконе, крстови, тамјан
Филигрански програм
Јеванђеља, књиге
Црквени артикли**

**За свештенство,
монаштво и
црквене општине**

-15%

www.eparhija.rs

Венчао Немању и Слађану из Крагујевца;

Венчао Ђорђа и Александру Ђорђевић из Тополе.

15. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродором;

Крстио Софи Раус из Лајпцига у Саборној крагујевачкој цркви;

Учествовао у крагујевачкој школи *Мома Станојловић* на часу духовности.

16. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог Патријарха српског Јоаникија у Орашцу и преразао славски колач поводом храмовне славе;

Посетио братство манастира Венчаца у Брезовцу;

Учествовао у часовима духовности у аранђеловачким школама *Душан Радоњић* и *Слободан Минић*.

17. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;

Рад у Епархијској канцеларији;

Учествовао на часу духовности у Другој крагујевачкој гимназији;

Примио директорку крагујевачке предшколске установе *Нада Наумовић*;

Присуствовао у београдском *Сава центру* приредби *Стојте галије царске*.

18. септембар 2014:

Служио Литургију у манастиру Никоље Рудничко;

Учествовао у часу духовности у Основној школи *Живко Томић* у Шаторњи;

Учествовао на конгресу неурохирурга у Крагујевцу.

19. септембар 2014:

Служио Литургију у манастиру Благовештењу Рудничком и пререзао славски колач поводом храмовне славе манастирске капеле; монаха Мардарија (Јокића) рукоположио у чин јерођакона;

Замонашио у Светогеогијејевском манастиру Липару по чину мале схиме искушеницу Јелену давши јој монашко име Исидора.

20. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Георгија у Поповићу – обележавање стопедесетогодишњице подизања ове цркве;

Служио беденије у Саборној крагујевачкој цркви;

Учествовао у часу духовности ученика основних и средњих школа Крагујевца који је одржан у Владичанском двору у Крагујевцу;

Доделио, уз учешће представника просветних власти Крагујевца, признања најбољим ученицима.

21. септембар 2014 – Мала Госпојина:

Служио Литургију у храму Рођења Пресвете Богородице у Тополи и рукоположио у чин ђакона Уроша Костића; пререзао славске колаче поводом славе тополске цркве и општине Топола; предводио литију улицама Тополе поводом славе града;

Учествовао у духовном концерту у манастиру Дивостину (*Госпојинске свечаности*).

22. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светих Јоакима и Ане у Међулужју и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

23. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Памтелејмона у Крагујевцу – Станово;
Рад у Епархијској канцеларији.

24. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог Кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац, током које се причестио велики број деце;
Рад у Епархијској канцеларији;
Служио у цркви у Малим Пчелицама опело Снежани Новаковић.

25. септембар 2014:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Председавао седници Епархијског управног одбора;
Посетио манастир Вољавчу ради надгледања текућих радова на живописању манастирске цркве.

26. септембар 2014:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово;
Рад у Епархијској канцеларији;
Примио Верољуба Стевановића, градоначелника Крагујевца, Радишу Пљакића, потпредседника Епархијског управног савета и Обрена Петковића, директора крагујевачког јавног предузећа *Водовод и канализација*;
Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

27. септембар 2014 – Крстовдан:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви;
Учествовао у Саборној цркви у Новом Саду у чину наречења архимандрита Јеронима за Епископа јегарског.

28. септембар 2014:

Саслуживао на Литургији у Саборној цркви у Новом Саду Његовој светости Патријарху српском Господину Иринеју током које је устоличен новоизабрани Епископ јегарски Господин Јероним;
Венчао у храму Светог Луке у Крњачи теологе Стефана и Ану;
Примио у Владичанском двору у Крагујевцу др Пеђу Новаковића из Финикса (САД).

29. септембар 2014:

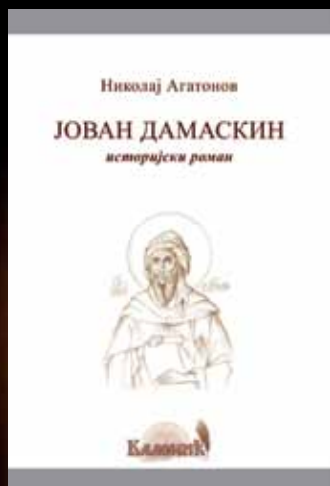
Служио Литургију у храму Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродором;
Крстио у Саборној цркви у Крагујевцу Емилију.

30. септембар 2014:

Служио Литургију у Благовештенском храму у Рајковцу током које је крстио Зарију, сина пароха Александра Марковића;
Посетио цркву Светог великомученика Димитрија у Великој Иванчи ради утврђивања распореда живописа.



Дела хришћанске књижевности у издању Шумадијске епархије



ДЕЧИЈА СТРАНА

“КО НЕ ПРИМИ ЦАРСТВА БОЖИЈЕГА КАО ДЕТЕ НЕЋЕ УЊЕ У ЦЕЉА”

Свети Николај Српски

СВЕТИ АПОСТОЛ И ЈЕВАНЂЕЛИСТА ЛУКА

Родом из Антиохије. У младости изучио беше добро грчку филозофију, медицину и живопис. У време делатности Господа Исуса на земљи, Свети Лука дође у Јерусалим, где види Спаситеља лицем у лице, чује Његову спасоносну науку и буде сведок чудесних дела Његових. Поверовавши у Господа, Свети Лука би увршћен у Седамдесет апостола и послат на проповед. Заједно са Клеопом видео је васкрслог Господа на путу за Емаус (Лука 24). По силаску Духа Светог на апостоле Лука се вратио у Антиохију, и тамо је постао сатрудник апостола Павла, с којим је путовао у Рим, обраћајући у веру Христову Јевреје и незнабошце. *Поздравља вас Лука лекар љубазни*, пише Колошанима апостол Павле (Колошанима 4, 14). На молбу хришћана написао је Јеванђеље, око 60. године. По мученичкој смрти великог апостола Павла, Свети Лука је проповедао Јеванђеље по Италији, Далмацији, Македонији и другим странама.

Живописао икону Пресвете Богородице, и то не једну него три, а тако исто и иконе Светих апостола Петра и Павла. Отуда се Свети Лука сматра оснивачем хришћанског иконописа. Под старост посетио је Ливију и Горњи Мисир (Египат). Из Мисира се вратио у Грчку, где је настављао с великом ревношћу проповедати и људе Христу обраћати, без обзира на своју дубоку старост.

Написао је Свети Лука Јеванђеље и Дела апостолска, и обоје посвети Теофилу, кнезу Ахаје. Беше му осамдесетчетири године када га зловни идолопоклоници ударише на муке Христа ради и обесише о једној маслини у граду Теби Беотијској. Мошти чудотворне овога дивног светитеља беху пренесене у Цариград у време цара Констанција, сина Константиновог.



Из „Охридског пролога“

Тропар Светом апостолу Луки, глас 3:

Апостоле Свети и јеванђелисто Луко, моли милостивог Бога да остављење прегрешења дарује душама нашим.

СВЕТЕ ТАЈНЕ

Још од појаве хришћанства као самосталне једнобожачке вере у Исуса Христа, датира појам Свете тајне. Света тајна представља чин који преображава. Код православаца се често каже како Светих тајни има седам, јер број седам представља савршен број. Заправо, истина је да их има пуно више. Све у Цркви је Света тајна.

Крштење, миропомазање, причешће, покајање, свештенство, брак и јелеосвећење представљају седам основних Светих тајни. Свака од њих је важна и не можемо рећи која је битнија. Једина разлика је што неке можемо понављати више пута током овоземаљског живота, а са неким се можемо срести само једном. Такве су крштење, миропомазање и свештенство. Света тајна крштења је прва с којом се сусрећемо током свог живота. Човек је створен по лику Божијем, али му је дата слобода којом ће



СВ. ТАЈНА ИСПОВЕСТИ,
КАТАРИНА МИЛОСАВЉЕВИЋ
II/4, ПАЛАНАЧКА ГИМНАЗИЈА

живети. У људској природи је да греши и крши Десет Божијих заповести. Први грех почињен је још у Рају. Од тада се тај грех преноси са генерације на генерацију. Једини начин да се од греха очистимо, јесте Света тајна крштења. Кроз ову Свету тајну чистимо се и од личних грехова које смо начинили од рођења до дана крштења и духовно поново рађамо за Бога. Такође ова Света тајна је битна и зато што се њоме постаје хришћанин. Одмах након чина крштења, хришћанин се сусреће са још једном Светом тајном – миропомазањем. Као што је телесна потреба младог бића мајчино млеко, тако је у духовном смислу за њега битно миропомазање. Свештеник помазује светим миром главне делове

тела: чело, очи, ноздрве, уста, уши, прса, рамена,

руке и ноге. И, такође, Света тајна с којом се можемо срести само једном током свог живота је свештенство. У овој Светој тајни епископ уводи у олтар кандидата, који је испунио све услове потребне за обављање свештеничке службе, ставља му руку на главу и чита молитву посвећења да би на кандидата сишла Божанска благодат Светог духа. Најпожељније је би било што више понављати Свету тајну причешћа, јер она представља врхунац љубави према Богу и сједињавање са Исусом. Ова Света тајна је први пут установљена током чина Тајне вечере. О томе нам сведочи Јеванђеље по Матеју у коме пише: „А кад су јели, узе Исус хлеб, благослови, изломи и даде ученицима и рече:



СВ. ТАЈНА БРАКА, ТЕОДОРА МАРИН
I/3, ПАЛАНАЧКА ГИМНАЗИЈА

не делове тела: чело, очи, ноздрве, уста, уши, прса, рамена,



СВ. ТАЈНА ЈЕЛЕОСВЕЋЕЊА, АНЂЕЛА
ЈУКОВИЋ I/1, ПАЛАНАЧКА ГИМНАЗИЈА



СВ. ТАЈНА КРШТЕЊА,
ДРАГОСЛАВА МИЛОШЕВИЋ II/5,
ПАЛАНАЧКА ГИМНАЗИЈА

ку читају молитве и помазује се освећеним уљем (јелејем), кроз које делује Божја благодат за оздрављење болесника. Брак је последња од седам најпознатијих Светих тајни. Тим чином два пунолетна крштена лица ступају у Свету заједницу. Као што у *Старом завету* пише: „Рађајте се, и множите се и напуните земљу.“



СВ. ТАЈНА РУКОПОЛОЖЕЊА,
ИВАНА ЈАНОЛИЋ III/5,
ПАЛАНАЧКА ГИМНАЗИЈА

узмите, једите; ово је тело моје. Тада узе чашу и захвали, даде им и рече: пијте из ње сви; јер ово је моја крв савеза, која се пролива за многе ради опроштаја грехова.“ За ову Свету тајну је потребна припрема. У време великих празника, као што је Божић, највећи број верника пости. У том периоду они се одричу хране и свих овоземаљских добара у част Исуса Христа. Најбитније причешће је свакако оно последње, које обављамо пред смрт. Тада није неопходна припрема; свештеник долази у кућу болесника и последњи пут га причешћује и на тај начин повезује са Богом. Покајање је Света тајна кроз коју верници исповедају своје грехе. И сам Исус је говорио о њој, а његове речи забележене су у Јованом јеванђељу: „Примите Духа Светога. Којима опростите грехе опростиће им се; и којима задржите задржаће се.“ Бог је милостив и опрашта грехе верницима само ако се искрено покају. Опрост и јесте основа хришћанства. Јелеосвећење је Света тајна која је углавном врши над тешким болесницима. У њој се болесни-



СВ. ТАЈНА ПРИЧЕШЋА, СОФИЈА ЂЕРИЋ II/2,
ПАЛАНАЧКА ГИМНАЗИЈА

Свакодневно велики број верника врши Свете тајне. Било на почетку или на крају свог живота. Сви ступају у Свету заједницу са Богом и препремају се за вечни живот. За Свету Литургију кажемо да је Тајна над тајнама, све Свете Тајне из ње извиру. То је Тајна Цркве. Она је највиши чин ступања у заједницу са Богом. Тим чином једемо тело Христово и пијемо крв Његову. На тај начин осигуравамо место у окриљу Господњем. Осигуравамо учешће у вечном животу. Осигуравамо место у Рају.

Анђела Тошић, II/1, Паланачка гимназија,
Смедеревска Паланка



ПОКЛОНИЧКО ПУТОВАЊЕ НАГРАБЕНИХ УЧЕНИКА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Благословом Његовог преосвештенства Епископа шумадијског Господина Јована група ученика, предвођених свештеником Зораном Врбашким, посетила је Грчку друге недеље септембра.

На пут су кренули ученици, учесници Наградног конкурса у оквиру Госпојинских свечаности. Аутори најбољих литерарних и ликовних радова, предвођени вероучитељима Шумадијске епархије, директорима, наставницима и стручним сарадницима, своје путовање започели су молитвом у Саборне цркве, посвећеној Успењу Пресвете Богородице у чију смо славу и кренули.

Долазак у Уранополис, градић на Халкидикију, у раним јутарњим часовима, подразумевао је раздвајање групе. Мушки део наше дружине испратиле смо на брод који је возио на Свету гору и Хиландар, што је било и крајње одредиште њиховог ходочашћа, а женски део групе укрцао се на брод који је возио западном страном Атоса. У вожњи која је трајала неколико сати виделе смо манастире Дохиар, Ксенофонт, манастир светог Пантелејмона, Симона Петра, Григоријат и Дионисијат. У атмосфери радости и смеха, понекад и песме, затекли су нас монаси манастира Григоријат који су нам, милошћу и благословом Пресвете Богородице, на брод донели мошти на целивање. Касније смо сазнали да се то не дешава тако често и та вест нас је додатно обрадовала и подстакла да благодаримо Господу и Његовој Пресветој Мајци на указаној неочекиваној милости.

Будући да је, по заповести Богомајке, женама на Свету гору приступ забрањен, ми смо другог дана нашег путовања обишле манастир Каково, метох манастира Хиландар, где су нас љубазни домаћини упознали са историјом манастира, животом монаха на Хиландару и делатностима које они обављају. Тог поподнева нам се придружује и мушки део екипе. У атмосфери радости, смеха, саборности препричавали смо једни другима утиске од предходног дана.

Последњи дан нашег путовања био је предвиђен за заједничку посету манастиру Каково и манастиру Свете Лидије у Аспровалти, који је у време ратова на територији бивше Југославије био прибежиште деци, ратним сирочићима. На гробу архимандрита Теофилоса, главног иницијатора за пружање помоћи српском народу, отац Зоран одслужио је парастос.

Посетом цркви Светог Димитрија и српском војничком гробљу Зејтинлик у Солуну, гробљу на коме су сахрањени наши ратници пострадали на бојиштима од 1916. до 1918. године, завршавало се наше путовање. Непрекинута радост међу децом и одраслима настављала се и на путу ка Србији.

Освежени и оплемењени, укрепљени Духом Светим и благодаћу игуманије Свете Горе Пресвете Владичице Богородице, завршили смо наше путовање жалећи само за једним, а то је да је путовање потрајало још који дан дуже. Награђени ученици обећали су нове радове, а све у жељи да се поново са својим друговима нађу на једном оваквом путовању.

Ана Влајић, вероучитељ

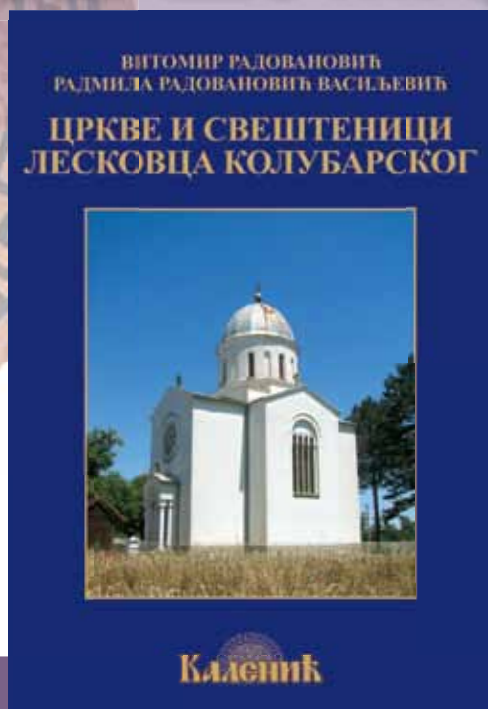


фото репортажа

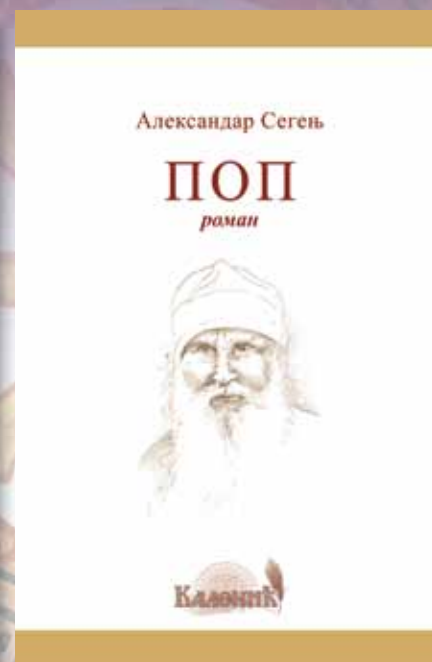


Освећење цркве Светог пророка Илије у Брајновцу

35 ГОДИНА ИЗДАВАШТВА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ



н о в а и з д а њ а



www.eparhija.rs

ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ
Каленик